

**Ma M_uweni Sulumani ya Zeṅ
àbəki ni
Ere ye ti mədəmki ka Ma
M_uweni Sulumani ya Zeṅ
àbəki ni**

Maslaṅa ya ti àbəki wakita ge Zeṅ ni àdafay slimi gayan a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nənḡu ni, kwa ka mənḡəki gani ndam ga Yezu dek tāsəra àbəki ti Zeṅ zal asak gayan ni. A wakita ni bu àbəki slimi ga ndam asak ga Yezu ndahan ni, ay àbəki slimi gayan gayanani ndo ; àbəki « nan ya ti Yezu awayay nan kayani ni » cilin (13.23 ; 19.26 ; 20.2 ; 21.7, 20).

Zeṅ àsəra majalay ahàr ga ndam Zude ya tajəgay Krist Bay gəđakana ya amara na (1.20-21 ; 7.40-42). Àsəra manḡəhad ga ndam Zude a : gatay ya tizirey ndam Samari na (4.9), ya tekeli kəđi ana wur ka vad azlalahkər, ku tamal vad gani vad məpəsabana na (7.22). Àsəra had Zude a (11.18). Gayan ya àṅḡəhad pakama ni nahkay ni ti adafaki èpia zlam gana àna eri gayan gayanana (12.3 ; 20.7). Zlam gani nani dek ti adəfiki ana leli bay ya àbəki wakita ni ti tənḡəhadkabá akaba Yezu a.

Zeṅ àṅḡəhad ere ye ti Yezu àgray akaba adəm ni akada ge Meciyə, Mark akaba Lək ya tənḡəhad ni ndo. Nday mahkərani ni tənḡəhad ga Yezu ya àṅḡəki ke təwi gayan ka had Gelili, oru gwar a Zeruzalem ni. Ay Zeṅ ti ni àṅḡəhadá sawaday ga Yezu ndahan ya ti nday ndahan ni tənḡəhad ndo

na : òru a Zeruzalem sak kay (2.13 ; 5.1 ; 7.10 ; 12.12). Meciyu, Mark akaba Lak tãngəhadã zlam ga Yezu ya àgray na àtam ge Zerj ya àngəhad ni, ay Zerj àngəhadã pakama ga Yezu a kay ya nday ndahañ ni tãngəhad ndo na, mazavu gani 3.1-21 ; 4.1-42 ; 6.25-70 ; 7.14-39 ; 8.12-58 ; 10.1-21 ; 13.1–17.26.

A pakama nday nani bu ni ti Yezu àdafay ahàr gayan, àdəm nañ ti nañ way. Nañ dipen ya àvi sifa ana mis ni (6.35, 41, 48, 51) ; nañ bay ya asladì məlan ana mis ni (8.12 ; 9.5) ; nañ mahay ga gargara ga təmbəmbak (10.7, 9) ; nañ bay ya ti ajəgay zlam lala ni (10.11, 14) ; mis tangaba e kisim ba, təbu ana sifa ti azuhva nañ adaba nañ àbu (11.25) ; nañ divi, nañ jiri, nañ sifa (14.6) ; nañ mən ga zlam ya abi bəza sulumani ni (15.1, 5). A pakama nday nani bu dek ti Yezu àzay pakama ge Melefit ya àhi ana Məwiz ka ya ti àngazlivu ni : « Nu nəbu. » (Mahərana 3.14 ; Zerj 8.58). Nahkay Zerj àngəhad ga Yezu ya àdəm vay-vay « Nu Melefit » ni.

Zlam ga Yezu ya àgray, àgri ejep ana mis ni ti adafaki nañ gədakani (2.11), ti mis təsər nañ Melefit. Zerj àbəki zlam nday nani dek ti awayay ti « kəgəsumkabu Yezu ti nañ Krist, nañ Wur ge Melefit, ti kəngətum sifa ya àndav day-day do ni » (20.31).

Pakama ge Melefit asladì məlan ana mis

¹ Wudaka Melefit ànjəki ka magraya zlam a dek ti Bay nahañ àbu àndava. Bay gani nani ti Pakama ge Melefit. * Ka gani nani ti nañ àbu akaba Melefit ka ahar bəlan àndava. Nañ gani ti Melefit daya.

---

* **1:1** Pakama ge Melefit ti Yezu.

² Wudfaka Melefit ànjèki ka magraya zlam a dek ti Pakama nani nanj àbu akaba Melefit ka ahar bəlan àndava. ³ Melefit àgraya zlam a dek ti àna nanj. Zlam ya ti Melefit àgraya àna nanj do ni ti àbi. ⁴ Zlam ya ti Melefit àgraya tay a ni dek ti Pakama nani àvi sifa gani ana tay. Sifa gani nani ti asladí məlanj ana mis. ⁵ Masladani gani nani asladay a məlanj zinj-zijeni bu, ay ti nday ya a məlanj zinj-zijeni bu ni tégəskabu nanj ndo.

⁶ Zal nahanj àra, slimi gayanj Zerj, Melefit àslərbiyu nanj ga məhi pakama gayanj ana mis.

⁷ Nanj zal sedi : àra ti ga magrakia sedi a ka masladani na, ti mis dek táfəki ahàr ka Bay ya ti avay sifa ni. ⁸ Asladay ti nanj nanjani do : àra ti ga magrakia sedi ka masladani na cilinj. ⁹ Bay ya ti asladay ge jiri ni ti, Pakama ge Melefit ni. Àra a duniya va, nanj àbu asladí məlanj ana mis dek.

¹⁰ Nahkay Bay nani ti nanj àbu a duniya bu. Melefit àgraya duniya ti àna nanj : ay ti ndam ga *duniya ni tèsərkaba nanj a ndo. ¹¹ Àra ka had gayanj a, ay ti ndam gayanj tégəskabu nanj ndo. ¹² Ku tamal nahkay nəŋgu ni mis ndahanj tégəskabá nanj a, táfəkia ahàr a. Nday ya ti táfəkia ahàr a ni ti, àvi divi ana tay ti tīgi bəza ge Melefit. ¹³ Tīgia bəza ge Melefit a ti akada ge mis ya ti tiwi bəza ni do. Tīgi nahkay ti akada ga zal ya awayay azi hud ana wal ni do. Tīgi nahkay ti Melefit àvi sifa məweni ana tay tīgi bəza gayanj.

¹⁴ Nahkay Pakama ge Melefit ni ègia mis a, ànjəhadá e kidinj geli ba. Ere ye ti àgray ni dek ti àgray àna *sulum ge Melefit, àna jiri daya. Leli mərə mípia nanj a ti məsəra nanj gəɗakani, nanj Wur bəlanj

bəlanjani ge Melefit. ¹⁵ Zerj àgrakia sedi a, àdəm kay kay : « Nədəm : “Nu ti nàra enji gayan a, ay nan gəđakani àtam nu, adaba wudaka tiwi nu ti nan àbu àndava.” Pakama gani nani nədəmki ti ka nan. » ¹⁶ Nan ti zlam sulumani dek afa gayan : nahkay àgri sulum gayan ana leli sak ehimeya. ¹⁷ Melefit àvi *Divi gayan ana leli ti àna wakita ge Məwiz ya àbəki ni. Ay àgri sulum gayan akaba jiri gayan ana leli ti Yezu *Krist. ¹⁸ Maslanja ya epia Melefit a ti àbi. Ay Wur gayan bəlan bəlanjani nan Melefit, anjəhad afa ga Bənjani ni, nan day kwa ti àdəfiki Melefit ana leli ti məsər nan.

Sedi ge Zerj bay məbaray mis ni

(Meciyu 3.1-12 ; Mark 1.1-8 ; Luk 3.1-18)

¹⁹ Nahkay Zerj nakəj àgray sedi gayan. A vad nahan gəđakani ga ndam *Zude ya a Zeruzalem ni təslərbiyu mis ge mihindifiņa ma ke Zerj a. Təslərbiyu ti mis ndahan e kidiņ ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit ni bu akaba ndam *Levi ndahan. Mis ni tàra tijnja ti təhi : « Nak ti way ? » ²⁰ Tàra tihindifiņa ma na nahkay ti, Zerj nakəj èmbirfiņ ndo, àdəm vay-vay kè meleher ge mis dek : « Nu ti Krist *Bay gəđakani ya amara ni do. » ²¹ Eslini tihindifiņa ma keti, təhi : « Tamal nahkay ti, nak way ? Nak Eli aw ? » Zerj nakəj àhəņgrifəņ ana tay, àdəm : « Aha, nu Eli do. » Təhi keti : « Ay nak ti bay mahəņgaray pakama ge Melefit ya Məwiz àdəm amara ni aw ?† » Àdəm : « Aha, nu do. » ²² Eslini təhi : « Tamal nahkay ti, nak way zla aw ? Ahàr àdəm məhəņgrikaboru ma gani ana ndam ya təslərbiyu leli ni kwa. Kədəmki mam

† 1:21 Mənjay Mimbiki 18.15.

ka ahàr gayak mam ? » ²³ Zerj àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Ahaslani Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit àdəm :

“Maslaŋa azlah a huđ gili bu, dəŋgu gayan ahəndabiyu. Àdəm :

Slamatumikabu divi ana Bay gəđakani, ahàr àdəm divi gayan m̄la ndəlaβa.” †

« Maslaŋa ya ti dəŋgu gayan ahəndabiyu ni ti nu. »

²⁴ E kidiŋ ga ndam ya ti təslərbiyu tay a Zeruzalem ni bu ni ti ndam *Feriziyen ndahan təkibu ka tay. ²⁵ Nday nakəŋ tihindifiŋa ma nahan a keti, təhi ahkado : « Tamal nak Bay gəđakani ya amara ni do, nak Eli do, nak bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ya amara ni do nahəma, *kabaray mis ti kamam ? » ²⁶ Zerj nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Nu ti nabaray kəli àna yam ; ay maslaŋa nahan naŋ àbu e kidiŋ gekəli bu, kəsərum naŋ do. ²⁷ Nu ti nàra enji gayan a : ay nu ti way ga mepicheiaba ezewed ga kimaka gayan a di way ? »

²⁸ Zlam nday nani dek tàgravu ti a Betani ke ledi ga zalaka *Zərdeŋ, ka məlan ya ti Zerj abaray mis ni.

Yezu ti naŋ Wur Təmbak ge Melefit

²⁹ Hajəŋ gani ti Zerj nakəŋ èpi Yezu naŋ àbu arəkia. Àra èpia naŋ a ti àdəm ahkado : « Maslaŋa hini ti *Wur Təmbak ge Melefit : agray ti zlam magudarani ge mis ga duniya ni dek m̄ləbi va bi ti naŋ. ³⁰ Nəđəm : “Nu ti nàra enji gayan a, ay naŋ gəđakani àtam nu, adaba wuđaka tiwi nu ti naŋ àbu àndava.” Pakama gani nani nəđəmki ti ka naŋ. ³¹ Nğay naŋ gani ti nəsərkaba ndo. Ay nu nàra

---

† 1:23 Izayi 40.3.

*nàbaray mis àna yam ti ga mədəfiki nan ana ndam jiba ge İzireyel. »

³² Zej nakəj àdəm keti : « Nipi *Məsuf ge Melefit àhərkiaya kwa a huđ melefit ba akada ga kurkoduk ya ahər na, àrəkia ànjəhadki. ³³ Nğay nan gani ti nəsərkaba ndo, ay ka ya ti Melefit àslərbiyu nu ga məbaray mis àna yam ni ti àhu ahkado : “Maslaņa ya ekipi Məsuf goro aməhərkiaya amanjəhadki ni ti, nan gani Bay ya ti aməbaray mis àna *Məsuf Njəlatani ni.” ³⁴ Zlam gani nani àgrava kè eri goro a. Nagrakia sedi a : nan ti Wur ge Melefit. »

Ndam madəbay Yezu ye enjenjeni ni

³⁵ Hajəj nahan gani keti Zej nan àbu eslini akaba ndam madəbay nan сѣ. ³⁶ Nday təbu eslini nahkay ti Zej nakəj èpi Yezu nan àbu asawaday. Àra èpia nan a nahəma, àdəm : « Maslaņa hini ti *Wur Təmbak ge Melefit. » ³⁷ Ndam madəbay nan cəeni ni tàra ticia ma gayan na ti tādəboru Yezu e metelin vu. ³⁸ Yezu àmbatbiyu ma kələj, èpi ti nday təbu tadəboru nan, mək àhi ana tay : « Kədəbum mam ? » Nday nakəj təhi ahkado : « Rabi, kanjəhad ti eley ? » (Rabi ti awayay adəmvaba « Məsi »). ³⁹ Nan nakəj àhi ana tay ahkado : « Dəguma, akara kipəm. » Nahkay tòru akaba nan, tòru tìpi mələj gayan ya anjəhad ni. Ka sarta gani nani àgray njemdi fad ya ga məlakarawa : təpəs akaba Yezu nakəj eslini, fat àdəkiviya a ahay vu ka tay.

⁴⁰ E kidin ge mis cəeni ya tici ma ge Zej, tādəbay Yezu ni bu ni ti, bəlan gani slimì gayan Andre nan wur ga mən ga Simu Piyer. ⁴¹ Andre nakəj àdəboru wur ga mənani Simu həya. Àra àdia ahər a ti àhi : « Mədia ahər ana Misi a. » (Misi ti awayay

adəmvaba « *Krist *Bay gəđakani ya amara ni »).
⁴² Andre àra àhia ma ana Simu a nahkay ti àzoru nañ suwwa afa ga Yezu. Yezu àra èpia nañ a ti àhi : « Nak Simu wur ge Zerj : kama kama ti atəzalay kur ti Sifas. » (Sifas ahkay do ni Piyer ti awayay adəmvaba « akur. »)

⁴³ Hajəñ tegəni gani ti Yezu adəm asləka akoru ka had *Gelili. Nañ àbu akoru ti àdi ahàr ana Filip mək àhi : « Dəbabiyu nu. » ⁴⁴ Filip ti kəsa gayan Beceyda. Kəsa nani ti kəsa ga ata Andre nday ata Piyer daya. ⁴⁵ Filip day òru àdi ahàr ana Natanayel mək àhi : « Məđia ahàr a ana Bay ya ti Məwiz adəmki ma e *Divi ge Melefit bu akaba ndam mahəngaray *pakama ge Melefit tədəmki ma na. Bay gani nani ti Yezu, nañ wur ge Zəzef, kəsa gayan Nazaret. » ⁴⁶ Eslini ti Natanayel àhəngrifəñ, àhi : « A Nazaret ti zlam sulumani aŋgətvu nahkay aw ? » Filip àhəngrifəñ, àhi : « Ra kîpi àna eri gayak. »

⁴⁷ Natanayel nakəñ nañ àbu arəkia ka Yezu a, Yezu àra èpia nañ a nahəma, adəm : « Nañ hini ti zal *Izireyel ededīñ : àgosay mis do ferera. » ⁴⁸ Natanayel àra ècia ma gayan na ti àhi : « Kəsər nu ti ahəmamam ? » Yezu àhəngrifəñ, àhi : « Wudaka Filip àzalabiyu kur ti, nìpia kur a ka ya ti nak kəbu e zəhweri ga *wəruv bu na. » ⁴⁹ Eslini Natanayel àhi : « Məsi, nak ti Wur ge Melefit, nak Bay ga ndam Izireyel ! » ⁵⁰ Yezu àhi ahkado : « Kəfəku ahàr ti adaba nəhuk “Nìpia kur a nak kəbu e zəhweri ga wəruv bu” ni aw ? Ekipi zlam gəđakani ndahañ tətam hini mba. » ⁵¹ Adəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ekipəm hud melefit məzləkvabana, akaba *məslər ge Melefit təcəloru e melefit vu mək

təŋgəkua ka nu, nu *Wur ge Mis a. »

2

Wuməri ga maday wal a Kana

¹ A vad ya mahkər ti tàgray wuməri ga maday wal a Kana ka had *Gelili. Məŋ ga Yezu day naŋ àbu eslini. ² Təzaloya Yezu akaba ndam madəbay naŋ na ka məlaŋ ga wuməri na daya. ³ Nday təbu tagray wuməri nahkay ti zum àra àndavkia ka tay a. Eslini məŋ ga Yezu àhi ana Yezu ahkado : « Zum ni àbi va bi, àndava. » ⁴ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Mma, nak kədəfuki təwi goro aw ? Sarta gani goro ènjia faŋ ndo. » ⁵ Eslini məŋ ga Yezu àhi ana nday ya ti tagray təwi ni ahkado : « Grum ere ye ti aməhi ana kəli kəgrum ni dek. »

⁶ Wərzla ga akur gədəkani muku təbu eslini. Wərzla nday nani ti ndam *Zude təcahviyu yam a tay vu, *tabaray àna naŋ ka ya ti tawayay tigi *njəlatani akada ge divi gatay ya tadəbay ni. Wərzla ni bəlaŋ gani azum mandaray fađ. ⁷ Eslini Yezu àhi ana ndam ya tagray təwi ni ahkado : « Cəhumviyu yam a wərzla nday hini vu, ti tərəhvü. » Nahkay nday nakəŋ təcahviyu yam a wərzla ni vu bərerə bərerə. ⁸ Tàra tàgra nahkay ti, Yezu àhi ana tay : « Cəhumaya kəzumikaboru ana gədəkani ga wuməri ni. » Mək tàgray ere ye ti àhi ana tay ni. ⁹ Gədəkani ga wuməri ni àra àcaka ti yam ni ègia zum a àndava. Naŋ àsər məlaŋ ya təcahbiyu zum ni do, ay ndam magray təwi ni təsəra təcahbiyu yam ga wərzla ni. Àra àcaka zum na ti, àzalay bay ya aday wal ni, ¹⁰ mək àhi : « Ku way way do ka ya ti agray wuməri ti acəhibiyu

zum məcərani ana mis enji. Mis ni etisikabá day kwa ti acəhibiyu ya àcər lala do ni ana tay. Ay nak ti kàgray nahkay ndo, kəvi zum ya acər lala ni ana mis nihi dəma mba. »

¹¹ Zlam ga Yezu ya àgray enjenjeni agri ejep ana mis, adəfiki zlam ana tay ni ti àgray a Kana ka had Gelili ti nahkay. Gayaŋ ya àgray nahkay ni ti adafaki naŋ gəđakani : ndam madəbay naŋ ni tàra təsəra naŋ gəđakani ti təfəki ahàr huya. ¹² Kələŋ gani Yezu akaba mənani, bəza ga mənani akaba ndam madəbay naŋ ni təsləka tòru a Kafarnahum. Tòru tìnjəa eslina ti tənjàhad vad bal ciliŋ.

Yezu a ahay gəđakani ge Melefit ni bu

(Meciyə 21.12-13 ; Mark 11.15-17 ; Lək 19.45-46)

¹³ Wuməri ga ndam *Zude ya təzalay *Pak ni àra ènjia wudak ti, Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru a Zeruzalem. ¹⁴ Tòru tìnjəa ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahàr ana ndam məsəkumoru slasla, təmbəmbak, kurkodúk, akaba ndam mambay siŋgu manjàhadani. ¹⁵ Àra àdia ahàr ana tay a nahkay ti àzay ezewed, àslapaya kurupu gana, àgaraya tay a dalaka ga ahay ni ba dek : àgaraya təmbəmbak akaba slasla gatay na daya. Àboru siŋgu ga ndam mambay siŋgu ni ka had, àhəmbahadaba tabəl gana daya. ¹⁶ Mək àhi ana ndam məsəkumoru kurkodúk ni ahkado : « Həlumaba zlam ndana ahalay a ! Kəgrum ti ahay ga Bəŋ goro ni egi gosku ba. » ¹⁷ Ndam *madəbay Yezu ni tàra tìpia ere ye ti àgray na ti, təsərki ka pakama ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayaŋ ni bu ni. Pakama gani nihi : « Bay Melefit

goro, nawayay ahay gayak dal-dal. Nawayay kwa, do ni nànjəhad koksah.* »

¹⁸ Eslini gəđákani ga ndam Zude tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Kisliki magray mam tata mam ? Graya zlam magray ejep a ti məsər Melefit əvuka divi ga magray ere ye ti kəgray ahalay na. » ¹⁹ Yezu əhi ana tay ahkado : « Mbedəm kaba ahay gəđákani ge Melefit hina. Kəmbedəm kaba nahəma, a huđ ga vad mahkərani ni bu ni ti nələmaba. » ²⁰ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Wudaka tindəveriŋ mələm ahay hini ti, təzumkia vi a kru kru fad mahar muku a. Nak ti kəđəm kələmaba a huđ ga vad mahkərani ba ti ahəmamam ? » ²¹ Ay ahay gəđákani ya Yezu əđəmki ma ni ti, əđəmki ka vu gayaŋ gayaŋani. ²² Yezu əra əməta mək əŋgaba e kisim ba ni ti ndam madəbay naŋ ni təsərki ka ma nani ya əđəm ni. Nahkay nday nakəŋ təgəskabu pakama ya əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni akaba ma ga Yezu ya əđəmbiyu ni.

Yezu əsəra majalay ahər ge mis a dek

²³ Ka ya ti Yezu naŋ əbu a Zerəzalem a wuməri ga *Pak bu ni ti əgra zlam ya agra ejep ana mis na dal-dal. Mis təra tìpia ti mis kay e kidiŋ gatay bu təfəkia ahər ka Yezu a, təđəm naŋ gəđákani. ²⁴ Ay Yezu ti ni əfəki ahər ka tay ndo, adaba əsəra tay a dek lala. ²⁵ Əwayay ti mis təhiki ma əki ka ku way way do do, adaba naŋ əsəra majalay ahər ge mis a dek.

3

Ata Yezu nday ata Nikodem

---

* 2:17 Limis 69.10.

¹ Zal nahanj àbu slimi gani Nikodem ; nanj zal Feriziyen, nanj gədfakani ga ndam *Zude daya. ² Ga mələvad a vad nahanj nahəma àrəkia ka Yezu a, àhi ahkado : « Məsi, məsəra Melefit àslərbiyu kur ga macahi zlam ana leli, adaba maslaŋa àbi agray zlam magray ejep akada gayak ni bi, si tamal ti Melefit àvia njəda gana ana maslaŋa gana kwa. » ³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma, maslaŋa àbi epi *Məgur ge Melefit bi, si tamal tiweya nanj nahanj a keti kwa. » ⁴ Nikodem nakəŋ èhindifiŋa ma, àhi : « Mis gədfakani àndava ti tiweya nanj nahanj a keti ti agravu waw ? Esliki məŋguyani a hud ga məŋani vu mək tiweya nanj nahanj a keti aw ? » ⁵ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi keti : « Nəhuk nahəma, maslaŋa àbi ahuriyu a Məgur ge Melefit vu bi, si tamal tiweya nanj àna yam a akaba Məsuf Njəlatana kwa. ⁶ Maslaŋa ya ti mis hihiriken i ewi ni ti nanj mis cilinj. Maslaŋa ya *Məsuf Njəlatani ewi ni ti nanj àbu àna Məsuf Njəlatani. ⁷ Ma goro ya nəhuk : “Ahàr àdəm lekələm dek si tiweya kəli nahanj a keti kwa” ni ti àgruk ejep ba. ⁸ Ere ye ti nəhukki ma ni ti akada ga aməd ya akəzlay ka məlanj ya nanj awayay ni. Kici mahənday gani cilinj ; kəsər məlanj ya ècikbiyu ni do, kəsər məlanj ya akoru ni do daya. Ku way way do *Məsuf ge Melefit èwia nanj a ti nanj day nahkay. »

⁹ Eslini Nikodem nakəŋ àhi : « Ere gani nani agravu ti ahəmamam ? » ¹⁰ Yezu àhi keti : « Nak bay macahi zlam ana ndam *Izireyel ti kəsər zlam nday nani do aw ? ¹¹ Nəhuk nahəma, ere ye ti leli mədəmki ma ni ti leli məsəra àndava. Ere ye ti leli magrakia sedi a ni ti, leli mìa pia àndava. Ay

lekulum ti ni kəgəsumkabu ma geli ya məhi ana kuli ni do. ¹² Tamal lekulum kəgəsumkabu ma goro ya nəhi ana kuli àki ka zlam ya agravu ka had ni do ni ti, akəgəsumkabu ma goro ya anəhi ana kuli àki ka zlam ya agravu e melefít bu ni ti ahəmamam ? ¹³ Maslaŋa ya ti àcəloya e melefít va ti àbi, si nu *Wur ge Mis, adaba nəsləkabiya eslina. ¹⁴ Ahaslani a huđ gili bu ni ti Məwiz àvədaya gavaŋ ga evirzegena, àfəki ka ahàr ga təndal, àzoru agavəla. * Nu Wur ge Mis day si təzoru nu agavəla nahkay kwa. ¹⁵ Nahkay ti ku way way do àfəkua ahàr a ti Melefít avi *sifa ya àndav day-day do ni. ¹⁶ Nəđəm nahkay ti adaba Melefít àwaya mis ga duniya dal-dal. Nahkay àslərbiyu Wur gayaŋ bəlaŋ bəlaŋani ni, àvi ana tay, ti ku way way do tamal àfəkia ahàr ka Wur na ti èji do, anğət sifa ya àndav day-day do ni sawaŋ. ¹⁷ Melefít àslərbiyu Wur gayaŋ a duniya vu ti ga məgəs mis ga duniya ni àna seriya do : àslərbiyu naŋ ti ga mahəŋgay mis ga duniya àna naŋ sawaŋ. ¹⁸ Maslaŋa ya ti afəki ahàr ka Wur ge Melefít ni ti, Melefít àgəs naŋ àna seriya do. Ay maslaŋa ya àfəki ahàr do ni ti, Melefít àgəsa naŋ àna seriya àndava, adaba àfəki ahàr ka Wur ge Melefít bəlaŋ bəlaŋani ni ndo.

¹⁹ « Seriya ya Melefít agəs mis àna naŋ ni ti nihi : àslərbiyu Wur gayaŋ a duniya vu ga masladí məlaŋ ana mis, ay mis təwayay məlaŋ masladani ni ndo, təwayay manjəhadani a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu sawaŋ. Tagray nahkay ti adaba təbu tagudar zlam. ²⁰ Ku way way do tamal agudar zlam ti àwayay məlaŋ masladani do ; àwayay məhuriyani

* **3:14** Mənjay Macalani 21.9.

a huf gani vu do daya, adaba awayay ti zlam magədavani gayan ni aṅgazlavu ba. ²¹ Ay maslaṅa ya ti agray jiri ni awayay məhuriyani a melaṅ masladani ni vu, adaba agray tawi gayan ana njəda ge Melefit, nahkay awayay ti tawi ni mṅgazlavu. »

Yezu nday ata Zer bay məbaray mis ni

²² Yezu akaba ndam ya tadəbay naṅ ni təsləka, tōru ka melaṅ nahaṅ ka had *Zude. Tōru tɪnjua eslina ti Yezu aṅjəhad akaba tay, naṅ abu *abaray mis. ²³ Ka sarta gani nani ti Zer day naṅ abu abaray mis a Enoṅ kə gəvay ga kəsa Selim. Zer abaray mis eslina ti adaba yam abu dal-dal. Nahkay mis dal-dal təbu tərəkia mək abaray tay. ²⁴ Ka gayan nani abaray mis ni ti, təfiyu naṅ a daṅay vu faṅ ndo.

²⁵ Eslina mis ya tadəbay Zer ni ndahaṅ e kidin gatay bu təbu tagray gejewi akaba zal Zude nahaṅ àki ke divi ga ndam *Zude ya tadəbay ti tigi *njəlatani ni. ²⁶ Nahkay nday nakəṅ tərəkioru ke Zer, təhi ahkado : « Məsi, bay ya a vad nahaṅ abu lekələm ata naṅ ke ledi ge Zərden kəgrakia sedia ni ti, nihi ti naṅ abu abaray mis, mis dek təbu tərəkioru. » ²⁷ Eslina Zer nakəṅ àhi ana tay ahkado : « Maslaṅa ya ti eslina magray tawi ana njəda gayan gayanani ti àbi, si tamal Melefit àvia njəda gana kwa. ²⁸ Lekələm lekələmeni day kəgrumkua sedi a tata, nədəm : “Nu *Krist *Bay gədəkani ya amara ni do ; Melefit əslərbəiyu nu enji gayan cilin.” ²⁹ Nədəm nahəma, nu ti akada zləba ga bay ya aday wal ni. Maslaṅa ya ti azay wal ni ti wal ni gayan. Ay zləba gayan ni kə gəvay gayan, eci ma gayan ; əcia dəṅgu ga bay ya aday wal na ti

amər dal-dal. Nu day nəmər ti nahkay, məmərani gani èsləva a vu va. ³⁰ Ahàr àdəm njədə gayan māsagakivu, goro ti ni mîguloru.

³¹ « Bay ya ti àsləkabiya agavəla nahəma, agur mis dek. Maslaŋa ya àsləkabiya agavəla do ni ti naŋ ka had, azlapaki day ka zlam ya ka had ni. Bay ya ti àsləkabiya a huđ melefít ba ni ti [agur mis dek], ³² agray sedi ga zlam ya èpi akaba èci ni, ay maslaŋa àbi agəskabu pakama gayan ni bi. ³³ Ay maslaŋa ya ti àgəskabá pakama gayan a ti adəm pakama ge Melefít ti jiri ededín. ³⁴ Bay ya ti Melefít àslərbiyu naŋ ni ti adəm pakama ge Melefít, adaba Melefít àvia njədə ga Məsuf gayan a dek. ³⁵ Bəŋ ga Wur ni awayay Wur gayan ni, àbi zlam dek a ahar vu ti mîgur. ³⁶ Maslaŋa ya ti afəki ahàr ka Wur ni ti Melefít àvia *sifa ya àndav day-day do na àndava. Maslaŋa ya ti afəki ahàr ka Wur ni do ni ti aməŋgət sifa gani do ; Melefít naŋ àbu azumki bəruv kekilenja. »

4

Zlapay ga ata Yezu nday ata wal Samari

¹ Eslini mis təbu tədəm Yezu agray ti mis tādəbay naŋ akaba *abaray mis dal-dal àtama ge Zerj na. Yezu àsəra ndam *Feriziyen day ticia ma gana. ² Ge jiri ti abaray mis ti Yezu Yezuani do ; tabaray mis ti ndam ya tadəbay naŋ ni. ³ Yezu àra àsəra ndam Feriziyen ni ticia ma gana nahkay ti, àsləka ka had *Zude a, òru gwar ka had *Gelili. ⁴ Wudaka enjiyu e Gelili ti, si asləkaba gwar ka had *Samari a kwa. ⁵ Naŋ àbu akoru ka had Samari ti ènjua a kəsa nahan va, təzalay kəsa nani Sikar. Kəsa gani nani

ti kà gəvay ga vədaŋ ge Zekup ya àvi ana wur gani Zuzef ni. ⁶ A vədaŋ nani bu ni ti suwa ge Zekup àvu mileni. Yezu àra àmətaɔkaba àna sawaday ge divi na, òru ènjəa ti ànjəhad digus kà suwa ni. Ka sarta gani nani ti fat wis.

⁷ Eslini wal Samari nahaŋ ara acah yam ti àdi ahàr ana Yezu nakəŋ. Naŋ àbu acahaya yam na ti Yezu àhi : « Vu nīsi ti ! » ⁸ Ka sarta nani ti Yezu naŋ bəlaŋ, adaba ndam ya tadəbay naŋ ni tàdəgoru a kəsa vu ga məsəkumbiyu zlam məzumani. ⁹ Yezu àra àhia ma ana wal na nahkay ti, wal ni àhi ahkado : « Nak zal *Zude kīhindifua yam a kà nu wal Samari a ti ahəmamam ? » Wal ni àdəm nahkay ti adaba ma ga ndam Zude àrakaboru akaba ndam Samari do. ¹⁰ Yezu àhi : « Tamal ti kəsəra ere ye ti Melefit avi ana mis na akaba maslaŋa ya ehindifaka yam na ti, akal kīhindifiŋa yam kà naŋ a sawaŋ. Tamal kīhindia ti akal àvuka yam ya avay sifa na. » ¹¹ Wal ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Maslaŋa goro ni, zlam macahaya yam a àfuk bi, suwa ni day zileŋ ti, kacahaya yam ya avay sifa na ti eley ? » ¹² Bəŋ ga bəŋ geli Zekup àmbribu suwa hini ana leli. Naŋ naŋani èsia yam ga suwa hina, bəza gayaŋ akaba zlam ga gənaw gayaŋ day tisia. Nahkay ti kəhi ana ahàr kətama Zekup àna gədakana waw ? » ¹³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ku way way do esi yam hini ti, yam amakad naŋ kekileŋa. ¹⁴ Ay maslaŋa ya ti esi yam goro ya anəvi ni ti yam amakad naŋ day-day va do. Yam ya ti nu nəvi ni emigi akada gəzəŋ ga yam a vu gayaŋ bu. Gəzəŋ ga yam nani ti aməvi *sifa ya àndav day-day do ni. » ¹⁵ Nahkay wal nakəŋ àhi ahkado : « Maslaŋa goro ni, vu yam gani nani, ti yam àkad nu va ba, nàra

ahalay a ga macah yam va ba daya. »

¹⁶ Yezu àhi : « Ru kâzalabiya zal gayak a, nak day kânğa. » ¹⁷ Wal ni àhi : « Zal goro àbi. » Yezu àhi : « Ma gayak ya kâdâm zal gayak àbi ni ti, ma ge jiri ededîj. ¹⁸ Adaba kâda zawal a zlam, ay zal ya nak kâbu afa gani ni ti zal gayak do. Ma gayak ya kâdâm ni jiri ededîj. » ¹⁹ Wal ni àhi : « Maslaņa goro ni, nihi ti nêsëra nak bay mahəņgaray *pakama ge Melefit. ²⁰ Ata bəņ geli ndam Samari tâzləbay Melefit ka həma hini. Ay lekələm ndam Zude kâdâmum tâzləbay Melefit ti si a Zeruzalem kwa. » ²¹ Yezu àhi : « Wal ni, gəskabá ma goro ya nəhuk na : sarta amara ti, akəzləbum Melefit ti ka həma hini do, a Zeruzalem do daya. ²² Lekələm ndam Samari kəzləbum Melefit, ay ti kəsərum naņ ededîj ededîjeni do. Leli ndam Zude ti ni mazləbay Melefit, məsəra naņ a, adaba Melefit àņgazlivu ana leli ga mahəņgay mis dek àna təwi ya əgri ana leli ni. ²³ Ay sarta àbu ara : nihi ti sarta gani nani ənjia àndava. Ka gani nani ti ndam ya ti tazləbay Melefit ededîj ededîjeni ni ti atazləbay naņ àna njəda ga Məsuf gayan, àna jiri gayan daya. Adaba Baba awayay ti mis tâzləbay naņ ti nahkay. ²⁴ Melefit ti naņ Məsuf : nahkay ahàr àdəm ndam ya tazləbay naņ ni ti tâzləbay naņ àna njəda ga Məsuf gayan akaba àna jiri gayan. » ²⁵ Wal nakəņ àhi : « Nəsəra *Bay gəđakani amara, naņ ya ti təzalay naņ *Krist ni. Eminjia ti, aməđəfiaba zlam ana leli a dek. » ²⁶ Yezu àhəņgrifəņ, àhi : « Nu ya ti nəhuk ma nihi ti, nu Krist gani. »

²⁷ Ka ya ti Yezu àra àdəma ma nana ti, nday ya ti tadəbay naņ ni tàsləkabiya a kəsa ni ba. Nday

nakəŋ tàra tìpia Yezu a nday təbu təzlapay nday ata wal ni ti àgri ejep ana tay a. Ay maslaŋa ya àhi ana Yezu « Kihindifiŋa mam ? » ahkay do ni « Kazlapumki ka mam ? » ni ti àbi. ²⁸ Eslini wal ni àmbərbu mandaray gayan ni, àsləka òru a kəsa vu. Òru ènjəa ti àhi ana mis ahkado : ²⁹ « Nèdia ahàr ana maslaŋa nahan a, àhuaya ere ya nàgrabiya na dek. Bi nanj Krist Bay gəđakani ya amara ni. Dəguma makoru ti kípəmbiyu nanj a. » ³⁰ Mis ga kəsa ni tàra ticia ma ga wal na ti, tìcikbiyu tərəkia ka Yezu a.

³¹ Ka sarta ya ti wal ni àdoru a kəsa vu ni ti, ndam ya tadəbay Yezu ni təbu təhi ana Yezu : « Məsi, caka zlam a day. » ³² Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Nu nèbu àna zlam məzumani ya lekələm kəsərum do ni. » ³³ Ndam ya tadəbay nanj ni tàra ticia ma gayan na ti təzlapay e kidiŋ gatay bu tədəm ahkado : « Bi maslaŋa àzibiya zlam məzumana zla tək ? »

³⁴ Eslini Yezu àhi ana tay : « Zlam məzumani goro ni ti, magray ere ye ti Bay ya àslərbiyu nu awayay ni akaba mendeveriŋ təwi gayan ya ti àvu ni. ³⁵ Lekələm kədəmum : “Àvu kiyi fađ day kwa ti atabaz zlam.” Ay nu ti nəhi ana kəli : Mənjumoru zlam ya a vədaŋ bu ni lala. Zlam ni təndəhkabá, èslia mabazana. ³⁶ Maslaŋa ya abaz zlam ni təvia endif gayan a àndava, nanj àbu acakalakabu zlam ga vədaŋ ni. Zlam nday nani ti mis ya ti atəŋgət sifa ya àndav day-day do ni. Nahkay ti bay ya ezligi zlam ni nday ata bay ya ti abaz ni təmərvi ka ahar bəlaŋ. ³⁷ Ma *gozogul ge mis ya tədəm : “Maslaŋa nahan ezligi, maslaŋa nahan ara abaz” ni ti jiri edediŋ. ³⁸ Nu ti nəsłəroru kəli ga mabaz zlam a vədaŋ bu. Vədaŋ gani nani ti lekələm kəgrum təwi gani ndo.

Lekulum kabazum cilin, mis ndahan tàmətaḅkiaya ke kuli a. »

³⁹ Ndam Samari tàra tìcia ma ga wal ya àhi ana tay : « Àhuaya ere ye ti nàgrabiya na dek » na ti, mis dal-dal e kidin gatay bu tǎfaki ahàr ka Yezu. ⁴⁰ Ndam Samari ni tàra tìnjikia ka Yezu a ti tǎhəngalay na, tǎhi : « Kam-kam njəhad afa geli a ti ! » Nahkay Yezu ànjəhad afa gatay vad cə. ⁴¹ Eslini tàra tìcia ma ga Yezu Yezuani ya àhi ana tay na ti, mis dal-dal tǎfaki ahàr àkivu, tətama nday ya ti tǎfaki ahàr ye enjenjeni na àna kayana. ⁴² Mək tǎhi ana wal ni ahkado : « Mǎfaki ahàr hi ti, azuhva pakama gayak ya kəhi ana leli ni cilin do. Mǎfaki ahàr ti adaba leli leleni mìcia pakama gayan ya àdəm na àna slimi geli gelena. Məsəra na Bay ya ti ahəngay ndam ga *duniya dek ededin ni. »

Yezu ahəngaraba wur ga bay mǎgri tǎwi ana bay ga had Gelili a

⁴³ Yezu àra àpəsa vad cə eslina ti, àsləka òru e Gelili ; ⁴⁴ àdəm : « Bay mahəngaray *pakama ge Melefit ti, mis ga had gayan gayanani tǎhəngrioru ahàr a had do. » ⁴⁵ Ay òru ènjəa e Gelili a ti, ndam Gelili tǎgəskabá na, adaba nday day tóra ka wuməri a Zeruzalem a, tìpiya tǎwi ga Yezu ya àgrabiyu eslini na dek palam.

⁴⁶ Ka ya ti Yezu àbu eslini e Gelili ni ti àngoru a Kana. Kana ti kəsa ya ti Yezu àmbatkaba yam a àmbavuzum ni. Eslini maslaḅa nahan àbu, maslaḅa nani ti kəsa gayan Kafarnahum, agri tǎwi ana bay ga had Gelili. Wur gayan àbiyu a magam, èbesey do. ⁴⁷ Àra ècia Yezu àsləkabiya e Zude a, na àbu e Gelili ti, àrəkia àhi : « Wur goro èbesey

do, awayay amət ; kam-kam tokumkaboru, kôru kâhəŋgaraba naŋ a ti ! » ⁴⁸ Yezu àhi : « Tamal lekələm kîpəm zlam njəda-njəđani ya təgri ejep ana mis ni ndo ni ti, kəfumku ahàr do simiteni. » ⁴⁹ Eslini bay məgri təwi ana bay ni àhi ana Yezu ahkado : « Bay goro, tamal kòru kâhəŋgaraba wur goro na do ni ti, aməmət. » ⁵⁰ Yezu àhi : « Sləka, wur gayak naŋ àbu lala, amət do. » Bəŋ ga wur ni àgəskabá pakama ga Yezu na, mək əsləka. ⁵¹ Naŋ àbu e divi bu aŋgoru a magam nahəma, təkakabu ahàr akaba ndam ya təgri təwi ni, təhi : « Wur gayak aŋgaba, naŋ àbu lala. » ⁵² Èhindifiŋa kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Àgri ŋgulumani ti àna njemdi ehimey ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Aku àhəlkia ewena àna njemdi bilin ya ga mələkarawa. » ⁵³ Àra ècia ma gatay na ti àsər wur ni aŋgaba ti ka sarta ya Yezu àhi « Wur gayak ni aŋgaba, naŋ àbu lala » ni. Eslini naŋ nakəŋ afəki ahàr ka Yezu ; ndam ga huđ ahay gayaŋ ni tàra ticia ma gana ti nday day təfəki ahàr ka Yezu. ⁵⁴ Hini ti zlam magray ejep ga Yezu ya àgray ye cə ka hađ Gelili ka ya ti əsləkabiya ka hađ *Zəde a ni.

5

Yezu ahəŋgaraba zal dəra a Zeruzalem a

¹ Àgra vad a 6al ti ndam *Zəde tàgray wuməri nahaŋ a Zeruzalem, nahkay Yezu òru. ² Eslini a Zeruzalem ti məlaŋ nahaŋ àvu, yam àvu dizliva. Məlaŋ nani ti slimi gani Becata àna ma *Hebri ; kà gəvay ga mahay ya təzalay ga təmbəmbak ni, təgrafəŋaya ahay a zlam ga məvi zəhweri ana mis ye eslini na. ³ A huđ ga ahay nday nani bu ni ti ndam ga arməwər təvu kay mandəhadani : ndam

wuluf, ndam jigwer akaba ndam dæra. [Tajəgay ti yam ni mādaday, ⁴ adaba ka sarta ndahan ti *məslər ge Melefit ahuriyu a hud ga yam ni vu adaday yam ni. Eslini maslaŋa ya ahuriyu a yam ni vu enji ni ti ku mam awər nan mam nəngu ni aŋgaba.] ⁵ Maslaŋa nahan əbu eslini èbesey do vi kru kru mahkər mahar azlalahkər. ⁶ Yezu èpia nan a nan əbu mandəhadani, əra əsəra arməwər gayan ni əpəskia ti, əhi : « Kawayay ti kəŋgaba waw ? » ⁷ Maslaŋa ya ti èbesey do ni əhəŋgrifəŋ, əhi : « Bay goro, maslaŋa goro əbi ga məfiyu nu a yam ni vu ke weceweceni ka ya ti adaday ni bi. Ka ga yam ya adaday ni wudaka nəhuriyu ti maslaŋa nahan embukia. » ⁸ Ay Yezu əhi : « Cikaba, za hətav gayak na, sawaday. » ⁹ Eslini nan nakəŋ aŋgaba huya, əzay hətav gayan ni, mək asawaday. Zlam nani əgravu ti ka fat məpəsabana. ¹⁰ Nahkay gədəkani ga ndam Zude təhi ana zal ya ti aŋgaba ni ahkado : « Kani vad *məpəsabana ti, kisliki mazay hətav gayak ni do. » ¹¹ Nan nakəŋ əhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti əhəŋgaraba nu a ni əhu : “Zay hətav gayak ni, sawaday.” » ¹² Nday nakəŋ tihindifiŋa, təhi : « Maslaŋa ya əhuk : “Zay hətav gayak ni, sawaday” ni ti way ? » ¹³ Ay maslaŋa ya ti aŋgaba ni əsər way ti əhəŋgaraba nan a ni way do, adaba Yezu əsləkaba e kidin ge mis dal-dalani ni ba.

¹⁴ Kələŋ gani Yezu òru ədi ahər ana maslaŋa ya ti aŋgaba ni a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu, mək əhi : « Nihi kəŋgaba nahəma, kəgudar zlam va ba. Nahkay do ni ti, araŋa nahan amagrakukvu ətam nahan ni. » ¹⁵ Eslini maslaŋa nakəŋ əsləka, ərəkioru ka gədəkani ga ndam Zude

ni, àhi ana tay : « Maslaņa ya ti àhəŋgaraba nu a ni ti Yezu. » ¹⁶ Nahkay gəďákani ga ndam Zude ni tādəbafəņa ma kà Yezu a adaba àgray təwi nani ti a vad məpəsabana ba. ¹⁷ Ay ti Yezu àhi ana tay : « Bəŋ goro àpəsaba do, naŋ àbu agray təwi kəlavad ; nu day nəpəsaba do nəbu nagraj təwi kəlavad. » ¹⁸ Naŋ nakəŋ àra àďəma nahkay ti, gəďákani ga ndam Zude ni àwərikiva bəruv ana tay a dal-dal, tawayay takad naŋ. Tawayay takad naŋ ti adaba naŋ àbu agray zlam ya təcafəņa mis ga magrana a vad məpəsabana ba na ciliŋ do, naŋ àbu adəm Melefit naŋ bəŋani daya. Àďəm nahkay ti, àzay ahàr gayan nday kala-kala ata Melefit.

Təwi ga Wur ge Melefit ya Melefit àvi ni

¹⁹ Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, Wur èsliki magray təwi ga ahàr gayan gayanani do. Agray ti si təwi ya ti èpia Bəŋani naŋ àbu agray ni kwa. Təwi ga Bəŋ ga Wur ya agray ni dek ti Wur gayan ni day agray. ²⁰ Adaba Bəŋ ga Wur ni ti awayay Wur gayan, adəfiki təwi ya ti agray ni dek. Aməďəfiki təwi ndahan gəďákani tətam nday ndani, ti məgri ejep ana kəli. ²¹ Bəŋ ga Wur ni naŋ àbu ahəŋgaraba mis ya təməta ni e kisim ba, avi sifa ana tay : Wur gayan ni day avi sifa ana mis akada gayan ya awayay ni. ²² Nahkay day Bəŋ ga Wur ni àgrafəņa seriya kə mis a do : àvi njeďa gani ana Wur gayan ni ti məgrafəņa seriya kə mis a. ²³ Àgray nahkay ti adaba awayay ti mis dek təhəŋgrioru ahàr a had ana Wur gayan ni akada ya ti təhəŋgrioru ahàr ana had ana Bəŋ ga Wur ni. Maslaņa ya ti àhəŋgrioru ahàr a had ana Wur ni do ni ti àhəŋgrioru

ahàr a had ana Bəŋ ga Wur ni do daya, adaba Wur ni ti Bəŋani àslərbiyu naŋ.

²⁴ « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti agəskabu pakama goro, afəki ahàr ka Bay ya ti àslərbiyu nu ni, naŋ àbu àna *sifa ya àndav day-day do ni. Melefit aməgəs naŋ àna seriya do : kisim aməgri araŋa va do adaba naŋ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni àndava. ²⁵ Nəhi ana kəli nahəma, sarta nahaŋ àbu ara wudak, ay nihi ti ènjia àndava. Ka gani nani ti ndam ya nday məmətani ni etici dəŋgu ga Wur ge Melefit. Nday ya ti ticia dəŋgu gayaŋ na ti atəŋgət sifa ya àndav day-day do ni. ²⁶ Adaba mam, Bəŋ ga Wur ni avi sifa gayaŋ ana mis ; nahkay àvia njəda ana Wur gayaŋ na ga məvi sifa gayaŋ ana mis a daya. ²⁷ Àvia njəda ana Wur gayaŋ ga magrafəŋa seriya kə mis a, adaba Wur gayaŋ ni ti naŋ *Wur ge Mis daya. ²⁸ Ma hini ya nədəm ni ti àgri ejep ana kəli ba, adaba sarta àbu ara, sarta gani nani eminjia ti mis ya ti təməta, təvu e evid bu ni dek etici dəŋgu ga Wur ni. ²⁹ Eticia dəŋgu gayaŋ na ti, atahəraya e evid ni ba. Nday ya ti tàgra zlam sulumana ni atəŋgaya ga məŋgət sifa ya àndav day-day do na, ay nday ya ti tàgudara zlam a ni atəŋgaya ti təgəs tay àna seriya. ³⁰ Nu ti nisliki məgri zlam àna ahàr goro goroani koksah. Nagrafəŋa seriya kə mis a ti akada ge Melefit ya ahu ni. Seriya goro ya nagraj ni seriya ge jiri, adaba nəwayay magray ere ye ti ahàr goro awayay ni do. Nagraj ti ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni sawaŋ. »

Sedi ya tagrakia ka Yezu a ni

³¹ Yezu àhi ana tay keti : « Tamal nu nuani nagrakia sedi ka ahàr goro a ti, akal jiri do. ³² Ay agrakua sedi a ti maslaᅇa nahaᅇ : nəsəra sedi gayaᅇ ya agrakua ni ti ge jiri. ³³ Lekələm kəsłərũmkioya mis ke Zerj a ; tōru tĩnjikiya ka naᅇ a ti àgrakua sedi a. Sedi gayaᅇ ya àgrakua ni ti ge jiri. ³⁴ Nu ti sedi ge mis ya tagrakua ni ti araᅇa gani goro do. Nəhi ma ge Zerj ana kəli ti adaba nawayay kəgəsumkabu. Kəgəsumkabá ti Melefit ahəᅇgay kəli. ³⁵ Zerj ti akada ge ceᅇgel ya tēbefta, asladĩ məlaᅇ ana mis ni. Ka sarta nahaᅇ ɓal ti kəmərũmva àna masladani gayaᅇ na. ³⁶ Ay nu ti təwi goro ya nagray ni agrakua sedi a. Sedi gani nani ti àtam ge Zerj ya àgrakua ni. Təwi gani nani ti Bəᅇ goro àvu ti nāgray ; agrakua sedi a, adafaki ti Bəᅇ goro əslərbiyu nu edefĩᅇ ni ti zlam gani nani. ³⁷ Bəᅇ goro əslərbiyu nu, naᅇ naᅇani àna ahàr gayaᅇ day agrakua sedi a. Ay lekələm ti kicəᅇm dəᅇgu gayaᅇ day-day ndo, kipurəᅇ naᅇ e eri vu day-day ndo daya. ³⁸ Kawayum məgəskabu pakama gayaᅇ ti mənᅇhadĩvu ana kəli a ahàr bu do, adaba kəfumki ahàr ka Bay ya ti Bəᅇani əslərbiyu naᅇ ni do. ³⁹ Lekələm kəmbrəᅇᅇum mejeᅇgey Wakita ge Melefit do, adaba kəhumi ana ahàr akəᅇᅇtəᅇm *sifa ya àndav day-day do ni ti àna naᅇ. Ma ga wakita gani nani ti adəᅇmku ka nu, ⁴⁰ ay kawayum marana afa goro a ti nəvi sifa gani nani ana kəli do.

⁴¹ « Nawayay ti mis hihirikenĩ àzləbay nu do. ⁴² Ay nəsəra kəli a : nəsəra lekələm ti kawayum Melefit àna huɔ bəlaᅇ do. ⁴³ Nu nàra ti Bəᅇ goro əslərbiyu nu, ay lekələm kawayum məgəskabu nu do. Tamal

maslaŋa nahaŋ ara ga ahàr gayaŋ gayaŋana ti, kəgəsumkabu naŋ. ⁴⁴ Lekələm kəzləbumvu e kidiŋ gekəli bu, ay Melefit naŋ bəlaŋ māzləbay kəli ti kəwayum do. Nahkay ti kisləmki məfəku ahàr ti ahəmamam ?

⁴⁵ « Ŋgay nu anacalki kəli ka zlam magudarani kè meleher ga Bəŋ goro ti kəhumi ana ahàr ba. Lekələm kəgəsumkabu pakama ge Məwiz ya àbəki ni, ay amacalki kəli ka zlam magudarani ni ti naŋ gani. ⁴⁶ Tamal kəgəsumkabá pakama ge Məwiz na edediŋ a ti akal kəfumku ahàr, adaba ma ge Məwiz ya àbəki a wakita gayaŋ ni bu ni ti àdəmku ka nu. ⁴⁷ Ay tamal kəgəsumkabu ma ge Məwiz ya àbəki ni do ni ti, akəgəsumkabu pakama goro ya ti nəhi ana kəli ni ti ahəmamam ? »

6

*Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam
(Meciyə 14.13-21 ; Mark 6.30-44 ; Luk 9.10-17)*

¹ A vad nahaŋ Yezu òru ke ledi ga dəluv Gelili. Təzalay dəluv gani nani dəluv Tiberiyat daya. ² Ka ya ti naŋ àbu akoru ni ti mis dal-dal tadəboru naŋ kələŋ, adaba tìpia gayaŋ ya àhəŋgaraba mis ya tèbesey do na ti àgri ejep ana tay dal-dal. ³ Eslini Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təcəliyu a həma vu, tənjàhad. ⁴ Ka sarta gani nani wuməri ga ndam *Zəde ya təzalay *Pak ni ènjia wudak. ⁵ Nday təbu ka ahàr ga həma nahkay ti Yezu àmənjoru mis dal-dal təbu tərəkia. Àra èpia tay a ti àhi ana Filip ahkado : « Mawayay məvi zlam məzumani ana mis nday hini ti, makoru məsəkumibiyu *dipeŋ ana tay nihi ti eley ? » ⁶ Yezu àhi nahkay ti, awayay ahəlfəŋa eyə a, adaba naŋ àsəra ere ye ti ara agray

na palam. ⁷ Filip àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ku tamal məsəkumibiyu dipenə ana tay ge jik diŋ diŋ cə, misi ana tay gəzit gəzit nəŋgu ni èsliki ka tay do timey ! »
⁸ Bay madəbay naŋ nahaŋ slimi gani Andre, wur ga məŋ ga Simu Piyer, àhi : ⁹ « Wur nahaŋ nihi dipenə ga manjabara təfəŋ zlam akaba kilif cə, ay ti təvi ana way bəlaŋani way ? » ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Humi ana mis ni tənjuhada digəs-gəs. » Kəzir àbu eslini daldal, nahkay mis ni tənjuhadki. Mis zawalani ye eslini ni agray dəbu zlam. ¹¹ Yezu nakəŋ àhəl dipenə ni, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, mək tidi ana mis ni. Àra àhəla kilif na day àgray nahkay : mis ni dek təzuma zlam na, tərəha. ¹² Mis nakəŋ tərəhkaba nahkay ti, Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Həlum məgəjəni gani, kəmbərəŋumbu araŋa gani gəzit ba. » ¹³ Nahkay təhəlabə məgəjəni ge dipenə zlamani ya mis təzum na, tərəhvü hətək kru mahar cə àna naŋ.

¹⁴ Mis ni təra tìpia zlam ga Yezu ya àgray na ti àgria ejep ana tay a, tədəm : « Maslaŋa hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya tədəm amara a duniya va na eədəŋ.* » ¹⁵ Eslini Yezu àsəra tara təgəs naŋ ga njəda ti mīgi bay gatay. Àra àsəra nahkay ti àsləkafəŋa kə tay a, àcəloru gwar ka məlaŋ nahaŋ naŋ bəlaŋ.

*Yezu asawadaki ka ahər ga dəluv
(Meciyə 14.22-33 ; Mark 6.45-52)*

¹⁶ Məlakarawa àra ègia, ndam *madəbay Yezu ni təhəraya kə gəvay ga dəluv ka sagdala. ¹⁷ Eslini

* **6:14** Məŋjay Mimbiki 18.15.

tàcəliyu a *slalah ga yam vu, tawayay takoru ke ledi ga dəluv ni a Kafarnahum. Ka sarta gani nani məlanj èdiza, Yezu àdi ahàr ana tay fanj ndo. Nday nakənj mək tàsləka. ¹⁸ Nday təbu takoru nahkay ni ti aməf àkəzlabiyu ga njəda, àdaday dəluv ni. ¹⁹ Tàgaroru slalah ga yam gatay ni ezewef kru kru zlam ahkay do ni agray kru kru muku. Eslini tipioru Yezu nanj àbu asawadəkibiyu ka ahàr ga dəluv ni, ahədakfənjbiyu kà gəvay ga slalah ga yam gatay ni. Tàra tipia nanj a ti tàgra anjwaz a dal-dal. ²⁰ Ay Yezu àhi ana tay : « Anjwaz àwər kəli ba, nu timey. » ²¹ Yezu nakənj àra àhia ana tay a nahkay ti, təhi məcəlaya a slalah ga yam ni va, ay təsərki ti slalah ga yam gatay ni ènjua ka məlanj ya tawayay takoru na.

Yezu ti nanj dafya avay sifa ni

²² Hajənj gani mis dal-dalani ya ndam *madəbay Yezu təmbərbu tay ke ledi ga dəluv ni təsərki ti *slalah ga yam ya ndam madəbay Yezu tàsləka àna nanj a ni ti bəlanj, ndahanj təbi. Mis ni təsəra Yezu àcəliyu a slalah ga yam nani vu akaba ndam madəbay nanj ni ndo ; təsəra ndam madəbay Yezu ni tàsləka ka ahàr gatay a cilinj. ²³ Eslini slalah ga yam ndahanj tàsləkabiya a Tiberiyat a, tòru ka məlanj ya ti Bay geli àgri səsə ana Melefīt, mis təzum *dipej ni. ²⁴ Mis ni tàra təsəra Yezu nanj àbi eslini bi, ndam madəbay nanj ni day tàsləka nahəma, tàcəliyu a slalah ga yam ya ti tàsləkabiya a Tiberiyat a ni vu, mək tòru a Kafarnahum, tàdəboru Yezu.

²⁵ Tòru tìnjua ke ledi ga dəluv na ti, tədi ahàr ana Yezu nakənj mək təhi : « Məsi, kàra ahalay hi

a ti ananaw ? » ²⁶ Yezu àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, kərəma təwi goro ya nagraj, agra ejep ana mis na, ay ti kədəbum nu ti adaba nani do ; kədəbum nu ti adaba nəvia dipen ana kəli a, kərəhuma àna naŋ a palam.

²⁷ Kəgrum təwi ga məŋgət zlam məzumani ya ti ezi ni ba, grum təwi ti ga məŋgət zlam məzumani ya avi sifa ana mis, àndav day-day do ni sawaŋ. Zlam məzumani gani nani ti, anəvi ana kəli ti nu *Wur ge Mis ciliŋ, adaba Bəŋ goro Melefit àvua divi gana, àdafaki bay ya ti esliki magrani ti nu gani. »

²⁸ Tàra ticia ma gayaŋ na ti tihindifiŋa, təhi : « Ti məgray təwi ge Melefit ya awayay ni ti magray mam ? » ²⁹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Təwi ya ti Melefit awayay kəgrumi ni ti, awayay kəfumki ahàr ka Bay ya ti àslərbiyu ni. » ³⁰ Nday nakəŋ təhi : « Tamal kawayay ti məfəkuk ahàr ti, griaya zlam magray ejep ana leli a, ti mîpi. Kəgriaya mam ana leli a nihi a mam ? ³¹ Ata bəŋ ga bəŋ geli təzumbiya *man a huđ ge gili ba, akada ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni : “Àvi dipen ya ti àsləkabiya a huđ melefit ba ni ana tay, təzuma.”

† » ³² Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, bay ya ti àvi dipen ya àsləkabiya a huđ melefit ba ana kəli ni ti Məwiz do. Avi dipen ededīŋ ededīŋeni ya asləkabiya e melefit ba ana kəli ti Baba. ³³ Adaba dipen ya Melefit avay nahəma, Bay ya àsləkabiya a huđ melefit ba, avi sifa ana mis ga duniya ni. »

³⁴ Tàra ticia ma gayaŋ na ti təhi : « Məsi, vi dipen gani nani ana leli kəlavad ti ! »

³⁵ Yezu àhi ana tay : « Dipen ya ti avi sifa ana

† **6:31** Məŋjay Mahərana 16.4, 15 ; Limis 78.24.

mis ni ti nu. Maslaŋa ya ti ara afa goro a ni ti ləwir aməwər naŋ day-day do. Maslaŋa ya ti afəku ahàr ni ti yam amakaɗ naŋ day-day do. ³⁶ Ay nəhia ana kəli a àndava : Kìpəma nu a mək kəfumku ahàr do. ³⁷ Ndam ya ti Baba abu tay ni ɗək atara afa goro a. Maslaŋa ya ti ara afa goro a nahəma, ana-garakaba naŋ a day-day do. ³⁸ Aɗaba nəsləkabiya e mefeit ba ti ga magray ere ye ti nu nawayay ni do. Nəsləkabiya ti ga magray ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni. ³⁹ Ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni ti nihi : awayay ti ndam ya ti naŋ àbuvu tay a ahar vu ni ku bəlaŋ gatay èjifua ba. Awayay ti ka mandav ga duniya ti nəhəŋgaraba tay e kisim ba. ⁴⁰ Iy nahkay, ere ye ti Baba awayay ni ti nihi : awayay ti ku way way do èpia Wur ge Mefeit a, afəki ahàr ti məŋgət *sifa ya àndav day-day do ni. Ku tamal maslaŋa gani àməta nəŋgu ni, Baba awayay ti ka mandav ga duniya ti nəhəŋgaraba maslaŋa gani nana e kisim ba. »

⁴¹ Yezu àra àɗəma ma na nahkay ti, ndam *Zəde təzlapaki e kidiŋ gatay bu aɗaba àɗəm naŋ dipen ya àsləkabiya a huɗ mefeit ba ni. ⁴² Təɗəm ahkado : « Naŋ Yezu wur ge Zəzef ni do waw ? Məsəra ata bəŋana ata məŋana ti, àɗəm àsləkabiya a huɗ mefeit ba ti ahəmamam ? » ⁴³ Eslini Yezu àhi ana tay : « Kàzlapumku e kidiŋ gekəli bu va ba. ⁴⁴ Maslaŋa àbi esliki marana afa goro a bi, si tamal Baba naŋ ya àslərbiyu nu ni àzəbiya naŋ a kwa. Nahkay ti ka mandav ga duniya ti anahəŋgaraba maslaŋa gani nana e kisim ba. ⁴⁵ Ndam mahəŋgaray *pakama ge Mefeit təbəki a wakita gatay bu nahkay hi : “Mis ɗək Mefeit

amacahi zlam ana tay.” † Nahkay ku way way do èciikia ma ga Baba na, àgəskabá zlam ya ti àcahi na ti, ara afa goro a. ⁴⁶ Ku nàdəma nahkay nəŋgu ni, maslaŋa ya ti èpia Baba ni ti àbi. Maslaŋa ya èpia Baba Melefit a ni ti si Bay ya ti àsləkabiya afa gana ni kwa.

⁴⁷ « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti àfəkua ahàr a ni ti naŋ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni. ⁴⁸ Dipen ya ti avi sifa ana mis ni ti nu. ⁴⁹ Ata bəŋ ga bəŋ gekəli təzuma *man a huđ gili ba, nihi ti təmət ndo waw ? ⁵⁰ Ay dipen ya asləkabiya a huđ melefit ba ni ti maslaŋa ya ti àzuma nahəma àmət day-day do. ⁵¹ Dipen ya àsləkabiya a huđ melefit ba, naŋ àbu àna sifa ni ti nu. Maslaŋa ya ti àzuma dipen nana ti àmət day-day do. Dipen ya ti anəvi ni ti aslu ga vu goro. Anavay ti mis ga duniya dek təŋgət sifa àna naŋ. »

⁵² Ndam Zude ni tàra ticia ma ga Yezu na ti tələgavakivu, tədəm : « Maslaŋa hini àdəm avi aslu ga vu gayan ana leli mahəpəd ti ahəmamam ? »

⁵³ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal kəhəpədum aslu ga vu ga Wur ge Mis akaba kəsəm mimiz ga vu gayan ndo ni ti, sifa aməniviyu ana kəli bi. ⁵⁴ Maslaŋa ya ti ahəpəd aslu ga vu goro akaba esi mimiz ga vu goro ni ti, naŋ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni ; ka mandav ga duniya anəhəŋgaraba naŋ e kisim ba. ⁵⁵ Adaba zlam məzumani edədīŋeni ti aslu ga vu goro, zlam miseni edədīŋeni ti mimiz ga vu goro. ⁵⁶ Maslaŋa ya ti ahəpəd aslu ga vu goro akaba esi mimiz ga vu goro nahəma, anjəhad akaba nu akada mis bəlan,

---

† 6:45 Məŋjay Izayi 54.13.

nu day nanjəhad akaba nanj akada mis bəlanj.
⁵⁷ Baba əslərbiya nu a ; nanj ti nanj əbu əna sifa. Nu day nəbu əna sifa azuhva nanj. Nahkay maslaņa ya ti ahəpəd nu ni ti nanj əbu əna sifa azuhva nu.
⁵⁸ Dipenj ya ti əsləkabiya a huf melefıt ba ni ti nu gani. Dipenj gani nani ti akada ga ata bənj ga bənj gekəli ya təzum mək təmət ni do. Dipenj gani nani ti maslaņa ya ti əzuma ni ti, nanj əbu əna sifa ga kaņgay-kaņgayani. » ⁵⁹ Yezu ədəm ma hini ti ka ya ti nanj a Kafarnahum, acahi zlam ana mis a ahay ga *mahəngalavù Melefıt bu ni.

Məmbərənjum məfəki ahər geli ka Yezu ba

⁶⁰ Ndam ya tədəbay Yezu ni tərə ticia ma gayanj na ti, mis kay e kidinj gatay bu tədəm ahkado : « Ma hini zləzlada əsabay ; way esliki məgəskabani way ? » ⁶¹ Yezu əra əsərə ndam ya tədəbay nanj ni təbu təzlapaki nahkay ti, əhi ana tay ahkado : « Ma goro ya nədəm ni awəri bərur ana kəli aw ? ⁶² Ay tamal ekipəm nu *Wur ge Mis nəbu nəcəloru ka məlanj ya ti nu nəbiyu ahaslani ni ti akədəmum mam ? ⁶³ Avi sifa ana mis ti *Məsuf ge Melefıt. Aslu ga vu ge mis ni ti ni zlam masakani. Ma goro ya nəhi ana kəli dek ni ti Məsuf ge Melefıt avi sifa ana kəli əna nanj. ⁶⁴ Ay mis ndahanj təbu e kidinj gekəli bu təfəku ahər do. » Yezu ədəm nahkay ti adaba kwa ka mənəkəki ge təwi gayanj əsərə ndam ya təfəki ahər do akaba maslaņa ya ti aməsəkumoru nanj na əndava. ⁶⁵ Əhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli, maslaņa əbi esliki marana afa goro a bi, si Baba əvia njədə gana kwa ti, nahkay. »

⁶⁶ Kwa ka sarta gani nani ndam ya tədəbay Yezu ni dal-dal təsləkafəņa, təmbərənj mədəbay nanj.

67 Nahkay Yezu àhi ana ndam maḍəbay naŋ kru mahar cœeni ni ahkado : « Lekuləm day kawayum məsləkumfuana waw ? » 68 Simu Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay geli, məsləkafuka ti makoru afa ga way, way geli nahaŋ àbu way ? Pakama gayak ya kəḍəm ni avi sifa ya àndav ḍay-ḍay do ni ana mis. 69 Məbu məfəkuk ahàr, məsəra nak ti Bay *njəlatani ya Melefit àslərbiyu ni. » 70 Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekuləm kru mahar cœeni ni ti, nu nədaba kəli a do waw ? Ay bəlaŋ gekəli ti araŋa jəbədani. » 71 Àḍəm nahkay ti, àḍəmki ka Zədas wur ga Simu Iskariyot, naŋ bəlaŋ e kidiŋ gatay nday kru mahar cœeni ni bu ; aməsəkumoru naŋ ti naŋ.

7

Bəza ga məŋ ga Yezu təfəki ahàr ka Yezu do

1 Yezu àra àḍəma nahkay ti àsawadəy a kəsa ndahaŋ bu ka haḍ *Gelili. Àwayay moroni ka haḍ *Zəde do, adaba gəḍəkani ga ndam *Zəde tawayay makad naŋ. 2 Ka sarta gani nani wuməri ge mivicey ahay ga ndam Zəde ni ènjia wudak. * 3 Nahkay bəza ga məŋ ga Yezu təhi ana Yezu ahkado : « Sləka ahalay a, ru ka haḍ Zəde, ti ku eslina day ndam ya tadəbay kur ni tôru tîpi təwi gayak ya kagraŋ ni. 4 Adaba tamal mis awayay mis təsər naŋ ti, àgray zlam akal-akal do. Tamal kagraŋ təwi ni nahkay ti, ŋgazlaya ahàr gayak kə meleher ge mis a dek, ti tîpi kur. » 5 Bəza ga məŋani təhi nahkay ti adaba nday day təfəki ahàr ndo. 6 Yezu àhi ana tay ahkado : « Sarta gani goro ènjia faŋ ndo. Lekuləm ti sarta gani

* 7:2 Wuməri ge mivicey ahay : mənjay Levi 23.34-36 ; Mimbiki 16.23.

gekuli àbi ; ku ananaw kədəgum tata. ⁷ Lekuləm ti mis ga duniya tizirey kuli koksah ; nu ti tizirey nu adaba nəbu nəhi ana tay zlam ya ti tagray ni ti zlam magədavani. ⁸ Lekuləm ti dəgum ka wuməri ni. Nu ti nɛnjioru ka wuməri gani nani do, adaba sarta gani goro ènjia faɲ ndo. » ⁹ Yezu nakəɲ àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, ànjəhad ka had Gelili zlam gayaɲ.

Pakama ga Yezu ya àdəm ka sarta ga wuməri ge mivicey ahay ni

¹⁰ Bəza ga mənani tàra tàdəgoru ka wuməri ni ti Yezu nakəɲ day òru. Òru ti àɲgazlivu ana mis ndo, awayay ti tìpi naɲ ba. ¹¹ Mis tàcakalava ga magray wuməri na ti, gəɖákani ga ndam *Zude ni tàdəbay Yezu, tàdəm : « Naɲ neley ? » ¹² Mis dal-dalani ni təbu təzlapaki dal-dal ; mis ndahaɲ tàdəm : « Naɲ mis sulumani. » Mis ndahaɲ ti ni tàdəm : « Aha, naɲ mis sulumani do, agosay mis sawaɲ. » ¹³ Ay maslaɲa àbi azlapaki vay-vay bi, adaba tagrafəɲa aɲgwaz kà gəɖákani ga ndam Zude a.

¹⁴ Tàra təcəkaba vad ga wuməri na kala-kala ti, Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəɖákani ge Melefit ni vu mək ànjəki ka macahi zlam ana mis. ¹⁵ Pakama gayaɲ ya àdəm ni àgri ejep ana ndam Zude, tàdəm : « Naɲ hini èjɛɲgey ndo ni ti, àsəra zlam a ti ahəmamam ? » ¹⁶ Eslini Yezu àhi ana tay : « Zlam goro ya ti nəcahi ana kuli ni ti goro goroani do ; ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ¹⁷ Pakama goro ya ti nədəm ni ge Melefit tək goro goroani aw ti, tamal maslaɲa awayay agray ere ye ti Melefit awayay ni ti aməsərkaba. ¹⁸ Maslaɲa ya ti ahi ma gayaɲ gayaɲani ana mis nahəma, awayay ti mis tàzləbay

naŋ. Ay maslaŋa ya ti agray tɔwi ti mis tâzləbay Bay ya ti àslərbiyu naŋ ni ti adəm ma ge jiri, àsəkad malfada do simiteni. ¹⁹ Mɔwiz àdɛfiki *Divi ge Melefit ana kɛli ndo waw ? Ay e kidin gekɛli bu maslaŋa bəlan əbi agəskabu ma gani bi timey ! Kawayum mijin nu ti, nàgudar mam ? » ²⁰ Mis dal-dalani ni təhi ahkado : « Araŋa agray kur aw ? Way awayay mijin kur way ? »

²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nàgra tɔwi a bəlan mək àgria ejep ana kɛli a dek. ²² Ku ka fat məpəsabana *kikelɔmi kɛdi ana bəza, adaba Mɔwiz àhi ana kɛli kikelɔm. Ay ànjəki ke mekeli kɛdi ana bəza ti Mɔwiz do ; tənjàki enji ti ata bəŋ ga bəŋ gekɛli. ²³ Kikelɔmi kɛdi ana bəza ka fat məpəsabana, kəɛmum àgudar Divi ge Melefit ya ti Mɔwiz àvi ana kɛli ni do. Nahkay ti nu nàhəŋgaraba mis a jigəriŋa ka fat məpəsabana ti, kəzumumku bəruv ti kamam ? ²⁴ Kacalumki nu ka zlam magudarani ti mənjàɛ majalaki ahàr. Kəgrum nahkay va ba ; wudaka kəɛmum ma nahəma, jalumkia ahàr a lala day. »

Yezu ti naŋ Bay gəɛakani ya amara ni aw ?

²⁵ Ndam Zerɔzalem ndahaŋ təɛəm ahkado : « Hini hi maslaŋa ya ti tadəbay naŋ, tawayay takad naŋ ni do aw ? ²⁶ Mənjumki : naŋ əbu azlapay vay-vay kə meleher ge mis dek, day təhi ma ga araŋa do ni. Gəɛakani geli təsəra naŋ *Krist *Bay gəɛakani ya amara ni eɛɛdin a waw ? ²⁷ Ay Bay gəɛakani ya amara ni eminjia ti mis atəsər məlan gayan ya ti àsləkabiya ni do. Maslaŋa hini ti leli məsəra məlan gayan ya ti àsləkabiya na. »

²⁸ Yezu nanj àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, àhi ana tay kay kay, àđəm : « Kəsəruma nu a waw ? Kəsəruma məlanj ya ti nàsləkabiya na ededīn a waw ? Nu nuani nàra àna ahàr goro goroana do. Ay Bay ya ti àslərbiyu nu ni ti nanj jireni. Lekələm ti kəsərūm nanj do. ²⁹ Nu ti nəsəra nanj a, adaba nàsləkabiya afa gana ; àslərbiyu nu ti nanj. »

³⁰ Yezu àra àđəma ma nahkay ti nday nakənj tawayay təgəs nanj. Ay ti maslanja èsliki minjifinjeni do, adaba sarta gani gayañ ènjia fañ ndo. ³¹ E kidīñ ge mis dal-dalani ni bu mis kay təvu, təfəkia ahàr a, təđəm ahkado : « Ka ya ti Krist Bay gəđakani ya amara ni eminjia ni ti, amagraj zlam məgri ejep ana mis amatam ga maslanja hini ya ti agraj ni aw ? »

³² Ndam *Feriziyenj tàra ticia ma ge mis dal-dalani ya təđəmki ka Yezu e kidīñ gatay bu na ti, təhi ma gani ana gəđakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni, mək nday nakənj təslərbiyu ndam slewja ga məgəs Yezu. ³³ Eslini Yezu àđəm ahkado : « Ananjəhad akaba kəli vad kay do ; kələnj gani ananjəgoru afa ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ³⁴ Akədəbum nu, ay ti akədumu ahàr do, adaba ekisləmki moroni ka məlanj goro ya ti anoru ni do. » ³⁵ Ndam *Zude təzlapay e kidīñ gatay bu, təđəm ahkado : « Àđəm amədi ahàr do ni ti, amoru ti eley ? Bi amoru afa ga ndam geli ya tanjəhadkəbu akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, bi amacəhi zlam ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni tək ? ³⁶ Ma gayañ ya àđəm : “Akədəbum nu, ay ti akədumu ahàr do, adaba ekisləmki moroni ka

məlanj goro ya ti anoru ni do” ni ti, awayay adəm mam ? »

Yam ya avay sifa ni

³⁷ Ka fat ya ti tindeveriŋ wuməri ni tagray wuməri àtam ga vad nday ndahaŋ ni. Ka fat nani Yezu ècik jik, àhi ana mis ni kay kay, àdəm : « Tamal maslaŋa yam àkada naŋ a ti, m̄ara afa goro a, m̄isi. ³⁸ Maslaŋa ya ti afəku ahàr ni ti, Melefit àdəm a Wakita gayaŋ ni bu : “Yam ya avay sifa ni aməŋgəzaya a vu ga maslaŋa gani nani ba akada ga yam ya ti akoru a zalaka vu ni.” † » ³⁹ Yezu àdəm nahkay ti àdəmki ma ka *Məsuf ge Melefit, adaba amara məvi ana ndam ya ti təfəki ahàr ni. Ka sarta gani nani ti àvi ana tay faŋ ndo, adaba àŋgoru a məlanj masladani ge Melefit ni vu faŋ ndo.

Mis ndahaŋ təgəskabu Yezu do

⁴⁰ Mis dal-dalani ni t̄ara t̄icia ma ga Yezu ya àdəm na ti, mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu t̄ədəm : « Maslaŋa hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ti Məwiz àdəm amara ni ededīŋ. ‡ » ⁴¹ Mis ndahaŋ t̄ədəm : « Naŋ *Krist *Bay gəɖakani ya amara ni. » Mis ndahaŋ ti ni t̄ədəm : « Ay Krist Bay gəɖakani ya amara ni naŋ mis ga had *Gelili aw ? ⁴² Adaba Melefit àdəm a Wakita gayaŋ ni bu Bay gəɖakani ya amara ni ti naŋ wur huɖ ge Devit. Naŋ ti zal Betlehem, naŋ ga kəsa ge Devit. § » ⁴³ Nahkay mis dal-dalani ni t̄icirvu azuhva Yezu. ⁴⁴ Eslini mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu t̄ədəm si t̄əgəs naŋ kwa. Ay ti maslaŋa àbi ènjifiŋ bi.

---

† 7:38 Mənjay Ezekiyel 47.1 ; Zakari 14.8. ‡ 7:40 Mənjay Mimbiki 18.15. § 7:42 Mənjay 2 Semiyel 7.12 ; Mise 5.1.

⁴⁵ Ndam slewja ni tàra tàsləkabiya ti, gəďákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *Feriziyen ni təhi ana tay ahkado : « Kəgəsumbiyu naŋ ndo ni ti kamam ? » ⁴⁶ Ndam slewja ni təhəŋgrifəŋ ana tay, təhi ana tay ahkado : « Maslaŋa day-day àbi adəm ma akada gayan ni bi. » ⁴⁷ Ndam Feriziyen ni təhi ana tay ahkado : « Lekulum day àgosa kuli a zla do waw ? » ⁴⁸ E kidin ga gəďákani geli bu ahkay do ni e kidin ga ndam Feriziyen bu ni ti, maslaŋa àbu àfəkia ahàr ka maslaŋa nana waw ? ⁴⁹ Ndam ya ti təfəki ahàr ka maslaŋa nani ti, nday ya ti təsər *Divi ge Melefit ya ti Məwiz àbəki ni do ni. Ay nday nani ti Melefit etikwesla tay a. »

⁵⁰ Ay Nikodem naŋ ya ti àrəkioru ka Yezu ga məlavaf a vad nahan ni, naŋ àkibu ka tay eslini, àhi ana tay ahkado : ⁵¹ « E Divi ge Melefit ya Məwiz àbiki ana leli ni bu ni ti, mīsliki magrafəŋa seriya kə mis a do, si tamal mīcifiŋa ma akaba məsəra ere ye ti àgray na kwa. » ⁵² Nday nakəŋ təhi ahkado : « Nak day, nak zal Gelili zla tək ? Jengey Wakita ge Melefit ni nahəma, akəsər zal Gelili àbi ahəŋgaray pakama ge Melefit bi. » [⁵³ Kələŋ gani ti, mis ya ti eslini ni ku way way do gatay àsləka, òru a magam gayan, *

8

¹ Yezu ti ni àcəloru ka həma *Oliviye ni.

---

* **7:53** Zerj 7.53–8.11 ti àbi a wakita ge Zerj ya təbəki enji ni bu bi. A wakita ndahan bu ni ti àbu məbəkiani ka məlan nahan. Nahkay ti məsəra pakama hini ti Zerj àbəki ka məlan hini do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni ndam məsər zlam təďəm pakama hini ti àgrava ededif a.

Wal hala

² Hajəŋ gani ge dʉeni nahəma, Yezu nakəŋ àŋgoru a dalaka ga *ahay gəɖakani ge Melefit ni vu. Òru ènjua ti mis ya ti eslini ni ɖək tərəkia. Nahkay naŋ nakəŋ ànjəhad digʉs, acahi zlam ana tay. ³ Naŋ àbu acahi zlam ni ana tay nahkay ti, ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyen təzəbiyu wal nahaŋ, táfəkad naŋ kè meleher ge mis ni ɖək. Wal nani ti tədi ahàr naŋ àbu agray hala. ⁴ Tàra táfəkada naŋ a ti təhi ana Yezu ahkado : « Mʉsi, wal hini ti təcəkia naŋ ka magray hala. ⁵ Mʉwiz àbəkɪ ma gani e *Divi ge Melefit bu, àhi ana leli mîzligi wal hala akada hini àna akur, mākad. Ay nak ti, kəɖəm mam ? » ⁶ Təhi nahkay ti tawayay təhəlfəŋa eyʉ a, ti təcalki naŋ ka zlam magudarani. Ay Yezu nakəŋ àzəgad ahàr jer mək àbəkɪ zlam ka had àna weleher. ⁷ Nday nakəŋ təmbərəŋ mihindifinʉa ma na kà Yezu a ndo, nahkay Yezu èzefteba ahàr a mək àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti e kidinʉ gekʉli bu àgudar zlam ɖay-ɖay ndo ni ti mîzligi wal ni enji. » ⁸ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti, àzəgad ahàr mək àbəkɪ zlam ka had keti. ⁹ Tàra ticia ma ga Yezu ya àhi ana tay na ti tàsləka bəlaŋ àna bəlaŋ. Medewél tàsləka enji a. Nahkay wal ni àgəjəni naŋ bəlaŋ kè meleher ga Yezu cilinʉ. ¹⁰ Yezu àra èzefteba ahàr a ti àhi ana wal ni ahkado : « Mis nakəŋ nday eley ? Maslaŋa ya ti àɖəm tākad kur ni ti àbu waw ? » ¹¹ Wal ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Maslaŋa àbi, Bay goro ni. » Mək Yezu àhi : « Nu ɖay ŋgay tākad kur ti nèɖəm do. Sləka, ay ti kàgudar zlam ɖay-ɖay va ba. »]

Yezu naŋ Bay ya ti asladɪ məlaŋ ana mis ni

12 Yezu àhi ana mis ni keti : « Nu ti bay ya ti asladi melaŋ ana mis ni. Maslaŋa ya ti adabay nu nahama, anasladi melaŋ, nahkay Melefit amavi sifa. Ay maslaŋa ya ti adabay nu do ni ti amanjahad a melaŋ ziŋ-ziŋeni bu. » 13 Eslini ndam *Feriziyen ndahaŋ tahi ahkado : « Kagrakia sedi a ka ahàr gayak gayakana ti, ma gayak ni ma masakani. » 14 Yezu àhi ana tay ahkado : « Ku nàbu nagrakia sedi a ka ahàr goro goroana naŋgu ni, ma goro ya nàdàm ni ma ge jiri, ma masakani do. Adaba nəsəra melaŋ ya nàsləkabiya na akaba melaŋ ya nakoru na. Ay lekulum ti kəsərum melaŋ ya nàsləkabiya na akaba melaŋ ya nakoru ni do. 15 Lekulum kədəmum mis àgudara zlam a ti kajalum ahàr akada ge mis hihiriken ni. Ay nu nàdàm mis àgudara zlam a ti nàjalay nahkay do. 16 Ku tamal nagrafaŋa seriya kè mis a naŋgu ni seriya goro ni ge jiri, adaba nagraŋ ti nu bəlaŋ do ; Baba goro naŋ ya àslərbiyu nu ni naŋ àbu akaba nu. 17 Àbu məbəkiani e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbiki ana kəli ni bu nahkay hi : “Tamal mis cə tagraŋ sedi, tədəm ere gani jiri ti, ma gatay ni jiri ededīŋ.” * 18 Nu nagrakia sedi a ka ahàr goro goroana. Baba naŋ ya àslərbiyu nu ni day agrakua sedi a. » 19 Eslini tahi ana Yezu ahkado : « Buk gani naŋ eley ? » Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nu tekeđi kəsərum nu nu way do ni ti, kəsərum Baba do daya. Tamal kəsəruma nu a ti amal kəsəruma Baba daya. » 20 Yezu adəm ma hini ti ka ya ti naŋ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəđakani ge Mel-

* 8:17 Məŋjay Mimbiki 17.6 ; 19.15.

efit ni bu ni, nanj kà gəvay ga zlam ya təbiviyyu sədaga ana Melefit ni. Ay ti maslaña əsliki məgəs nanj ndo adaba sarta gayan ənjyü fanj ndo.

« Kislumki mədəgumani ka məlanj ya nakoru ni koksah »

²¹ Yezu àhi ana tay keti : « Nu ti nasləka. Lekulum akədəbum nu, ay ti akəbrənum zlam magudarani gekəli ni do, nahkay akəmətum zlam gekəli. Adaba kislumki mədəgumani ka məlanj ya nakoru ni koksah. » ²² Eslini ndam *Zude tədəm e kidinj gatay bu ahkado : « Adəm “Kislumki mədəgumani ka məlanj ya nakoru ni koksah” ni ti, awayay akad ahər gayanj gayanani zla tək ? » ²³ Eslini Yezu nakənj àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti mis ya ka had, nu ti mis ya əsləkabiya agavəla ni. Lekulum ti ndam ga *duniya, nu ti nu mis ga duniya do. ²⁴ Nəhi ana kəli akəbrənum zlam magudarani gekəli do, akəmətum ti azuhva nani. Nahkay ti ahər adəm kəfumku ahər, kəsərum nu gani, nu nəbu. Do ni ti akəbrənum zlam magudarani gekəli ni do, akəmətum efdinj. » ²⁵ Nahkay nday nakənj təhi : « Nak way ? » Yezu ahəngrifənj ana tay, àhi ana tay ahkado : « Kwa ka mənəkəki ga zlapay goro ni nəhia ana kəli a, nədəm nu gani. ²⁶ Nu nəbu àna zlam kay ga mədəmkiani ke kəli ga məgəs kəli àna seriya. Ay ma goro ya nəhi ana ndam ga duniya ni ti, ma ga Bay ya əslərbiyu nu àhu ni cilinj. Nanj ti nanj jireni. »

²⁷ Yezu àra àhia ma na ana tay a nahkay ti ngay adəmki ma ka Bənjani ti, nday təsər ndo. ²⁸ Nahkay Yezu àhi ana tay ahkado : « Ka fat ya ti akəzumoya

*Wur ge Mis agavəla ti, † akəsərum nu ti nu gani, nu nəbu. Eslini akəsərum zlam ya ti nagray ni dek ti nu nuani nagray ga ahər goro do. Ma ya ti nədəm ni ti ma ga Baba ya àcahu ni ciliŋ. ²⁹ Bay ya ti àslərbiyu nu ni naŋ àbu akaba nu, àmbrəŋ nu ga ahər goro ndo ; adaba nu nəbu nagray zlam ya ti àbəlafəŋ ni kəlavad. » ³⁰ Ka ya ti Yezu naŋ àbu adəm ma ni nahkay ti, mis dal-dal təfəki ahər.

Maslaŋa ya ti agudar zlam ti naŋ evidi ga zlam magudarani

³¹ Eslini Yezu àhi ana ndam *Zude ya təfəkia ahər a ni ahkado : « Tamal kəgəsəmkabá ma goro ya nəhi ana kəli na lala, kəmbərəŋum do ni ti, kigəma ndam madəbay nu ededīŋ ededīŋena. ³² Akəsərum jiri, nahkay ti ekigəm lekələm evidi va do. » ³³ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Leli bəza huđ ga Abraham. Day-đay leli miđi evidi ga maslaŋa ndo ni ti, kədəm mara miđi leli evidi va do ni ti ahəmamam ? » ³⁴ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti agudar zlam ti naŋ evidi ga zlam magudarani. ³⁵ Nədəm nahəma, evidi ti đay-đay tacalkivu naŋ ke mis ga huđ ahay do. Ay wur ga bay ahay ti ku ananaw naŋ wur ga huđ ahay zlam gayan. ³⁶ Tamal Wur ge Melefit àmbaya kəli e evidi ba ti, kigəm lekələm evidi va do ededīŋ. ³⁷ Nəsəra lekələm ti bəza huđ ga Abraham. Ay ti kawayum kəkadum nu, adaba kawayum məgəsəmkabu pakama goro do. ³⁸ Nu ti nədəm ere ye ti Baba àdəfuki ni ; lekəli ti ni kəgrum ere ye ti bəŋ gekəli àhi ana kəli ni. » ³⁹ Nday nakəŋ

---

† **8:28** Yezu adəm : « Akəzumoya Wur ge Mis agavəla » ti adəmki ma ka madarfəŋ naŋ kà təndal.

tàhəŋgrifəŋ, təhi : « Bəŋ geli ti Abraham timey. » Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal lekələm bəza ga Abraham ti akal kəgrum təwi akada ga Abraham ya àgray ni. ⁴⁰ Nu nəbu nəhi ma ge jiri ya Melefit àhu ni ana kəli, ay nihi ti kawayum kəkadum nu sawaŋ. Abraham àgray nahkay ndo timey ! ⁴¹ Lekələm ti kəgrum təwi akada ga bəŋ gekəli ya agray ni. » Nday nakəŋ təhi : « Leli ti leli bəza məva do. Melefit naŋ bəlaŋ naŋ Bəŋ geli. Bəŋ geli nahaŋ àbi. »

⁴² Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal ti Melefit naŋ bəŋ gekəli ededīŋ ti amal kawayum nu, adaba nəsləkabiya afa gana nàra afa gekəli a. Nu nàra ti àna ahàr goro goroani do ; naŋ àslərbiyu nu. ⁴³ Kìcəm ma goro ya nəhi ana kəli ni do ni ti kamam ? Kìcəm do ni ti adaba kisləmki məbi slimi ana ma goro ya nəhi ana kəli ni do. ⁴⁴ Lekələm bəŋ gekəli ti *Seteni. Kawayum kəgrum ti təwi ga bəŋ gekəli gani ya awayay ni. Kwa ahaslani naŋ àbu abazl mis zlam gayaŋ, dəy-dəy àdəm ma ge jiri ndo, adaba jiri gayaŋ àbi. Masəkad malfada ti təwi gayaŋ, adaba naŋ bay masəkad malfada, naŋ bəŋ gani daya. ⁴⁵ Ay nu ti nədəm ma ge jiri, nahkay ti kawayum məgəsumkabu ma goro ya nəhi ana kəli ni do. ⁴⁶ Way esliki madafaya zlam a ti, adəm nu nagudar ni way ? Ay tamal ma goro ya nədəm ni dek jiri ti, kawayum məgəsumkabani do ni ti kamam ? ⁴⁷ Mis ge Melefit ti abi slimi ana ma ge Melefit, ay lekələm ti lekəli ndam ge Melefit do. Kawayum məbumi slimi ana ma gayaŋ do ni ti azuhva nani. »

Kwa ka ya tìwi Abraham faŋ ndo ni, Yezu naŋ àbu

àndava

⁴⁸ Ndam *Zude ni tahi ana Yezu ahkado : « Mèdèm nak zal Samari, seteni ànukviyu a ahàr vu ti, ma geli ni jiri efeediŋ. » ⁴⁹ Yezu àhi ana tay : « Seteni ànuviyu bi. Zlam goro ya nagray ni ti ga mazlèbay Baba goro sawaŋ. Lekulum ti ni kanjakum nu, kèbumku mimili. ⁵⁰ Nu ti ŋgay mis tâzlèbay nu kwa ti nèdèm do. Ay Maslaŋa àbu bèlaŋ awayay ti tâzlèbay nu, naŋ gani agray seriya ge jiri daya. ⁵¹ Nèhi ana kuli nahèma, maslaŋa ya ti àgèskabá ma goro na ti aməmət day-day do. »

⁵² Nahkay ndam Zude nakəŋ tahi ahkado : « Nihi ti mèsèra seteni ànukviyu a ahàr bu efeediŋ zla ! Abraham àmèta, ndam mähəŋgri *pakama ge Melefit ana mis day tèmèta, ay nak kèdèm tamal maslaŋa àgèskabá ma gayak na ti àmèt day-day do ni ti ahəmamam ? ⁵³ Bəŋ geli Abraham tekefi àmèta ti, nak kàtam naŋ aw ? Ndam mähəŋgri pakama ge Melefit ana mis ni day tèmèta, ay nak ti kèdèm nak way ? » ⁵⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Tamal nu nuani nazlèbay ahàr goro ti, mazlèbavani nani egi zlam masakani. Bay ya ti azlèbay nu ni ti Baba naŋ ya ti kèdèmum naŋ Melefit gekuli ni. ⁵⁵ Lekulum kèsèrum naŋ do, ay nu ti nèsèra naŋ a. Tamal nèdèm nèsèr naŋ do ni ti, nasəkaf malfada akada gekuli ni. Nu nèsèra naŋ a, nèbu nəgèskabu ma gayaŋ daya. ⁵⁶ Bəŋ gekuli Abraham àmərva adaba àsèra emipi sarta ga marana goro a. Èpia, mək àmərva àna naŋ a àkiva. » ⁵⁷ Eslini ndam Zude ni tahi ahkado : « Nak kèzum vi kru kru zlam ndo ni ti, kèdèm kipiya Abraham a ti ahəmamam ? » ⁵⁸ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nèhi ana kuli nahèma, kwa ka ya ti tiwi Abraham faŋ

ndo nən̄gu ni, nu gani, nu nə̄bu àndava. » ⁵⁹ Yezu àra àdəma nahkay ti nday nakə̄ŋ tə̄həl akur ge mizligi naŋ àna naŋ. Ay ti Yezu àbu e kidiŋ ge mis bu mək àsləka a məlaŋ ga *ahay gə̄dākani ge Melefit ni ba, àhəraya e mite va.

9

Yezu ahəŋgaraba zal wuluf nahaŋ a

¹ Ka ya ti Yezu naŋ àbu akoru e divi bu akaba ndam maďəbay naŋ ni ti èpi zal wuluf nahaŋ. Maslaŋa gani nani ti tiweya naŋ wulufana. ² Eslini ndam maďəbay naŋ ni tə̄hi ahkado : « Məsi, maslaŋa hini tiweya naŋ wulufana ti, way àgudar zlam way ? Àgudar zlam ti naŋ tək, day ti ata bəbəŋani tàgudar aw ? » ³ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Tiweya naŋ wulufana ti azuhva àgudara zlam a ahkay do ni ata bəŋani tàgudara zlam a palam do. Tiwi naŋ nahkay ti, Melefit awayay ti mis t̄ipi n̄jəda gayəŋ àna maslaŋa hini. ⁴ Nihi məlaŋ maslani ti ahàr àdəm məgrum tə̄wi ga Bay ya àslərbiyu nu ni. Məlavaf egi wudak, nahkay ti maslaŋa emisliki magray tə̄wi ni koksah. ⁵ Ka ya ti nu nə̄bu a duniya bu mba ni ti nəslaf̄i məlaŋ ana mis. » ⁶ Àra àdəma nahkay ti ètiferu esliḅ a had, àgraya elibisl àna esliḅ gayəŋ na mək àgriki ke eri ana zal wuluf ni. ⁷ Àhi ana zal wuluf ni ahkado : « Ru kàbaray eri a dəluv Siləwe ni bu. » Siləwe ti awayay adəmvaba « Məslərani. » Zal wuluf nakə̄ŋ òru àbaray eri ni. Àra àbara eri na ti epi divi, mək àsləka, òru a magam.

⁸ Ndam mahay gayəŋ akaba ndam ya tə̄bu tipi naŋ ahaslani naŋ àbu ahəŋgalay zlam ni tə̄dəm

ahkado : « Maslaña hini ti nañ ya ti kəlavaf anjəhad digusa, ahəŋgalay zlam ni do aw ? » ⁹ Mis ndahañ tədəm : « Nañ. » Mis ndahañ ti ni tədəm : « Nañ do, təzavu ciliñ. » Mək nañ nakəñ ədəm : « Nu gani timey ! » ¹⁰ Eslini nday nakəñ təhi ahkado : « Kipi divi nahkay ti, mam àgrakukvu mam ? » ¹¹ Nañ nakəñ àhəŋgrifəñ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Maslaña ya ti təzalay nañ Yezu ni àgraya elibisl a, àgruki ke eri mək àhu ahkado : “Ru kâbaray eri a dəluv Siləwe ni bu.” Nu nakəñ mək nòru. Nòru nàbara ti nipi divi həya. » ¹² Nday nakəñ təhi : « Maslaña gani nani nañ eley ? » Àhi ana tay : « Nəsər do. »

Ndam Feriziyen tihindifina ma kà zal wulufna

¹³ Təzoru maslaña ya ti ahaslani nañ wulufani ni afa ga ndam *Feriziyen. ¹⁴ Yezu àgraya elibisl a, àgriki ana zal wuluf ni mək àhəlikaba eri na ti ka fat məpəsabana. ¹⁵ Tòru tɪnjəa àna nañ a ti, ndam Feriziyen ni day tihindifina, təhi : « Nihi kipi divi ti, mam àgrakukvu mam ? » Nañ nakəñ àhi ana tay ahkado : « Maslaña gani nani àgruki elibisl ke eri, nàbaray eri mək nipi divi həya. » ¹⁶ E kidin ga ndam Feriziyen ni bu mis ndahañ tədəm : « Ku way mągray ere hini way nəŋgu ni, maslaña gani àsləkabiya afa Melefit a do, adaba àgra zlam ya ti àbəlay magrani do na a vad *məpəsabana ba. » Mis ndahañ ti ni tədəm : « Tamal nañ bay magudar zlam ti, esliki magray zlam ya ti agri ejep ana mis akada hini ni aw ? » Nahkay ticirva e kidin gatay ba. ¹⁷ Eslini ndam Feriziyen nakəñ tihindifina ma kà zal wuluf ya àŋgaba na keti, təhi ahkado : « Nak ti maslaña ya ti àhəlukaba eri a ni ti kədəm nañ

way ? » Nanj nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Nanj bay *mahəŋgaray pakama ge Melefit. »

¹⁸ Ay ti gəďákani ga ndam *Zude ni ti ŋgay ahaslani nanj wulufani day ti nihi epi divi ti tàwayay mægəskabani ndo. Nahkay təzalabiyu ata bəŋani ¹⁹ ge mihindifiŋa ma kà tay a. Tàra tɪnjia ti təhi ana tay ahkado : « Wur gekəli ya kəďəmum kɪwəmaya nanj a wulufana ti nanj hini eďeďiŋ aw ? Ay ti mam àgravu nihi ti epi divi ni mam ? » ²⁰ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ ana tay, təhi ana tay ahkado : « Məsəra hini ti wur geli, ka ya ti mɪweya ti nanj wulufani eďeďiŋ. ²¹ Ay ere ye ti àgravu, epi divi hi ti, məsər do. Maslaŋa ya ti àhəlɪkaba eri a ni day məsər do. Nanj wur va do, hindəmfiŋa kà nanj nanjana ; esliki məhəŋgrifəŋani ana kəli. » ²² Təďəm nahkay ti adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kà gəďákani ga ndam Zude na. Adaba ndam Zude ni đek təzlapakabá, təďəm maslaŋa ya adəm Yezu nanj *Krist ti təcəfəŋa nanj kà mahəŋgalay Melefit akaba tay a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni ba. ²³ Ata bəŋani təďəm nanj wur va do, tɪhindifiŋa kà nanj nanjana ti azuhva nani.

²⁴ Ndam Feriziyəŋ ni təzalay maslaŋa ya ti ahaslani nanj wulufani ni keti. Àra ènjia ti təhi : « Dum ma ge jiri kè meleher ge Melefit. Leli ti məsəra maslaŋa ya ti kəďəm àhəlɪkaba eri a ni ti nanj bay magudar zlam. » ²⁵ Nanj nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « ŋgay nanj bay magudar zlam ahkay do ni àgudar zlam do ni ti nəsər do. Ere ye ti nəsər ni ti zlam bəlaŋ : ahaslani ti nu wulufani, ay nihi ti nipi divi. » ²⁶ Nday nakəŋ tɪhindifiŋa, təhi : « Àgruk ti mam ? Àhəlɪkaba eri a

ti ahəmamam ? »²⁷ Naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a àndava, kícəmuki ndo timey. Ay kawayum nəhi ana kəli kícəm keti ti kamam ? Tək lekələm day kawayum miŋi ndam madəbay naŋ aw ? »²⁸ Àra àdəma nahkay ti, nday nakəŋ tindi naŋ, tədəm : « Adəbay maslaŋa nani ti nak kwa. Leli ti leli ndam madəbay Məwiz. »²⁹ Leli ndam madəbay Məwiz adaba məsəra Məwiz ti Melefit àhia ma gayanə ana naŋ a. Ay maslaŋa nani ti məsər məlaŋ gayanə ya àsləkabiya na do simiteni. »³⁰ Naŋ nakəŋ àhi ana tay nahkay hi : « Lekələm kəsərum məlaŋ gayanə ya àsləkabiya na do ni ti ahəmamam ? Ay àhəlukaba eri a timey ! »³¹ Məsəra tamal bay magudar zlam ahəŋgalaləŋ zlam kə Melefit ti Melefit èciiki do. Ay ku way way do tamal ahəŋgalay Melefit àna mahəŋgaroru ahàr a hađ akaba agray ere ye ti àhi mągray ni ti, Melefit eciiki. »³² Day-đay maslaŋa èci ti maslaŋa nahanə àhəlukaba eri ana mis tiweya naŋ a wulufana ndo. »³³ Tamal ti maslaŋa nani àsləkabiya afa ge Melefit a do ni ti, amal èsliki magray araŋa koksah. »³⁴ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Kwa tiweya kur a nak bay magudar zlam ti kacahi zlam ana leli aw ! » Nahkay təgaraya naŋ e mite va.

Way naŋ wulufani edeđiŋ way ?

³⁵ Yezu àra ècia ndam Feriziyeŋ ni təgaraya zal ya ahaslani wulufani na e mite va ti àdəbay naŋ. Àra àdia ahar a ti àhi ahkado : « Kəfəki ahàr ka *Wur ge Mis aw ? »³⁶ Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Naŋ way, Bay goro ni, ti nəfəki ahàr ni ? »³⁷ Yezu àhi : « Bay ya ti kəbu kaməŋjaləŋ, naŋ àbu ahuk ma ni ti naŋ

gani. » ³⁸ Nanj nakəŋ àhi : « Nəfukuka ahàr a, Bay goro ni. » Mək àbəhadī mirdim grik.

³⁹ Eslini Yezu àdəm : « Nàra a duniya va ti ga magrafəŋa seriya kè mis a ; ti ndam wuluf típi divi, nday ya tədəm típia divi a ni təwuluf. » ⁴⁰ Ndam *Feriziyen ya təbu akaba nanj eslini ni tàra tìcia ma gayan na ti təhi : « Leli day leli ndam wuluf aw ? » ⁴¹ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal ti kənjum lekəli ndam wuluf ti, amal zlam magudarani gekəli àbi. Ay nihi ti kədəmum kəbum kipəm divi ti zlam magudarani gekəli àbu. »

10

Bay majəgay təmbəmbak

¹ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti ahuriyu a gargara ga təmbəmbak vu gwar a mahay do, ahuriyu àna məlanə nahanə ti, nanj zal akal, nanj zal abra. ² Ay maslaŋa ya ti ahuriyu gwar a mahay ga gargara ni ti nanj bay majəgay təmbəmbak. ³ Bay majəgay gargara ni azləkiaba mahay ana bay majəgay təmbəmbak na. Àzləkiaba ti bay majəgay təmbəmbak ni azalay təmbəmbak gayan dek bəlanə bəlanə àna slimi gatay. Təmbəmbak ni tìcia dənğu gayan a ti tèsəra, abaya tay e mite va. ⁴ Ka ya ti àbaya tay a nahəma, adi kama ana tay, mək təmbəmbak ni tadəboru nanj kələn, adaba tèsəra dənğu gayan a. ⁵ Ay ti atadəboru maslaŋa ya ti tèsər nanj do ni do ; atacuhwafəŋa, adaba tèsər dənğu ge mis ndahanə do. » ⁶ Yezu àhi ma *gozogul hini ana tay, ay ti tìciaba ere ye ti awayay ahiki ana tay na ndo.

Yezu nanj bay ya ti ajəgay zlam lala ni

⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Nèhi ana kùli nahèma, mahay ga gargara ga tèmèmbak ni ti nu. ⁸ Mis ndahan ya tàra, tédèm tajégay tèmèmbak ni ti, nday dek ndam akal, ndam abra ; ay tèmèmbak ni ticiiki ma ana tay ndo. ⁹ Mahay ti nu, maslanja ya ti ahuriyu gwar a nu bu ni ti aranja amacay nanj do, Melefit amahéngay nanj. Nahkay emisliki mähuriyu a gargara vu, mahèrana e mite va akaba améngèt zlam mèzum gayanj. ¹⁰ Zal akal ara ti ga mähèl zlam àna akal, ga mabazl zlam akaba ge mijinj zlam. Ay nu nàra ti, nawayay ti mis tãngèt sifa ya ti àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti nèvi ana tay àtam ya ti tiwi mis àna nanj ni.

¹¹ « Bay ya ti ajégay zlam lala ni ti nu. Bay ya ti ajégay zlam lala ni ti, ku takadki nanj ka tèmèmbak gayanj ya ti ajégay tay ni nèngu ni agèskabu, àmbrènj tay do. ¹² Ay ti maslanja ya ajégi zlam ana mis ti tãpèl nanj ni ti àjégay zlam lala do, adaba tamal èpia kèra gili nanj àbu ara ti acuhway, ambèrbu tèmèmbak ni. Amèmbèrba tay a ti, kèra gili ni amabazl ndahanj, emidikaba ahàr a ana mægèjèni gana. ¹³ Maslanja ya ti acuhway, ambèrbu tèmèmbak ni ti tèmèmbak ni tèhèli ahàr do, adaba nanj agray ni tawi ga singu cilinj. ¹⁴ Bay ya ti ajégay zlam lala ni ti nu. Nu nèsèra tèmèmbak goro a, tèmèmbak goro day tèsèra nu a ¹⁵ akada ga Baba ya àsèra nu a, nu day nèsèra Baba ni. Nahkay ti nègèskabu ti tãkadki nu ka tèmèmbak goro ya najégay ni. ¹⁶ Tèmèmbak goro ndahanj tèbu, ay ti tækibu ka ndahanj ya a gargara hini bu ni bi. Nday gani nani ti ahàr àdèm nèhèbiyu tay daya. Eticsi dèngu goro, etigi ka ahar bèlanj akaba ndahanj ni,

bay majəgay tay day bəlaŋ. ¹⁷ Baba awayay nu adaba nəgəskabu ti nəmət ka mawayay goro, do ni ti maslaŋa èsliki makađ nu do. Nəməta nəŋgu ni, nisliki maŋgabana tata. ¹⁸ Maslaŋa ya ti esliki makađ nu ni ti àbi, nəgəskabu nəmət ti ka mawayay goro. Nisliki məmətani ka mawayay goro ; nisliki maŋgabana daya. Bəŋ goro àhu gray ti nahkay. »

¹⁹ Ndam *Zude ni tàra ticia ma ga Yezu ya àdəm na ti tìcirvu e kidiŋ gatay bu keti. ²⁰ Mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu təbu tədəm : « Seteni àniviyu a ahàr vu, naŋ zal seteni ti kəbumi slimi ana ma gayaŋ ni ti kamam ? » ²¹ Mis ndahaŋ ni ti ni tədəm : « Zal seteni àdəm ma gayaŋ hini ya adəm ni do. Zal seteni ti esliki məzləkikaba eri ana ndam wuluf a waw ? »

Ndam Zude tàwayay məgəskabu ma ga Yezu do

²² Sarta ga wuməri ga məzləkaba *Ahay gəđakani ge Melefit na ènjua, tàgray a Zeruzalem, sarta gani nani ti ahar kusi. ²³ Nahkay Yezu asawađay a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, ka məlaŋ ya təzalay Dalahay ga Salomon ni. ²⁴ Ndam *Zude ni təcakalakivu ka Yezu, tèveliŋi ahàr, təhi ahkado : « Tamal nak *Krist edeđiŋ ti, hi ana leli vay-vay kimbirfəŋ ba, nahkay ti ahàr aməhəli ana leli va do. » ²⁵ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a àndava, ay ti kəwayum məgəsumkabu ma gani ndo timey. Təwi ya nagraŋ ni ti nagraŋ àna njəda ga Baba, nahkay təwi gani nani adəfiki ana kəli nu ti nu way. ²⁶ Ay ti kekileŋa lekələm kəwayum məfumu ahar do, adaba lekələm kəkumkibu ka təmbəmbak goro bi. ²⁷ Təmbəmbak goro ti tici

dəŋgu goro, nu day nə səra tay a, nday day tadəbay nu. ²⁸ Nəvi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay, atəmət do, maslaŋa day emisliki məhəlfua tay a do. ²⁹ Baba Melefit naŋ ya àbu təmbəmbak ni ti naŋ gədəkani àtam mis dek, àtam zlam dek. Maslaŋa àbi esliki məhəlfəŋa tay kà Baba bi. ³⁰ Leli ata Baba ti leli bəlaŋani. »

³¹ Yezu àra àdəma nahkay ti ndam Zude ni təhəl akur keti, tawayay mizligi naŋ àna naŋ. ³² Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəgra təwi sulumana sulumana kay e kiđiŋ gekəli ba àna njəda ga Baba. Ay kawayum kizligum nu àna akur, kakađum nu ti àki ke təwi weley gani weley ? » ³³ Eslini ndam Zude ni təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Mawayay mizligi kur àna akur, mawayay makađ kur ti, àki ke təwi sulumani do. Mizligi kur ti adəba kəndivia Melefit a palam ; nak mis, ay ti kawayay kazay ahər gayak akada nak Melefit. » ³⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àdəm nahkay hi : “Lekələm ti melefifit.” * Àbi məbəkiani nahkay hi bi aw ? ³⁵ Maslaŋa àbi esliki məbəzkiya zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na bi. Nahkay nday ya ti Melefit àhi ma gayanə ana tay ni ti àzalay tay melefifit ededəŋ. ³⁶ Ay nu ti Baba adəba nu a, əslərbiyu nu a duniya vu. Goro ya nədəm “Nu Wur ge Melefit” ni ti, ahəmamam kislumki mədəmani nindivi naŋ ni mam ? ³⁷ Tamal nagraj təwi ni ga Baba do ni ti kəfumku ahər ba. ³⁸ Ku nagraj təwi ga Baba, kəfumku ahər do nəŋgu ni, gəsumkabá təwi goro ya nagraj na digepa.

---

* **10:34** Limis 82.6.

Nahkay ti akəsərurum lala, nu nəbu àna njəda ga Baba, nañ day nañ àbu àna njəda goro, nahkay leli ata Baba ti bəlanani. » ³⁹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti, tawayay məgəs nañ keti, ay ti àtamfəna kà tay a.

⁴⁰ Kələñ gani Yezu àsləka, àngoru ke ledi ge Zərdeñ, ka mələñ ge Zerj ya *àbaray mis ahaslani ni. Nañ nakəñ ànjəhad eslini gosku bal. ⁴¹ Ka ya ti nañ àbu eslini ni ti mis kay tərəkia, təbu tədəm : « Zerj ti àgray zlam magray ejep ndo ; ay ma gayan ya àdəmki ka maslaña hini ni dek ti jiri ededñ. »

⁴² Eslini mis kay təfəkia ahàr ka Yezu a.

11

Lazar àməta, mək Yezu ahəngaraba nañ e kisim ba

¹ Zal nahan àbu, slimi gani Lazar, arməwər àzəgadiya nañ a. Kəsa gayan Betani, nday akaba bəza ga mənani walani ata Mari nday ata Marta.

² Mari ti nani, Mari ya ti àbəki tersel ka asak ga Bay geli mək àtəmadkia àna məhər gayan a ni. Lazar nañ ya ti èbesey do ni ti wur ga mənani.

³ Nahkay bəza ga mən ga Lazar nakəñ təslərkiuru mis ka Yezu ti məhi : « Bay geli, zləba gayak Lazar èbesey do. » ⁴ Yezu àra ècia ma na nahkay ti àdəm : « Arməwər ga Lazar ni ti àkad nañ do. Ay ti mis atəsər njəda ge Melefit àna nañ sawan. Nahkay atazləbay Melefit, atazləbay nu Wur ge Melefit daya. »

⁵ Lazar akaba bəza ga mənani ata Mari nday ata Marta ti Yezu awayay tay ; ⁶ ay àra ècia ga Lazar ya èbesey do na ti òru weceweci ndo, àpəskivu ka ahàr gani vad cə. ⁷ Kələñ gani àhi ana ndam

madəbay naŋ ni ahkado : « Nihi ti sarta ènjua ga maŋgona e Zude a. » ⁸ Ndam madəbay naŋ ni təhi ahkado : « Məsi, nihi guhwa huya ndam *Zude ni tawayay tizligi kur àna akur, tawayay takad kur ti, kəŋgoru eslini keti aw ? » ⁹ Yezu àhi ana tay : « Mələfat ti njemdi kru mahar cə do aw ? Tamal mis asawaɗay ga məlafat ti èji asak do, adaba naŋ a məlaŋ masladani bu, epi divi lala. ¹⁰ Ay tamal mis asawaɗay ga məlavad ti eji asak, adaba naŋ àbi a məlaŋ masladani bu bi, èpi divi lala do. » ¹¹ Yezu àra àhia ma ana tay a nahkay ti àhi ana tay : « Zləba geli Lazar àdiya e dɔwir va, ay nakoru nepidekababiya naŋ a. » ¹² Eslini ndam madəbay naŋ ni təhi ahkado : « Bay geli, tamal àdiya e dɔwir va ti, amaŋgaba a arməwər gayan ni ba do waw ? » ¹³ Ga Yezu ya àhi ana tay nahkay ti awayay ahi ana tay Lazar àməta. Ay ndam *madəbay Yezu ni təhi ana ahər hi ti Yezu adəmki ma ti ke dɔwir dɔwiredni edediŋ. ¹⁴ Nahkay Yezu àhi ana tay vayvay : « Lazar àməta. ¹⁵ Nu nəbi ka məlaŋ gani bi ti nəbu nəmərɔvɔ azuhva kəli, adaba akəfumku ahər àkivɔ. Ay nihi ti takomum mədəgumkioru. » ¹⁶ Eslini Tumas naŋ ya təzalay naŋ Didim ni àhi ana ndam madəbay Yezu ndahaŋ ni ahkado : « Leli day takomum mədəboru naŋ, ti tōru tãbazla leli akaba naŋ a. »

¹⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tɔnjua a Betani a wudak ti, təhi ana tay Lazar àgra vad a faɗ e mindiviŋ ba. ¹⁸ Betani ti driŋ driŋ akaba Zeruzalem kay do, èsli ezewed kru kru mahkər do. ¹⁹ Nahkay ndam Zude kay tōra eslina ga məgrikabiyu ezekw ana Marta nday ata Mari ga wur ga məŋ gatay ya àməta na. ²⁰ Marta àra ècia

Yezu naŋ àbu ènjia wuɗak ti àngwivoru a ma vu. Mari ti ni naŋ a magam manjèhadani digusa. ²¹ Ata Marta tàra tàbakabá ahàr ata Yezu a ti Marta nakəŋ àhi ahkado : « Tamal nak kələbu ahalay ti, akal wur ga mma ni àmət ndo. ²² Ay nəsəra ku nihi day ere ye ti kihindifiŋa kè Melefit a ɗek day Melefit aməvuk. » ²³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Wur ga muk ni amanɗaba e kisim ba. » ²⁴ Marta àhi : « Iy, nəsəra ka fat ga mandav ga duniya mis atanɗaba e kisim ba ni ti, naŋ day amanɗaba. » ²⁵ Yezu àhi keti : « Mis tanɗaba e kisim ba, təbu àna sifa ti azuhva nu, adaba nu nəbu palam. Maslaŋa ya ti àfəkua ahàr a ti ku tamal àməta nəŋgu ni amələbu àna sifa. ²⁶ Maslaŋa ya ti naŋ àbu àna sifa, àfəkua ahàr a ti, amanjèhad ga kaŋgay-kaŋgayani, àmət do. Kəhi ana ahàr ma goro hini ya nəhuk ni ma ge jiri do waw ? » ²⁷ Eslini Marta nakəŋ àhi ahkado : « Ma ge jiri, Bay goro ni ; nəsəra nak *Krist *Bay gəɗakani ya Melefit àslərbiyu a duniya vu ni, nak Wur ge Melefit. »

²⁸ Marta àra àhia ma na nahkay ti àsləka, àŋgoru a magam, mək àzalay wur ga mənani Mari, àhi ma akal-akal, àhi ahkado : « Məsi geli àra, naŋ àbu ehindi kur. » ²⁹ Mari àra ècia ma ga wur ga mənani ya àhi na ti ècikaba cəkwaɗ, àrəkioru ka Yezu. ³⁰ Ka sarta nani ti Yezu àhuriyu a kəsa ni vu faŋ ndo, kekileŋa naŋ àbu ka mələŋ ya tàbakabu ahàr nday ata Marta ni mba. ³¹ Ndam Zude ya təvu a ahay bu, tòru eslini ga məgri ezekw ana tay ni tàra tipia Mari nakəŋ ècikaba cəkwaɗ àhəraya e mite va ti tàɗəbabiya naŋ. Tàɗəboru naŋ ti, təhi ana ahàr bi akoru kè mindiviŋ, akoru etəwibiya

eslini. ³² Mari òru ènjæa ka mælan ga Yezu na, èpia nan a ti àbèhadí mirdim, àhi ahkado : « Bay goro ni, tamal nak kèlèbu ahalay ti, akal wur ga mma ni àmæt ndo. » ³³ Yezu àra èpia Mari a nan àbu etæwi, ndam Zude ya taðababiyu Mari ni day tæbu titæwi ti, àhælia ahàr a dal-dal, bæruf àwæra nan a. ³⁴ Mæk àhi ana tay ahkado : « Kèfumiyu nan e mindiviñ vu eley ? » Nday nakəñ təhəñgrifəñ, təhi : « Bay geli, ra kara kipibiya mælan gana. » ³⁵ Eslini Yezu ètæwi. ³⁶ Ndam Zude ni tàra tìpia nan a nan àbu etæwi ti tæðəm : « Məñjumki day ti, àwaya nan a dal-dal ni. » ³⁷ Ay mis ndahan e kidin gatay bu tæðəm ahkado : « Àhælikaba eri ana zal wuluf a ti, ti Lazar àmæt ba ti èsliki magrani koksah aw ? »

³⁸ Eslini bæruf àwæra Yezu a keti, mæk òru ke mindiviñ ni. Mindiviñ nani ti ahuzl, tæzlækəñ ma gani àna belim gəðakani. ³⁹ Tòru tinjæa ti Yezu nakəñ àhi ana tay ahkado : « Zuməña belim na kà ma ge mindiviñ na. » Eslini Marta wur ga mən ga masəña ya ti àmæt ni àhi ahkado : « Bay goro, àgra vad a fað nihi e mindiviñ ni ba ni ti èzia àndava timey. » ⁴⁰ Yezu àhi ahkado : « Nəhuka àndava : tamal kəfəkua ahàr a nahəma ekipi zlam, akəsər Melefit ti nan njəða-njəðani, akazləbay nan ti, kici ndo waw ? » ⁴¹ Nahkay mis ni tæzələña belim na kà ma ge mindiviñ na. Eslini Yezu nakəñ àmənjoru agavəla, àðəm : « Səsi gayak Bəba goro ni, aðaba kəgrua ere ye ti nihindilək na. ⁴² Nu ti nəsəra nak kəbu kəgru ere ye ti nihindilək ni ðek kəlavaf. Ay nəðəm ma hini ti, nawayay ti mis ya tæbu ahalay teveliñ nu ni tici, ti təsər nak kəslərbiyu nu eðeðin. » ⁴³ Yezu àra àðəma ma na nahkay ti

àzlah kay kay, àdəm : « Lazar, hərəya e mindivinj ni ba. » ⁴⁴ Nahkay maslaŋa ya ti àmət ni àhərəya, asak mitəwideni, ahar day mitəwideni àna gabaga, ahàr gayan̄ makambahani àna azana. Eslini Yezu nakəŋ àhi ana mis ni ahkado : « Picehəmaba nan̄ a, ti māsawaday. »

Gəđákani ga ndam Zude tagray sawari ge mijinj Yezu

(Meciyu 26.1-5 ; Mark 14.1-2 ; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Ndam *Zude ya tàra afa ga Mari a, tìpi ere ye ti Yezu àgray ni ti, mis ndahan̄ kay e kidinj gatay bu təfəkia ahàr ka Yezu a. ⁴⁶ Ay mis ndahan̄ e kidinj gatay bu tərəkioru ka ndam *Feriziyen̄, təŋgəhadī ere ye ti Yezu àgray ni ana tay. ⁴⁷ Gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Feriziyen̄ ni tàra ticia ma na ti, təzalakabu gəđákani ga ndam Zude ni dek, tədəm : « Nihi maslaŋa hini agray zlam magray ejep dal-dal ti, məgrum ahəmamam ? ⁴⁸ Tamal məmbrəŋa nan̄ a, nan̄ àbu agroru zlam gayan̄ ni nahkay ti, mis dek atəfəki ahàr. Nahkay ndam *Rom atəmbrəŋ leli do : etembedkaba *ahay gəđákani *njəlatani geli na, etijinj jiba geli dek. »

⁴⁹ Zal nahan̄ àbu, nan̄ gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ke vi nani, slimi gayan̄ Kayif. Nan̄ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti kəsərum arəŋa do simiteni. ⁵⁰ Ahàr àdəm mis bəlan̄ amət azuhva ndam jiba geli dek, ti ndam jiba geli ni təmət ba. Amət nahkay ti aŋgivu ana kəli ti kəsərum do waw ? » ⁵¹ Àdəm nahkay ti pakama gayan̄ gayan̄ani do ; àhəŋgaraya pakama ge Melefit a, adaba Kayif ti gəđákani ga

ndam maṅgalabakabu mis akaba Melefit ke vi nani palam. Pakama ge Melefit ya àhəṅgaraya ni ti nihi : ahàr àdəm Yezu amət azuhva ndam jiba gayaṅ kwa. ⁵² Yezu amət ti azuhva ndam jiba gayaṅ cilij do, amət ti ga maṅgasikabu ahàr ana bəza ge Melefit ya medeveni ka hađ gərgərani ni dek.

⁵³ Kwa ka fat nani nday nakəṅ tawayay makad naṅ. ⁵⁴ Yezu àra ècia ma gana ti, àmbrəṅ ma-sawadani e kidij ga ndam Zude bu huya, àsləka òru a kəsa nahaṅ vu. Kəsa nani ti təzalay Efreyim, kà gəvay ge gili. Àra enjua ti ànjəhad eslini akaba ndam mađəbay naṅ ni.

⁵⁵ Ka sarta gani nani ti *Pak, wuməri gəđakani ga ndam Zude ni, ènjia wudak. Nahkay ndam Zude kay ya a kəsa ndahaṅ bu ni tàsləka, tòru a Zeruzalem ga məbarani ti tigi njəlatani day kwa ti təgray wuməri ni. ⁵⁶ Mis ni tòru tijnua a Zeruzalem a ti tehelij eri ga Yezu, ay ti tàdi ahàr ndo. Ka ya ti nday təbu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu nahəma, təzlapay e kidij gatay bu, təđəm : « Kəhumi ana ahàr mam ? Kəhumi ana ahàr ti amara ga magray wuməri na waw ? » ⁵⁷ Gəđakani ga ndam maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Feriziyəṅ ni tawayay təgəs naṅ, nahkay təhi ana mis ahkado : « Ku way way do tamal àsəra məlaṅ ga Yezu ya naṅ àbu na ti məhi ana leli. »

12

*Mari abəki tersel ka asak ga Yezu
(Meciyu 26.6-13 ; Mark 14.3-9)*

¹ Vad àvu muku tara tagray wuməri ga *Pak ni ti Yezu òru a Betani a kəsa ga Lazar bu. Lazar ti

naŋ ya ti àmæt, mæk Yezu àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni. ² Eslini təzalaki Yezu nakəŋ ka zlam məzumani. Òru ènjəa ti Marta ahəlibiyu zlam məzumani ana tay, Lazar ti ni naŋ àbu azum zlam akaba mis ya təzalay tay ni. ³ Ka ya ti təbu təzum zlam ni ti Mari òru àna tersel ya təzalay nardu ni, njəlatani ge siŋgu kayani, telma ge litir. Àra ènjia àna naŋ a ti àbəki tersel ni ka asak ga Yezu cəeni mæk àtəmadkia àna məhər ga ahər gayan a. Nahkay ahay ni dek ezi tersel tersel a. ⁴ Eslini Zədas Iskariyot bəlan ga ndam *madəbay Yezu, naŋ ya aməsəkumoru Yezu ni, àdəm ahkado : ⁵ « Siŋgu ge tersel ni jik diŋ diŋ mahkər ti təsəkumoru, tidi siŋgu gani ana ndam talaga ndo ni ti kamam ? » ⁶ Zədas àdəm nahkay ti adaba awayay ndam talaga palam do, àdəm nahkay ti adaba naŋ zal akal. Naŋ bay manğah siŋgu, ay ti naŋ àbu adafəŋa siŋgu na akal-akal a. ⁷ Ay Yezu àra ècia ma ga Zədas na ti àhi : « Mbrəŋ wal hini, kəhəli muru ba. Àgray nahkay ti adaba naŋ àbu ajalakioru ahər ka vad ya ti anəməta, atəfiyu nu e evid vu ni. ⁸ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kəlavad. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kəli kəlavad do. »

⁹ Ndam *Zəde kay tàra ticia Yezu naŋ a Betani ti tòru eslini. Tòru ti azuhva Yezu ciliŋ do ; tòru ti ga moru mipi Lazar naŋ ya ti Yezu àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni daya. ¹⁰ Nahkay gəđákani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit ni təzlapakabá, təđəm : « Si mijin Lazar daya kwa. » ¹¹ Təđəm nahkay ti adaba ndam Zəde kay təmbərəŋa tay a, təgəskabu ma gatay ni va do, təbu təfəki ahər ka Yezu azuhva gayan ya àhəŋgaraba Lazar a ni.

*Yezu ahuriyu a Zeruzalem
(Meciyu 21.1-11 ; Mark 11.1-11 ; Luk 19.28-40)*

¹² Hajəŋ gani mis kayani ya tōru a Zeruzalem ga magray wuməri ga *Pak ni ticia Yezu ənja a Zeruzalem a wudak. ¹³ Nahkay nday nakəŋ təkwhakabaya ahar ga təba a ahar va, mək təhəraya a kəsa ni ba təŋgwivoru a ma vu. Nday təbu takoru ti təgray salalay, təzləbay Yezu, tədəm : « *Hozana ! Bay Melefit mēgri sulum gayanə ana maslaŋa ya ti ara àna slimi gayanə a, naŋ bay ga ndam *Izireyel ni !* » ¹⁴ Eslini Yezu àdi ahər ana azoŋgu, mək àcəlkiyu katapla. Ere gani àgravu ti akada ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

¹⁵ « Ndam *Siyon, kəgrum aŋgwaz ba. Mənjumoru, bay gekəli naŋ tegi ara, àcəlkiyabiya ka wur ga azoŋgu a.† »

¹⁶ Ka sarta gani nani ti ndam *madəbay Yezu ni təsərkaba ere ya àgravu na ndo. Ka sarta ya ti Melefit àzoya Yezu a məlaŋ masladani gayanə va day kwa ti ma ya ti Melefit àdəmki a Wakita gayanə bu ni aŋgiaya a ahər ba ana tay a. Nahkay təsər zlam gani nani àgrakiva ka Yezu a akada ya àbu məbəkiani na.

¹⁷ Ka fat ya ti Yezu àzalay Lazar, àhi « Həraya e mindiviŋ ba, » àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, mis ya tōru eslini ni dek tīpia ; nday nakəŋ təŋgəhadī ma gani ana mis ndahanə ni. ¹⁸ Mis kay təŋgwivoru a ma vu ana Yezu ti azuhva ticia gayanə ya àgray zlam magray ejep nani na. ¹⁹ Eslini ndam *Feriziyeŋ ni təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Kisləmki ka

* **12:13** Limis 118.25-26. † **12:15** Zakari 9.9.

araŋa do ni ti kipam do waw ? Nihi mis ni dek t̄abu tad̄abay naŋ ci ni. »

Yezu ad̄amki ma ka masladani gayan̄ akaba ka m̄am̄at gayan̄

²⁰ E kidin̄ ge mis ya t̄oru ga mazl̄abay Melefit ka sarta ga wum̄eri ni bu ni ti ndam *Gres ndahan̄ day t̄akibu ka tay. ²¹ Nday nak̄an̄ t̄ar̄akioru ke Filip naŋ ga k̄esa Beceyda ka had̄ *Gelili ni. T̄ahi : « Bay geli, leli mawayay m̄abakabu ah̄ar akaba Yezu. » ²² Filip àra ècia ma gatay na ti àr̄akioru ka Andre, m̄ak nday c̄eni t̄ar̄akioru ka Yezu, t̄ahi ma gani. ²³ Yezu àra ècia ma gana ti àhi ana tay ahkado : « Nihi sarta ya Melefit azoru nu *Wur ge Mis a m̄alan̄ masladani gayan̄ bu ni ènjia. ²⁴ N̄ahi ana k̄uli nah̄ama, hilfi ga hay tamal àdiyu a had̄ vu ndo, èzi ndo ni ti, naŋ àbu nahkay zlam gayan̄. Ay tamal èzia day kwa ti eri gani af̄etaya, ad̄ak, abay ah̄ar, ewi b̄eza kay. ²⁵ Maslan̄a ya ti awayay aj̄egur sifa gayan̄ ti àm̄at ba ni ti emijin̄ ; ay maslan̄a ya ti awayay sifa gayan̄ a duniya hini bu do ni ti am̄aj̄egur, am̄el̄abu àna *sifa ya àndav day-day do ni sawan̄. ²⁶ Tamal mis awayay m̄agru t̄awi nah̄ama, m̄ad̄abay nu. Ka m̄alan̄ ya nu n̄vu ni ti bay m̄agru t̄awi ni day am̄el̄abu eslini. Tamal mis ègia bay m̄agru t̄awi a ti, Baba amazl̄abay naŋ. »

²⁷ Yezu ad̄am keti : « Nihi ti m̄ab̄eruv àbu atukaba. N̄ed̄am hi ti mam ? N̄ed̄am : “B̄aba, n̄acakay daliya a sarta hini bu ba” zla t̄ak ? N̄ed̄am nahkay do, ad̄aba n̄ara ti ga macakay daliya a sarta hini bu. ²⁸ B̄aba, gray zlam ti mis t̄azl̄abay kur. » Eslini d̄an̄gu àh̄endabiyu a huđ melefit bu nahkay hi : « N̄agra zlam ya ti mis t̄azl̄abaki nu na àndava,

anagray zlam nahan keti ti mis tâzlebaki nu. »
²⁹ Mis ye eslini ni târa ticia dɛŋgu ya àhəndabiya na ti mis ndahan e kidɛŋ gatay bu tɛdɛm : « Avər àdi aday. » Mis ndahan ti ni tɛdɛm : « *Məslər ge Meləfit àhibiyu ma. »
³⁰ Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Dɛŋgu hini ya àhəndabiyu ni ti, àhənday ti azuhva nu do, àhənday ti azuhva kəli sawaŋ. ³¹ Nihi ti sarta ga magrafəŋa seriya kè mis ga duniya ènjia, nihi ti tara tagaray bay magədavani ya agur duniya ni. ³² Ay nu ti ka fat ya ti atəzoru nu agavəla nahəma, anazalakaboru mis dek afa goro. »

³³ Yezu àdɛm nahkay ti awayay adafaki ahəmamam amara məmət ni. ³⁴ Eslini mis dal-dalani ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Leli məjeŋga a Wakita ge Melefit ni bu ni ti, *Krist *Bay gədakani ya amara ni ti amələbu ga kaŋgay-kaŋgayani. Ay nak kədɛm ahər àdɛm təzoru Wur ge Mis agavəla ti kamam ? Wur ge Mis nani ti way ? »
³⁵ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Masladani àbu asladɛ ana kəli ga hayaŋani. Ka ya ti masladani àbu ti sawadumoru ; do ni ziŋ-ziŋeni ara adi ahər ana kəli. Adaba maslaŋa ya ti asawaday e ziŋ-ziŋeni bu ni ti àsər məlaŋ ya akoru ni do. ³⁶ Ka ya ti masladani àbu e kidɛŋ gekəli bu ni ti, fumki ahər ka Bay ya ti avi masladani ana kəli ni. Tamal kəgrum nahkay ti kigəm ndam masladani. »

Yezu àra àdɛma ma nana ti, àsləka, àbufəŋa kà tay a.

Ndam Zude tàwayay məgəskabu ma ga Yezu do

³⁷ Ku tamal Yezu àgra zlam magray ejep a dal-dal kè meleher ge mis dal-dalani na nəŋgu ni, mis ni tàwayay məfəki ahər ndo. ³⁸ Nahkay pakama ge

Melefit ya Izayi àhəŋgri ana mis ni àgrava àndava. Pakama gani nani ti nahkay hi :

« Bay goro, ma geli ya ti məcəm ni ti, way àgəskabá way ?

Bay geli àdəfiaba njəda gayan a ti ana way ? †»

³⁹ Ndam nday nani təfəki ahàr ka Yezu do ni ti, Izayi àdəmki ma ka tay a daya. Àdəm ahkado :

⁴⁰ « Melefit àwulufa tay a, àgray ti təjalay ahàr sulumani ba.

Àgray nahkay ti, awayay ti tìpi divi ba, təsər zlam ba,

awayay ti tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ba daya. Nahkay Melefit àdəm : “Tamal tàmbatkaba ti, akal

nàhəŋga tay a.” § »

⁴¹ Izayi àdəm nahkay ti adaba èpia Yezu nan əbu a masladani ge Melefit ba àndava. Àra èpia nan a nahkay ti àdəmki ma.

⁴² Ku tamal nahkay nəŋgu ni mis ndahan e kidin ga gəđákani ga ndam *Zude bu kay təfəki ahàr ka Yezu a. Ay ti təhi ma gani ana mis vay-vay ndo, adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kà ndam *Feriziyen a, təcəm bi atəhi ana tay təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu va ba. ⁴³ Nahkay nday gani tawayay magray zlam ya ti àbəlafəŋ kè mis ni àtama ya ti àbəlafəŋ kè Melefit na sawan.

Yezu agrafəŋa seriya kè mis àna pakama gayan ya àdəm na

⁴⁴ Yezu àdəm ma kay kay, àdəm : « Maslaŋa ya ti afəku ahar nahəma, afəki ahàr ti ka nu do ; afəki ahàr ka Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ⁴⁵ Maslaŋa ya ti

† 12:38 Izayi 53.1. § 12:40 Izayi 6.9-10.

naŋ àbu epi nu ni ti, naŋ àbu epi Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ⁴⁶ Nu nàra a duniya va ti ga masladi melaŋ ana mis. Nahkay ku way way do afəku ahàr ti ànjəhad e ziŋ-zinəni bu va do. ⁴⁷ Tamal mis ècia ma goro na mək àgəskabu do nahəma, bay ya agrafəŋa seriya ni ti nu do. Adaba nu nàra a duniya va ti ga mahəŋgay mis, do ni ti ga magrafəŋa seriya kà tay a do. ⁴⁸ Maslaŋa ya ti àwayay nu do, àgəskabu pakama goro do ni ti, seriya aməgəs naŋ : ka mandav ga duniya atəgəs naŋ àna seriya ti àna pakama goro ya nədəm ni dek. ⁴⁹ Ay ma goro ya nədəm dek ni ti nu nədəm àna ahàr goro goroani do. Pakama goro ya nəhi ana mis akaba ya nəcahi ana mis ni ti Baba goro àslərbiyu nu ga məhiani ana tay. ⁵⁰ Iy nəsəra, pakama ga Baba goro ya àhi ana mis ni ti, tamal təgəskabá ti nday təbu àna *sifa ya àndav day-day do ni àndava. Pakama goro ya nədəm ni, nədəm ti akada ga Baba ya àhu nəhi ana mis ni. »

13

Yezu abari asak ana ndam madəbay naŋ ni

¹ Àgəjəni vad bəlaŋ ga mara magray wuməri ga *Pak ti, Yezu àsəra sarta gayaŋ ga masləkana a duniya ba ga moroni afa ga Bəŋani ènjia. Yezu àwaya ndam gayaŋ ya tadəbay naŋ a duniya bu na dal-dal, nahkay ku ka ya ti ara amət ni àmbrəŋ mawayay tay do. ² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu təzum zlam ga mələkarawa. Ka sarta gani nani *Seteni àvia majalay ahàr ana Zədas wur ga Simu Iskariyot ga məsəkumoru Yezu a àndava. ³ Yezu ti àsəra Melefit àvia njəda ga məgur zlam a dek. Àsəra naŋ àsləkabiya afa ge Melefit a,

amaŋgoru afa gani daya. ⁴ Àsèra nahkay ti ècikfiŋa kà zlam məzumani na cəkwaɗ, àzakaba mugudi gayan na mək àzay azana nahan, àwəlvu àna nan dərkaɗ. ⁵ Eslini àcahviyu yam e hijid vu, ànjəki ka məbari asak ana ndam maɗəbay nan ni mək atəmaɗkia yam na ka asak gatay na àna azana ya àwəlvu àna nan na.

⁶ Àra ènjikia ka Simu Piyer a ga məbari asak na ti, Simu Piyer nakəŋ àhi ahkado : « Nak ti kabaru asak aw, Bay goro ! » ⁷ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nihi ti ere ye ti nu nagray ni kəsərkaba faŋ do, akəsərkaba ti kama kwa. » ⁸ Piyer àhi : « Day-day nawayay ti nak kàbaru asak do. » Yezu àhi : « Tamal nàbaruk ndo ni ti nak mis goro do. » ⁹ Simu Piyer nakəŋ àhi : « Tamal nahkay ti kàbaru asak cilin ba : baru ahar akaba ahàr daya, Bay goro ni. » ¹⁰ Yezu àhi : « Maslaŋa ya àbara ni ti [abaray asak cilin do ni ti] àbaray vu gayan va do, aɗaba vu gayan ni dek ègia njəlatana. Lekulum ti kiguma njəlatana, ay ti lekulum dekeni do. » ¹¹ Yezu àhi ana tay « Lekulum dek njəlata do » ni ti aɗaba àsəra maslaŋa ya ti ara asəkumoru nan na àndava.

¹² Yezu nakəŋ àra èndeveriŋa məbari asak ana tay a ti, àzay mugudi gayan ni, àfakabu mək àŋga ka məlan ga zlam məzumani na. Eslini àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti nəgri ana kuli ni ti kəsəruma waw ? » ¹³ Lekulum kəbum kazalum nu “Musi, Bay geli” ti, nani ti jiri gekuli, aɗaba nu Musi gekuli, nu Bay gekuli eɗeɗin. ¹⁴ Ay nu Musi gekuli, Bay gekuli ni tekeɗi nàbaria asak ana kuli a ti, ahàr àɗəm e kiɗin gekuli bu ni ti maslaŋa nahan məbari asak ana maslaŋa nahan. Njumki kwa kani, kəgrumoru

kama kama. ¹⁵ Ere ye ti nàgri ana kùli kani ni ti nèdàfiki divi ana kùli : grumi ana mis akada goro ya nàgri ana kùli ni. ¹⁶ Nèhi ana kùli nahəma, maslaŋa ya agri təwi ana mis ni ti àtam bay ya ti naŋ agri təwi ni do. Maslaŋa ya təslər naŋ ni ti àtam bay ya ti àslər naŋ ni do. ¹⁷ Nihi kəsəruma nahkay nahəma, grum təwi akada ya nèdàfiki ana kùli kani ni. Tamal kəgrum nahkay ti akəmərumbu. »

¹⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Ma goro ya nèdəm ni ti nèdəmki ke kùli, lekulum dəkeni do, adaba nəsəra ndam goro ya nədaba tay a na. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : “Maslaŋa ya ti məbu məzumkabu zlam kəlavadani ni àmbatuva ahər va.” * Ahər àdəm pakama nani agravu kwa. ¹⁹ Wudaka ere gani ara agravu ti nəhivù ana kùli. Nəhiva ana kùli a ti, ka ya ti ere gani amagravu ni ti akəsərunki nu gani, nu nəbu. ²⁰ Nèhi ana kùli nahəma, maslaŋa ya ti àgəskabá maslaŋa ya ti nəslər naŋ na ti àgəskabá nu nuana daya. Maslaŋa ya ti àgəskabá nu a ni ti àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. »

Yezu adəmki ma ka maslaŋa ya ti ara asəkumoru naŋ ni

(Meciyu 26.20-25 ; Mark 14.17-21 ; Luk 22.21-23)

²¹ Yezu àra àdəma ma nahkay ti bəruv àtikaba. Àdəm : « Nèhi ana kùli nahəma, bilin gekuli aməsəkumoru nu. » ²² Ndam madəbay naŋ ni tàra ticia ma gayan na ti tàmənjavu e eri vu e eri vu, tādəm : « Àdəmki ma hini ti àki ka way ? » ²³ Eslini bəlaŋ e kidin ga ndam *madəbay Yezu ni bu, naŋ ya ti Yezu awayay naŋ kayani ni, naŋ àbu prid kà

---

* **13:18** Limis 41.10.

gəvay ga Yezu. ²⁴ Nahkay Simu Piyer àdadi ahàr, awayay ti mîhindifiŋa slimi ga maslaŋa nana kà Yezu a. ²⁵ Naŋ ya ti Yezu awayay naŋ kayani ni àra àsəra ere ye ti Piyer awayay ahi na ti, àzoru ahàr gayan gwar ka məbəruf ga Yezu mək èhindifiŋa kà Yezu a, àhi : « Maslaŋa gani nani ti way, Bay goro ? » ²⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Maslaŋa ya ti anasaya vaŋwala, anahəndakiaya eli a, anəvi ni ti, nani naŋ gani. » Àra àdəma nahkay ti àhəndakiaya eli a ka vaŋwala na mək àvi ana Zudas wur ga Simu Iskariyot. ²⁷ Zudas nakəŋ àra àza vaŋwala na ti *Seteni àhuriviyu həya. Nahkay Yezu àhi : « Təwi gayak ya kara kagraŋ ni ti gray weceweci. »

²⁸ E kidiŋ gatay ya təzum zlam ni bu ni maslaŋa ya ti àsər Yezu àhi ma gani ana Zudas kamam ni ti àbi, si Zudas Zudasani ciliŋ. ²⁹ Zudas ti naŋ bay məgəsi siŋgu ana tay, nahkay ti mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam mədəbay Yezu ni bu təhi ana ahàr bi Yezu àhi ana Zudas mōru məsəkumbiya zlam ga magray wuməri a, ahkay do ni bi àhi mōru məvi zlam ana ndam talaga. ³⁰ Ay Zudas àra àza vaŋwala na ti àhəraya e mite va həya. Sarta gani nani ti məlavaf.

Divi məweni ga Yezu ya adəfiki ana ndam gayan ni

³¹ Zudas nakəŋ àra àsləka ti Yezu àhi ana nday ndahaŋ ni ahkado : « Nu *Wur ge Mis nahəma, nihi ti sarta goro ènjia, mis atəsər nu gəđakani, atazləbay nu. Nahkay azuhva nu ti mis atəsər Melefit day naŋ gəđakani, atazləbay naŋ. ³² [Mis atəsər Melefit naŋ gəđakani atazləbay naŋ] nahkay ti, Melefit Melefiteni àna ahàr gayan day ara agray

ti mis t s r nu Wur ge Mis ti nu g d kani, ara agray ti t zl bay nu. Ara agray nahkay wud k.

³³ « B za goro ni, nara n mb rbu k li wud k, sarta goro  vu kay va bi. Anasl ka ti, ak d bum m lanj goro. Ay ma goro ya n hi ana ndam *Zude ni ti n hi ana k li daya : M lanj goro ya anoru ni ti lek l m ekinj miyu koksah. ³⁴ Nihi nah ma n d fiki divi m weni ana k li, ah r  d m k grum kwa. Divi gani nihi : wayumvu. Nawayay k li, nahkay ah r  d m lek l m day wayumvu akada goro ya n wayay k li ni. ³⁵ Tamal kawayumvu nahkay ti, mis dek at s r lek l m ndam mad bay nu. »

Yezu  hi ana Piyer : « Ak d m k s r nu do »

(Meciy  26.31-35 ; Mark 14.27-31 ; L k 22.31-34)

³⁶ Eslini Simu Piyer  hi ahkado : « Kara kakoru eley, Bay goro ? » Yezu  h ngrif nj,  hi : « M lanj goro ya nara nakoru ni ti, k sliki mad boru nu nihi koksah. Ay kama kama ti akada boru nu. » ³⁷ Piyer  hi : « Bay goro, ku takad nu azuhva nak n ng  ni n g skabu. Nahkay ti n sliki mad boru kur nihi koksah ti kamam ? » ³⁸ Yezu  hi : « K d m ku takad kur azuhva nu n ng  ni k g skabu ti e ed nj aw ? N huk nah ma : wud ka agwazl azlah ti ak d m sak mahk r k s r nu do timey ! »

14

Yezu ti nanj divi ga moroni afa ge Melefit

¹ Yezu  hi ma ana ndam mad bay nanj ni keti,  hi ana tay ahkado : « Ara a  h li ah r ana k li ba. Fumki ah r ke Melefit ; fumku ah r daya.

² Afa ga Baba goro ti m lanj  biyu kay. N hia

ana kuli a nakoru nəsłamativù məlanj ana kuli. Tamal məlanj ni aləbiyu bi ti, akal nəhi ana kuli ndo waw ? ³ Ka ya ti anəsłamativabiya məlanj na ana kuli a ni ti ananğa afa gekuli a, anəhəloru kuli afa goro, ti lekulum kənjəhadum ka məlanj goro ya nanjəhad ni bilegeni. ⁴ Məlanj goro ya nakoru ni ti, lekulum kəsəruma divi gana àndava. » ⁵ Tumas àhi : « Bay goro, məlanj ya kakoru ni tekeđi məsər do ni ti, məsər divi gani ti ahəmamam ? » ⁶ Yezu àhi ahkado : « Divi, jiri, sifa ti nu gani. Maslanja àbi akoru afa ga Baba àna divi nahanj bi, si àna nu kwa. ⁷ Tamal kəsəruma nu a ti akal kəsərum Baba daya. Ay nihi nəngu kəsəruma nanj a, kipurama nanj a àndava. »

⁸ Eslini Filip àhi : « Bay goro, dəfiki Bəbuk ana leli ti, nahkay əslia geli a huya. » ⁹ Yezu àhi : « Nihi nəpəsa akaba kuli a ti, kəsər nu do kekilenja waw, Filip ? Maslanja ya əpia nu a ti əpia Baba. Kəhu nədəfiki Baba ana kuli ti kamam ? ¹⁰ Nu nəbu akaba Baba akada mis bəlanj, Baba day nanj əbu akaba nu akada mis bəlanj ti kəgəskabu do aw ? Ma goro ya nəhi ana kuli ni ti nəhi ana kuli àna ahər goro goroani do. Agray təwi ti Baba nanj ya əbu akaba nu akada mis bəlanjani ni sawan. Nanj əbu agray təwi ti akada gayanj ya awayay ni. ¹¹ Gəsumuki ma goro ya nəhi ana kuli : “Nu nəbu akaba Baba akada mis bəlanj, Baba day nanj əbu akaba nu akada mis bəlanj” ni. Ay ku tamal kəgəsumkabu ma hini ya nəhi ana kuli ni do nəngu ni, gəsumkabá ma gana azuhva təwi ya nəbu nagray na.

¹² « Nəhi ana kuli nahəma, maslanja ya ti àfəkua ahər a ti amagraj təwi akada goro ya nəbu nagray ni. Maslanja gani nani amagraj təwi amatam goro

ya nəbu nagray ni, adaba nəbu nasləka nakoru afa ga Baba. ¹³ Tamal kəsəruma lekələm ndam goro mək kihindəm zlam azuhva nani nahəma, anagray. Anagray nahkay ti adaba nawayay ti mis dek tâzləbay Baba àna təwi goro ya nagray ni. ¹⁴ Nahkay tamal kihindəmfua zlam a adaba lekələm ndam goro ti anagray. »

Yezu adəm aməsləribiyu Məsuf Njəlatani ana ndam gayan

¹⁵ « Tamal kawayum nu ti akəgrum ere ye ti nəhi ana kəli grum ni. ¹⁶ Nahkay ti nu anahəngalay Baba mək aməsləribiyu Maslaŋa nahanə ana kəli ga məjənaki kəli, ti mənəhad akaba kəli ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹⁷ Naŋ ti Məsuf Jireni. Ndam ga *duniya tislaki mægəskabu naŋ koksah, adaba tīpi naŋ do, təsər naŋ do daya. Ay lekələm ti kəsəruma naŋ a àndava, adaba naŋ àbu akaba kəli, aməhuriviyu ana kəli a vu vu. ¹⁸ Anəbrəŋ kəli ti kīgəm bəza kuɖa do : anəŋgəkia ke kəli a. ¹⁹ Sarta àvu gəzit ti ndam ga *duniya etipi nu va do, lekələm ti ekipəm nu adaba nu nəbu àna sifa, lekələm day akələmbu àna sifa. ²⁰ Ka fat nani ti akəsərum nu nəbu akaba Baba akada mis bəlan, lekələm akaba nu, nu day akaba kəli akada mis bəlan. ²¹ Maslaŋa ya ti ècia ere ye ti nəhi ana kəli grum na, àbrəŋ do agray ni ti, maslaŋa nani ti awayay nu ededīŋ. Tamal mis awayay nu ti, Baba goro amawayay naŋ, nu day anawayay naŋ, anəŋgəzlivu aməsər nu. »

²² Eslini Zəɖ èhindifīŋa ma. (Zəɖ ti naŋ nani Zəɖas Iskariyot do.) Àhi : « Bay goro, kədəm akaŋgəzlivu ana leli ciliŋ, kəŋgəzlivu ana ndam ga duniya do ni ti ahəmamam ? » ²³ Yezu àhəŋgrifəŋ,

àhi : « Tamal mis awayay nu nahəma, aməgəskabu ere ye ti nəhi ana mis tâgray ni. Nahkay ti Baba goro amawayay naŋ, mək leli ata Baba amara afa ga maslaŋa gani nana, amanjəhadkabu akaba naŋ. ²⁴ Ay maslaŋa ya ti àwayay nu do ni ti àgəskabu ere ye ti nəhi ana mis tâgray ni do. Ma ya ti nəhi ana kəli, kəbum kicəm ni ti ma ga ahàr goro goroani do : ma ga Baba, Bay ya àslərbiyu nu ni. ²⁵ Ma hini ti nəhia ana kəli a ka ya ti nu nəbu akaba kəli na. ²⁶ Ay Maslaŋa ya ti Baba aməslərbiyu ana kəli ga məjənaki kəli ni ti, aməslərbiyu naŋ ti azuhva nu. Maslaŋa nani ti *Məsuf Njəlatani : naŋ gani amacahi zlam dek ana kəli, mək amagray ti kəsərunki ka zlam ya nəhi ana kəli ni dek.

²⁷ « Ere ye ti nəmbribu ana kəli ni ti manjəhad sulumani. Anagray ti kənjəhadum àna sulumani goro ya nəgri ana kəli ni. Nəgri sulum gani nani ana kəli ti akada ga ndam ga duniya ya tagray sulum ni do. Aŋgwaz àwər kəli ba, araŋa àhəli ahàr ana kəli ba. ²⁸ Kicəma, nəhi ana kəli ahkado : “Nasləka, kələŋ gani anaŋga afa gekəli a.” Tamal kawayum nu ti, nasləka ti akal kəmərumbu, adaba nakoru afa ga Baba. Baba ti àtam nu. ²⁹ Zlam gani ti àgravu faŋ ndo, ay nəhi ma gani ana kəli kwa nihi ti, adaba nawayay ti ka ya ti amagravu ni ti kəfumku ahàr. ³⁰ Nihi ti nindeveriŋ ma goro ya nəhi ana kəli ni wudək, adaba bay magədavani ya agur duniya ni naŋ àbu ara. Maslaŋa gani nani ti èslikə do, ³¹ ay naŋ àbu ara ti, ti ndam ga duniya təsər nu nawayay Baba akaba təsər nagray ere ye ti Baba àhu nàgray ni. Cikumaba, məsləkuma ahalay a. »

15

Yezu azay mazavu ga mənə ga zlam akaba ahar gani məbalani ni

¹ « Mənə ga zlam edediñeni ti nu gani. * Bay ya əjav ni ti Baba. ² Ndam goro ti akada ahar ga mənə ga zlam ni. Tamal ahar gani bəlanə ewi bəza do ni ti Baba ekelfiña. Ay tamal ahar gani ewi bəza ti Baba aslamalay ana məbafəñana, awayay ti mīwikivu bəza. ³ Ma goro ya nəhi ana kəli ni ti əslamala kəli a, kiguma njəlatana. ⁴ Lekələm akaba nu ti miğuma akada mis bəlanə a ; nahkay njəhaduma akaba nu a akada goro ya nanjəhad akaba kəli na. Ahar ga mənəgəhaf ti tamal əfəñ kə mənəgəhaf ni bi nahəma, ahar gani nani ewi bəza koksah. Lekələm day tamal kəfəfəf kə nu bi nahəma, akəgrumu təwi koksah.

⁵ « Mənəgəhaf ti nu ; lekələm ti ahar gani. Maslanə ya ti nanə əbu akaba nu, nu day nu nəbu akaba nanə nahəma, maslanə gani nani agru təwi sulumani, nanə akada ga ahar ga mənəgəhaf ya əfəñ kə mənə gani, ewi bəza kay ni. Nədəm nahkay ti adaba tamal nu nəkibu ke kəli bi ti kisləmki magray təwi koksah. ⁶ Tamal mis nanə əbi akaba nu va bi ti, nanə akada ahar ga mənəgəhaf ya təkelfiña tizligoya, ekəli ni. Ahar ga mənəgəhaf nday nani ti tanəgaskabu təbiyu a aku vu, aku azumaba ni. ⁷ Tamal lekələm kəbum akaba nu, kəbum kəgəsumkabu ma goro nahəma, hindəm ere ye ti kawayum ni, nahkay Melefet aməvi ana kəli. ⁸ Ere ye ti agray ti mis təzləbaki Baba goro ni ti nihi : grum təwi kay

---

* 15:1 Mənə ga zlam ya Yezu adəmki ma ni ti *vin.

akada ga ahar ga mənğəhaf ya ewi bəza kayani ni, nahkay mis təsər lekələm ndam madəbay nu ededīn. ⁹ Baba awayay nu, nu day nawayay kəli akada gayan ya awayay nu ni. Nawayay kəli nahkay ti, nğəhaduma akaba nu a. ¹⁰ Nu ti nəbu nagraj ere ye ti Baba əhu gray ni ; nahkay awayay nu, nu nanğəhad akaba nan. Nahkay day tamal lekələm kəgrum ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti nawayay kəli, kanğəhadum akaba nu.

¹¹ « Nəhi ana kəli nahkay ti, nawayay ti kəmərumbu akada goro ya nəmərnu ni. Nawayay ti kəmərumbu dal-dal, ti məmərani gani mīsliva ana kəli a vu va. ¹² Ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti nihi : Wayumbu akada goro ya nawayay kəli ni. ¹³ Tamal mis awayay zləbəba gayan, əgəskabá ti təkad nan azuhva tay a nahəma, maslanja nani ti maslanja əbi awayay mis ətam gayan ni bi. ¹⁴ Tamal lekələm kəgrum ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti, lekələm zləbəba goro. ¹⁵ Nəzalay kəli ndam məgru təwi va do, adaba bay magray təwi ti əsər ere ye ti bay ya nan agri təwi agray ni do. Nəzalay kəli ti zləbəba goro, adaba nəhia ere ye ti Baba goro əhu na dek ana kəli a. ¹⁶ Nğay lekələm kədumaba nu a ti kəhumi ana ahər ba. Nu nədaba kəli a sawan. Nədaba kəli a ti ga məgrumu təwi nday hini : mara məgru zlam sulumani akada ga ahar ga mənğəhaf ya ewi bəza sulumani ni. Zlam gani nday nani sulumani ni ti nawayay tiji ba. Nahkay tamal kəsəruma lekələm ndam goro mək kihindəmfiņa zlam kə Baba azuhva nani nahəma, Baba aməgri ana kəli. ¹⁷ Ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti nihi : Wayumbu. »

Ndam ga duniya tizirey Yezu akaba ndam madəbay nanj ni

¹⁸ « Tamal ndam ga *duniya təbu tizirey kəli ti, səruma tizirey nu enji gekəli. ¹⁹ Tamal lekələm ndam ga duniya ti akal ndam ga duniya tawayay kəli, adaba tawayay ndam gatay. Ay lekələm ti ndam ga duniya do. Nu nədaba kəli a ti nèdekaba kəli akaba ndam ga duniya ; nday gani tizirey kəli ti azuhva nani. ²⁰ Sərunki ka ma goro ya nəhi ana kəli : “Maslaŋa ya agri təwi ana mis ni ti àtam bay ya ti nanj agri təwi ni do” ni. Tamal təgrua daliya ti atəgri daliya ana kəli daya. Tamal təgəsukia ma ti atəgəsiki ma ana kəli daya. ²¹ Atəgri zlam nday nani dek ana kəli ti azuhva lekələm ndam goro, adaba təsər Bay ya ti àslərbiyu nu ni do. ²² Tamal nàra ndo, nəhi ma ana tay ndo nahəma, akal nday ndam magudar zlam do. Ay ti nàra, nəhia ma ana tay a, nahkay nday ndam magudar zlam, atətəmfəŋa kà seriya koksah.

²³ « Maslaŋa ya ti ezirey nu ni ti maslaŋa gani nani ezirey Baba daya. ²⁴ Tamal nàgray zlam ya mis təgray day-day do ni e kidin gatay bu ndo ni ti, akal nday ndam magudar zlam do. Nihi ti tipia təwi goro ya nàgray na. Ay ku tipia nəŋgu ni təbu tizirey nu, təbu tizirey Baba daya. ²⁵ Ay agravu nahkay ti, ti pakama ya àbu məbəkiani e *Divi gatay bu ni mągravu. Pakama gani nani ti nihi : “Tizirey nu masakani, day nəgri araŋa ana tay ndo.” †

²⁶ « Ay Məsuf ge jiri nanj ya anəslərbiyu ana kəli kwa afa ga Baba ni, amara ga məjənaki kəli a.

---

† 15:25 Limis 35.19 ; 69.5.

Amasləkabiya kwa afa ga Baba eminjikia ke kuli a ti amagrakua sedi a. ²⁷ Lekulum day akagrunkua sedi a, adaba kwa ka mənjàki ge tawi goro lekulum kəbum akaba nu. »

16

¹ « Nəhi ma gani ana kuli ti adaba nawayay ti kəfumku ahàr, kəmbərənum ba. ² Atagaraya kuli a ahay ga *mahəngalavù Melefit ba. Ay atəgri ana kuli nahkay ciliŋ do : sarta nahan amara ; ka sarta gani nani ti maslanja ya ti amabazl kuli ni ti aməhi ana ahàr agray ere ye ti Melefit awayay ni. ³ Atagrav nahkay ti adaba təsər Baba do, təsər nu do daya. ⁴ Ay nəhi ma gani ana kuli ti, adaba sarta gani eminjia ti akəsərunki ka ma gani, nəhia ana kuli a àndava. Ma gani hini nəhi ana kuli ka mənjàki ge tawi geli ndo, adaba nu nəbu akaba kuli mba. »

Tawi ga MəsufNjəlatani ya agray ni

⁵ Yezu àdəm keti : « Nihi ti nasləka, nakoru afa ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. Ay “Kəkoru eley” ti maslanja àbi ehindifua e kidin gekuli ba bi. ⁶ Ma hini ya nəhi ana kuli ni ti àhəlia ahàr ana kuli a. ⁷ Ay ma hini ya nəhi ana kuli ni ti ma ge jiri : hojo nasləka, adaba tamal nasləka ndo ni ti, maslanja ya ti nədəm anəslərbiyu ana kuli ga məjənaki kuli ni ti amara do. Nahkay anasləka ti akəngətum zlam sulumani, adaba tamal nasləka ti anəslərbiyu nan ana kuli. ⁸ Ka ya ti eminjia ni ti amədəfiaba zlam ana ndam ga *duniya ; zlam gani nani ti ndam ga duniya təsərkaba lala do. Ere ye ti amədəfiaba ana tay a, awayay ti təsərkaba lala ni ti nihi : zlam magudarani ge mis, jiri ge Melefit, seriya ge

Melefit. ⁹ Àki ka zlam magudarani ti aməđəfiaba ana tay a nday təbu tagudar zlam, təsər do. Zlam gatay ya tagudar ni ti nihi : təfəku ahər do. ¹⁰ Àki ke jiri ge Melefit ti aməđəfiaba ana tay a təsər ma gani do. Ere ye ti adafaki Melefit nañ jireni ni ti nihi : nasləka nakoru afa ga Baba, ekipəm nu e eri vu va do. ¹¹ Àki ka seriya ge Melefit ti aməđəfiaba ana tay a təsər ma gani do. Ere ye ti adəfikiki seriya ge Melefit ana tay ni ti nihi : bay magədavani ya agur duniya ni ti Melefit àgəsa nañ àna seriya àndava.

¹² « Zlam àbu kay nawayay nəhikivu ana kəli, ay ti nəhi ana kəli do, adaba kisləmki məgəskabani fañ do. ¹³ Məsuf ge jiri ni eminjia ti aməđəfikiki divi ge jiri ana kəli, aməhiaba ma gana dek ana kəli a. Ma ya ti aməhi ana kəli ni ti ma ga ahər gayañ gayañani do ; aməhi ana kəli ti ma ya ti nañ eci ni ciliñ. Aməhi ere ye ti amagravu ni dek ana kəli daya. ¹⁴ Amadafaki ahəmamam nu gəđakani ni, adaba emici ma goro mək aməhi ma gani ana kəli. ¹⁵ Zlam ga Baba dek ti goro. Nəđəm Məsuf ge jiri ni emici ma goro, aməhi ana kəli ni ti azuhva nani. »

Ndam ga Yezu atəjalay ahər, kələñ gani atəmərnu

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti. »

¹⁷ Ndam madəbay nañ ni tàra ticia ma gayañ na ti ndahañ e kidiñ gatay bu təđəm : « Àđəm : “Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti” akaba àđəm : “Nasləka nakoru afa ga Baba” ti, àđəm nahkay ti ahəmamam ? »

¹⁸ Təđəm : « Ma gayañ ya àđəm “Kama gəzit” ni ti awayay adəmvaba mam ? Leli miciaba ma gana do. » ¹⁹ Yezu àra àsəra tawayay tihindifiña ma na

ti àhi ana tay ahkado : « Ma goro ya nàhi ana kùli : “Kama gùzit ti ekipùm nu do, ay kama gani gùzit ti ekipùm nu keti” ni ti, kàbum kazlapumki e kidin gekùli bu. ²⁰ Nàhi ana kùli nahàma, lekùlum ti ekitùm, akandavum kudà, ay ndam ga *duniya ti ni atəmər̀vu. Akəgrum daliya, ay daliya gekùli ni amandav, mək akəmər̀umvu.

²¹ « Nazay mazavu gani : akəgrum daliya akada ga wal a hud awayay ewi wur ni. Wal ni agray daliya adaba sarta gayan enjia. Emiweya wur na ti àjalaki ahàr ka daliya gayan ya àgray ni va do ; amər̀vu adaba èweya mis a duniya va. ²² Nihi ti lekùlum day kàbum kəgrum daliya nahkay. Ay enipi kùli keti : ka sarta gani nani ti akəmər̀umvu ; maslanja àbi amacafə̀nja kùli kà məmər̀vani nana bi.

²³ « Ka fat gani nani ti pakama àbi ekihindùm fua bi. Nàhi ana kùli nahàma, tamal kəsər̀uma lekùlum ndam goro a mək kihindùm fija zlam kà Baba azuhva nani nahàma, Baba aməvi ana kùli. ²⁴ Kekilenja ka ya ti kihindùm fija zlam kà Baba ni ti ngay lekùlum ndam goro ti kəhumi fan do. Hindùm fija ; tamal kihindùm fija nahkay ti akəngətum mək akəmər̀umvu dal-dal, aranja amacafə̀nja kùli kà məmər̀vana do. »

Yezu èyefija kà duniya àndava

²⁵ « Nàhi ma gani dek ana kùli ti àna ma *gozogul. Ay sarta àbu ara ti anəhi ma ana kùli nahkay va do. Ka sarta gani nani ti anədəmki ma ka Baba vay-vay. ²⁶ Ka fat nani ti ekihindùm fija zlam kà Baba adaba lekùlum ndam goro. Ngay anahəngali nan ana kùli ti nədəm do, ²⁷ adaba nan nanani àna ahàr gayan awayay kùli. Awayay kùli ti adaba lekùlum

kàbum kawayayum nu, kəgəsumkabá nàsləkabiya afa gayan a. ²⁸ Edeđiŋ nàsləkabiya afa ga Baba, nàra a duniya va, ay nihi ti nasləka a duniya ba, naŋgoru afa ga Baba. »

²⁹ Eslini ndam mađəbay naŋ ni təhi ahkado : « Nihi kəbu kazlapı ana leli vay-vay, kəhi ma gozogul ana leli va do. ³⁰ Nihi ti məsəra nak kəsəra zlam a dek, nahkay ahər ədəm mihindifuka ma do, adaba kəsəra ere ye ti mawayay məhuk na əndava. Əgia nahkay ti leli məfəkuk ahər, məgəskabá kəsləkabiya afa ge Melefit a. » ³¹ Yezu àhi ana tay : « Nihi ti kəfumku ahər edeđiŋ aw ? ³² Sarta amara, nihi ti ənjia əndava : ka sarta gani nani ti ekidəmvu kway-kwayay, ku way way do amasləka zlam gayan a ; lekələm dek akəmbumbu nu, nu bəlan ka ahər goro. Ay ti nu bəlan ka ahər goro do, adaba Baba naŋ əbu akaba nu. ³³ Nəhi ma gani hini ana kəli ti, nawayay ti arana əhəli ahər ana kəli ba, adaba lekələm kəbum akaba nu akada mis bəlan. Nihi a duniya bu ni ti atəgri daliya ana kəli, ay zum njəda, adaba nu ti nəyefiŋa kə duniya əndava. »

17

Yezu ahəŋgali Melefit ana ndam mađəbay naŋ ni

¹ Yezu àra ədəma ma nana nahkay ti əmənjoru e melefit vu, ədəm : « Bəba goro ni, sarta ənjia. Gray ti mis dek təsər Wur gayak ti naŋ gəđakani ; nahkay ti atəsər nak gəđakani azuhva Wur gayak ni. ² Kəvia njəda ana Wur gayak ga məgur mis a dek, ti məvi *sifa ya əndav day-day do ni ana nday ya ti kəbi tay a ahar vu ni dek. ³ Sifa ya əndav

day-day do ni ti nihi : tèsər kur, nak bəlan, nak Melefit ededīn ededīneni, tèsər Yezu *Krist nan̄ ya kəslərbiyu ni daya. ⁴ Nàgra təwi ya kəhu nàgray ka had na dek àndava ; təwi goro gani nani àdəfikia ana mis a nak gədəkana. ⁵ Ahaslani wudaka kàgraya məlan̄ a nahəma, nu nəbu akaba kur a məlan̄ gədəkani masladani bu : nihi day hən̄guriyu nu a məlan̄ gani nani vu keti ti. ⁶ Kàdaba mis a duniya ba, kəbua tay a ahàr va. Nihi ti nədəfikia kur ana tay a, tèsəra kur a àndava. Ahaslani ti nday a ahar bu afa gayak, ay nihi ti kəbua tay a ahar va, mək təgəsukkia ma. ⁷ Nihi ti tèsəra zlam ya nu nəbu àna nan̄ ni dek ti nak kəbu tay a ahar vu ededīn, ⁸ adaba nəhia pakama gayak ya kəhu nəhi ana tay na dek ana tay a. Pakama gayak gani nani ti təgəskabá : tèsəra nəsləkabiya ti afa gayak, àslərbiyu nu ti nak ededīn.

⁹ « Nahəngali kur ana tay. Nəhəngali kur ana mis ga *duniya do, nahəngali kur ana ndam ya ti kəbu tay a ahar vu ni ciliñ, adaba nday ti ndam gayak. ¹⁰ Zlam goro dek ti gayak, zlam gayak dek day goro ; nahkay mis tèsəra nu gədəkani azuhva nday ya ti kəbu tay a ahar vu na. ¹¹ Kama kama ti nu anələbi a duniya bu bi, anasləka anoru afa gayak, ay nday ti atanjəhad a duniya ni bu. Bəba goro ni, nak njələta ; fi ahàr ana tay àna njədə gayak. Njədə gani nani ti nak kəvu. Fi ahàr ana tay ti tīgi akada mis bəlan̄ akada geli ata nak leli məbu bəlan̄ani ni. ¹² Kəvua njədə gayak a ; nahkay ka ya ti nəbu akaba tay ni ti, nəfia ahàr ana tay àna njədə gani nana. Nəbia slimi ana tay a, ku mis bəlan̄ gatay èji ndo, si maslaña ya ti ahàr àdəm ejiji ni kwa. Gayan̄

ya èjji ni ti, ti pakama ya àbu mabəkiani a Wakita gayak ni bu ni mâgravu.

¹³ « Nihi ti naslaka nakoru afa gayak. Nu nəbu nəhuk ma hini a duniya bu ni ti, nawayay ti nday təmərvu dal-dal azuhva nu, ti məmərani gani mīsliva ana tay a vu va. ¹⁴ Nəhia pakama gayak a dek ana tay a mək təgəskabá. Nahkay ndam ga duniya təbu tizirey tay adaba nday ndam ga duniya do, akada goro ya nu mis ga duniya do ni. ¹⁵ Nahəngalay kur ti ga məhəlabə tay a duniya ba do. Nahəngalay kur ti, ti kəhəngafəna tay kə *Seteni a. ¹⁶ Nday ti ndam ga duniya do, akada goro ya nu mis ga duniya do ni. ¹⁷ Gray ti tigi ndam gayak *njəlatani əna jiri gayak. Jiri gayak ti ma ge jiri ya nəhi ana tay ni. ¹⁸ Nak kəslərbiyu nu a duniya vu, nahkay nu day nəsləruru tay a duniya vu. ¹⁹ Nu mis gayak njəlatani, nahkay nday day etigi ndam gayak njəlatani. Tigi ndam gayak njəlatani ti əna pakama gayak jireni ya nəhi ana tay ni.

²⁰ « Nəhəngali kur ana tay ciliŋ do ; nahəngali kur ana nday ya ti atəgəskabu pakama gatay ya atəhi ana tay ni, mək atəfəku ahər ni daya. ²¹ Bəba goro ni, nawayay ti mis ya təfəku ahər ni dek tigi akada mis bəlan, akada nak kəbu akaba nu, nu day nəbu akaba kur akada mis bəlan ni. Nawayay ti nday day tigi akaba leli akada mis bəlan ; nahkay ti ndam ga duniya atəsər nak kəslərbiyu nu. ²² Nak kəgray ti mis dek təsər nu gədəkani ; nahkay nu day nəgray ti mis təsər ndam ya tadəbay nu ni nday gədəkani akada goro ni. Nəgray nahkay ti, nawayay ti tigi akada mis bəlan akada geli ya leli məbu bəlanani ni. ²³ Nu ti nəbu akaba tay akada

mis bəlanj ; nak day kəbu akaba nu akada mis bəlanj. Azuhva nani nday day etigi bəlanjani akada geli ni. Etigia bəlanjana ti ndam ga duniya atəsər nak kəslərbiyu nu, kawayay tay akada gayak ya ti kawayay nu ni.

²⁴ « Bəba goro ni, nawayay ti ndam ya kəbu tay a ahar vu ni ti nday day tōru ka məlanj goro ya nəbiyu ni. Nawayay ti tīpi nu, nu gədəkani azuhva njəda gayak ya kəvu ni. Kəvu njəda gani nani ti adaba kwa kəgraya məlanj a fañ ndo kəwaya nu a. ²⁵ Bəba goro ni, nak jireni. Ku tamal ndam ga duniya təsər kur do nəngu ni, nu nəsəra kur a ; ndam goro day təsəra nak kəslərbiyu nu. ²⁶ Nədəfikia njəda gayak ana tay a, anədəfikioru ana tay anəmrəñ do. Nawayay ti tawayavu akada gayak ya kawayay nu ni ; nahkay ananjəhad akaba tay akada mis bəlanj. »

18

Gədəkani ga ndam Zədə təgəs Yezu

(Meciyu 26.47-56 ; Mark 14.43-50 ; Luk 22.47-53)

¹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti təsləka, tōru akaba ndam mədəbay nañ ni ke ledi ga zalaka ya təzalay Sedroñ ni. Eslini ti dini nahanj əbu, təhuriyu. ² Ay ti Zədəs nañ ya ti ara asəkumoru nañ ni əsəra məlanj gani nana, adaba kəlavad ata Yezu təbu təcakalavu akaba ndam mədəbay nañ ni eslini. ³ Zədəs nakəñ àdi kama ana ndam slewja akaba ana nday ya ti tajəgay *ahay gədəkani ge Melefit ni. Ndam slewja gani nani ti gədəkani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni təcakalavu akaba ndam *Feriziyenj mək təsləroru

tay. Tòru ti àna zlam ahar gatay, tàhàla cejgel akaba vala-vala a ahar va daya. ⁴ Yezu àsèra ere ye ti amagrakivu na, nahkay nday nakəj tòru tìnjəa wudak ti, àngwivabiyu ana tay a ma vu mək àhi ana tay ahkado : « Kədəbum way ? » ⁵ Təhi ahkado : « Macdəbay Yezu zal Nazaret ni. » Naŋ nakəj àhi ana tay : « Nu gani, nu hi. » Zədəs naŋ ya ara asəkumoru Yezu ni naŋ àkibu ka tay. ⁶ Yezu àra àdəma « Nu gani, nu hi » ti tənɡoru aləŋ-aləŋ, tədəd ka haď. ⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Kədəbum way ? » Təhi ahkado : « Macdəbay Yezu zal Nazaret ni. » ⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhia ana kəli a “Nu gani, nu hi” a timey ! Tamal kədəbum ti nu nahəma, mbrəŋum ndam goro hini tāsłəka. »

⁹ Àdəm nahkay ti, ti ma ya ti àhi ana Bəŋani : « Bəba, ndam ya ti kəbu tay a ahar vu ni ku mis bəlaŋ gatay èjifua ndo » ni mągravu. ¹⁰ Maslalam àfəŋ ka Simu Piyer ; Simu Piyer nakəj àradaya fətah mək àsi ana bay məgri təwi ana gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, àsifəŋa slimi ga ahar ga daf a həndad. Bay magray təwi nani ti slimi gani Malkus. ¹¹ Ay ti Yezu àhi ana Piyer : « Həŋguriyu maslalam gayak ni a ahay gani vu. Baba àdəm anəcakay daliya, ay ti kəhi ana ahər nəcakay ba waw ? »

Gədəkani ga ndam Zədə takoru àna Yezu kə meleher ga Anna

¹² Eslini ndam slewja akaba gədəkani gatay ni akaba ndam *Zədə ya tajəgay *ahay gədəkani ge Melefit ni təgəs Yezu, təwəlikabu ahar. ¹³ Tàra təwəlikabá ahar na ti təzoru naŋ afa ga Anna. Anna ti medim ga Kayif. Ka sarta gani nani ti Kayif

gədfakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. ¹⁴ Maslaŋa ya àhi ana ndam Zude : « Hojo mis bəlaŋ məmət azuhva mis dek » ni ti, Kayif gani nani.

Piyer adəm naŋ àsər Yezu do

(Meciyu 26.69-70 ; Mark 14.66-68 ; Lük 22.55-57)

¹⁵ Simu Piyer nday ata maslaŋa nahaŋ ya naŋ day adəbay Yezu ni tàdəboru Yezu. Bay madəbay Yezu nani ti gədfakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àsəra naŋ a lala. Nahkay təhuriyu ka ahar bəlaŋ akaba Yezu a dalaka ga ahay ga gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni vu. ¹⁶ Ay ti Piyer àhuriyu ndo, ècik kà mahay. Eslini bay madəbay Yezu ya ti gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit àsəra naŋ a lala ni àhərkiaya ka wal ya ajəgay mahay na, àhi ma mək àziyu Piyer a dalaka ga ahay ni vu. ¹⁷ Wal ya ti ajəgay mahay ni àhi ana Piyer ahkado : « Nak day bəlaŋ ga ndam madəbay maslaŋa nani ni do waw ? » Eslini Piyer àhi : « Aha, nu bay madəbay naŋ do. »

¹⁸ Ndam ya tagray təwi eslini ni akaba nday ya ti tajəgay *ahay gədfakani ge Melefit ni aməd awər tay, tèbefta aku a təbu tənjafeŋ. Piyer day àrəkivoru ka tay ànjafeŋ bilegeni.

Anna ehindifiŋa ma kà Yezu a

(Meciyu 26.59-66 ; Mark 14.55-64 ; Lük 22.66-71)

¹⁹ Eslini gədfakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ehindifiŋa ma kà Yezu a, àhi ahkado : « Ndam madəbay kur ti ndamam ? Kacahi mam ana mis ni mam ? » ²⁰ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhia ma ana mis a dek vay-vay. Kəlavad nəbu

nəcahi zlam ana tay a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, ka məlaŋ ya ndam *Zude dek təcakalavu ni. Ma ya ti nəđəm akal-akal ni ti àbi. ²¹ Kihindifua ma ti kamam ? Hindi ma goro ti afa ga ndam ya ti nəhi ma ana tay ni. Nday ti təsəra ere ye ti nəđəm na. »

²² Yezu àra àđəma nahkay ti bəlaŋ ga ndam ya tajəgay ahay gəđakani ge Melefit ni àdi barva kəba mək àhi : « Təhəŋgrifəŋ kà ma ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti nahkay aw ? » ²³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Tamal nəgudara ma ti dəfaya ma ya ti nəgudar na. Ay tamal ma goro ya nəđəm ni ma ge jiri ti kədu barva ti kamam ? » ²⁴ Kələŋ gani Anna àđəm təzoru naŋ afa ga Kayif gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Nahkay təzoru naŋ ahar məwəlikabani afa ga Kayif nakəŋ.

Piyer adəm keti naŋ àsər Yezu do

(Meciyu 26.71-75 ; Mark 14.69-72 ; Luk 22.58-62)

²⁵ Ka ya ti Simu Piyer naŋ àbu anjafəŋ ka aku ni kekileŋa ni ti təhi ahkado : « Nak day bəlaŋ ga ndam madəbay maslaŋa hini do waw ? » Ay ti Piyer àđəm : « Aha, nəbi nadəbay naŋ bi. » ²⁶ Zal nahaŋ naŋ àbu eslini, naŋ bay məgri təwi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Maslaŋa gani nani ti Piyer àsifəŋa slimi a ti ana mis ge dini gayəŋ. Maslaŋa nani àhi ana Piyer ahkado : « Nipi kur kwa enekwiŋ e dini bu ata naŋ ti nak timey. » ²⁷ Ay ti Piyer àđəm keti : « Aha, nu do. » Eslini agwazl àzlah həya.

Yezu nan̄ àbu kè meleher ge Pilet bay ga ndam Rom ni

(Meciyu 27.1-2, 11-14 ; Mark 15.1-5 ; Luk 23.1-5)

²⁸ Du àna zuzueni nahəma, ndam *Zude tazyay Yezu afa ga Kayif, tōru àna nan̄ afa ge Pilet bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni. Ay tōru tin̄jua àna nan̄ a ti ndam Zude tawayay məhuriyani a ahay vu afa ga bay ni ndo. Adaba tamal təhuriya ti tigi nday njəlata do, tisl̄iki məzum zlam ga wuməri ga *Pak ni do. ²⁹ Nahkay bay *Pilet nakəŋ àhərkiaya ka tay e mite va, àhi ana tay ahkado : « Kàbəhadumki mirdim ka maslan̄a hini ti àgudar mam ? » ³⁰ Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Tamal ti àgudar zlam ndo ni ti akal məzəbiyu nan̄ afa gayak ndo. » ³¹ Nday nakəŋ t̄ara tədəma nahkay ti Pilet àhi ana tay ahkado : « Zuma nan̄ a, lekələm lekələmeni grumfəŋa seriya, akada ge seriya gekəli ya kəgrum na. » Ndam Zude ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Leli nahəma, seriya ga makad mis ti təvi divi gani ana leli ga magrani ndo. » ³² Tədəm nahkay ti, ti ma ga Yezu ya àdəm amara məmət nahkay ni ti m̄agravu.

³³ Eslini Pilet àŋgoru a ahay vu, àzalay Yezu, èhindifiŋa ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam Zude eded̄iŋ aw ? » ³⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak nakani kàjalay tək, day ti mis təhuk aw ? » ³⁵ Pilet àhi : « Nu zal Zude aw ? Təzəbiyu kur afa goro ti ndam jiba gayak gayakani akaba gəđákani gekəli ga ndam *man̄galabakabu mis akaba Melef̄it ni do waw ? Kàgudar mam ? » ³⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu bay, ay bay goro ti ga duniya hini do. Tamal bay goro ni ga duniya hini ti, akal ndam goro təkəđva akaba

ndam ya tægəsi nu ana ndam Zude na. Ay ti tægay nahkay ndo, adaba bay goro ni ga duniya hini do. »
³⁷ Pilet àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kədəm nahkay ti nak bay ededīŋ aw ? » Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kədəm. Nu ti nàra a duniya va, tìwi nu ti, ti nàhi ma ge jiri ana mis. Ku way way do naŋ mis ge jiri ti abi slimi ana ma goro ya nədəm ni. »³⁸ Eslini Pilet àhi ahkado : « Jiri ti məŋ ga mam jikeŋ mam ? »

*Tədəm seriya àgəsa Yezu a, si takad naŋ kwa
 (Meciyə 27.15-31 ; Mark 15.6-20 ; Lək 23.13-25)*

Pilet nakəŋ àra àhia ma ana Yezu a nahkay ti àhərkiaya ka ndam Zude na e mite va keti. Àhi ana tay ahkado : « Nu ti nədi ahàr ana zlam magudarani gayəŋ ndo simiteni. ³⁹ Ay kəsəruma kilevi a wuməri ga *Pak bu ni ti nəbu nəfiaya zal daŋgay ana kəli a bəlaŋ. Nihi ti kawayum nəfiaya bay ga ndam *Zude na ana kəli a waw ? »⁴⁰ Nday nakəŋ tàra tìcia ma ge Pilet na ti təzlah kay kay, tədəm : « Kàfaya maslaŋa nana ba, faya Barabas a sawəŋ ! » Barabas gani nani ti zal abra, àbazla mis a.

19

¹ Eslini Pilet àhi ana ndam slewja gayəŋ tázay Yezu, təzłəb naŋ àna kurupu. ² Tàra təzłəba naŋ a ti ndam slewja ni tàslapaya adak a hindigil-hindigil mək təfiviyu a ahàr vu akada ga jaku ni. Təfikabu mugudi ndizeni ga bay daya. ³ Tàra təkəkia zlam nday nana nahkay ti tàhədəkfəŋbiyu, təhi ahkado : « Məgruk sa, bay ga ndam *Zude ! » Nday nakəŋ tàra təhia ma nahkay ti təsi barva kəba kəba.

⁴ Eslini Pilet àhərkiaya ka ndam Zude na e mite va keti, àhi ana tay : « Nihi nahəma, nara nəzibiyu naŋ ana kəli e mite vu, ti kəsərum nəŋgət zlam magudarani gayan ga məwəlki naŋ di ndo. » ⁵ Mək Yezu nakəŋ àhəraya e mite va àna adak ya ka ahər na akaba àna mugudi ndizeni ya təfikabu na. Yezu àra àhəraya ti Pilet àhi ana tay : « Maslaŋa nakəŋ naŋ hi. » ⁶ Gəďákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gatay ni tàra tìpia Yezu a ti təzlah kay kay, təďəm : « *Darfəŋ naŋ kà təndal ! Darfəŋ naŋ kà təndal ! » Pilet àhi ana tay ahkado : « Lekələm lekələmeni zuma naŋ a ti kàdarumfəŋ ka təndal gani. Nu ti nəŋgət zlam magudarani gayan ga məwəlki naŋ di ndo. » ⁷ Ndam Zude ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Melefit àvia divi ana leli ndam Zude a, ahər àďəm təkad naŋ, adaba azay ahər gayan àďəm naŋ Wur ge Melefit. » ⁸ Pilet àra ècia ma gatay na ti àgra aŋgwaz a dal-dal, ⁹ àŋgwiyu a ahay vu keti, àhi ana Yezu : « Nak kəsəkabiya ti eley ? » Ay ti Yezu naŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. ¹⁰ Pilet àhi : « Kəhu ma do ? Nisliki məmbrəŋ kur, nisliki *madarfəŋ kur kà təndal ti kəsər do waw ? » ¹¹ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kisliki məgru araŋa do, si tamal Melefit àvuka divi gana kwa. Nahkay ti maslaŋa ya ti àgəsukbiyu nu ni àgudara zlam a àtama gayak na. »

¹² Yezu àra àďəma nahkay ti Pilet nakəŋ àďəbay divi ga məmbrəŋ naŋ. Ay ndam Zude ni təzlah, təhi : « Tamal kəmbərəŋa maslaŋa hina ti kàďafakia kəwayay *Sezar do, adaba ku way way do azay ahər gayan adəm naŋ bay ti maslaŋa gani nani ezirey Sezar. » ¹³ Pilet nakəŋ àra ècia ma ge mis na

ti àzəbiyu Yezu e mite vu mək ànjəhad ka məlanj magray seriya ni. Məlanj gani nani ti maslamalani lala àna akur, təzalay àna ma *Hebri ti « Gabata. »

¹⁴ Vad gani nani ti vad ga maslamalakabu zlam ga wuməri ga *Pak ; fat agray wis wudak. Pilet nakəŋ àhi ana ndam Zude ni ahkado : « Bay gekəli nihi. » ¹⁵ Nday nakəŋ təra ticia nahkay ti təzlah, tədəm : « Kada, kada, darfəŋ naŋ kə təndal ! » Eslini Pilet àhi ana tay ahkado : « Nədarfəŋ bay gekəli ni kə təndal aw ? » Gədəkani ga ndam manjalabakabu mis akaba Melefīt ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Bay geli nahaŋ àbi, si Sezar kwa. » ¹⁶ Pilet àra ècia ma na nahkay ti àvi divi ana ndam slewja gayaŋ ga madarfəŋ Yezu kə təndal. Nahkay nday nakəŋ təzay Yezu, təsləka àna naŋ a.

Tadarfəŋ Yezu kə təndal

(Meciya 27.32-44 ; Mark 15.21-32 ; Luk 23.26-43)

¹⁷ Ka ya ti təbu takoru ni ti Yezu azay təndal ya ti takoru *tadarfəŋ naŋ ni àna ahar gayaŋ gayaŋani. Təhəraya a kəsa ni ba, tòru ka məlanj nahaŋ ; məlanj gani nani ti təzalay « Məlanj ga Aslat ga Ahər » ; àna ma *Hebri ti təzalay « Golgota. » ¹⁸ Tòru tìnjua eslina ti *tadarfəŋ naŋ kə təndal ni. Tədarfəŋa mis ndahaŋ a cə kə təndal ndahaŋ a daya : Yezu ti naŋ e kidìŋ gatay bu.

¹⁹ Pilet àdəm təbəkī ma ka pələŋgaf, tədarfəŋiyu kə təndal ga Yezu ni ti mis tìjeŋgey, təsər. Ma gani ya ti təbəkī ni nahkay hi : « Yezu, zal Nazaret, Bay ga ndam *Zude. » ²⁰ Ma gani nani ti təbəkī àna ma Hebri, àna ma Ròm akaba àna ma Gres. Ndam Zude kay tìjeŋga ma gana, adəba məlanj ya ti tədarfəŋ Yezu kə təndal ni cifa akaba kəsa.

²¹ Gəďákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni t̄ara t̄icia ma gana ti t̄əhi ana Pilet ahkado : « “Naŋ Bay ga ndam Zude” ti kəbəki ba. N̄gulum bəki : “Maslaŋa hini əďəm naŋ Bay ga ndam Zude” sawaŋ. » ²² Ay Pilet nakəŋ əhi ana tay ahkado : « Ere ye ti nəbəki ni ti m̄aŋjəhad̄ nahkay. »

²³ Ndam slewja ni t̄ara t̄ədarfəŋa Yezu k̄a t̄əndal na ti, t̄əhəl azana gayaŋ ni, t̄ədekaba m̄əlaŋ faď, ku way way do e kid̄iŋ gatay bu əŋgəta bəlaŋ. T̄əza end̄wi gayaŋ a daya ; end̄wi gani nani ti m̄əďəməkani əfəŋ bi, t̄ələmaya zəbalana. ²⁴ Nahkay ndam slewja ni t̄əzlapay e kid̄iŋ gatay bu, t̄əďəm : « M̄əguzleh end̄wi hini ba ; n̄gulum m̄əgrumki ca-ca ti m̄əsər way azum way. » Ndam slewja ni t̄əgray nahkay ti, zlam ya əbu m̄əbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni əgravu. Pakama gani nani ti nihi : « T̄ədekaba azana goro na e kid̄iŋ gatay ba, m̄ək t̄əgrakia ca-ca ke end̄wi goro a.* »

Ndam slewja ni t̄əgray akada nani gani eded̄iŋ.

²⁵ K̄a gəvay ga t̄əndal ya ti t̄ədarfəŋ Yezu ni ti wál ndahaŋ t̄əbu micikeni. Wál nday nani ti nday hi : m̄əŋ ga Yezu, wur ga m̄əŋ ga m̄əŋani, Mari wal ga Kəlopas akaba Mari ga k̄əsa Magədala. ²⁶ Bay maďəbay Yezu ya Yezu awayay naŋ kayani ni naŋ əbu k̄a gəvay ga m̄əŋ ga Yezu daya. Yezu əra əpia tay a ti əhi ana m̄əŋani ni ahkado : « Mma, wur gayak ti naŋ hini. » ²⁷ Əra əhia ma ana m̄əŋana nahkay ti əhi ana bay maďəbay naŋ ni ahkado : « Muk ti naŋ hini. » Kwa ka fat nani bay maďəbay Yezu ni əzoru m̄əŋ ga Yezu ni afa gayaŋ ti m̄aŋjəhad̄a afa gayaŋ a.

---

* **19:24** Limis 22.19.

*Yezu amat
(Meciya 27.45-56 ; Mark 15.33-41 ; Luk 23.44-49)*

²⁸ Yezu àsəra àgra tūwi gayaŋ na dek àndava. Àra àsəra nahkay ti àdəm ahkado : « Yam àkafa nu a. » Àdəm nahkay ti, ti zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni mǎgravu. † ²⁹ Mandaray nahaŋ àbu eslini mafəkadani akaba zum cecəwekeni. Tàra tici ma ga Yezu na ti tàzay zlam ya esikabu yam akafa ga matala ni, tətəliyu a zum ni vu, tàbahki ka aday mək tətəlikabiyu kà pakama ana Yezu. ³⁰ Yezu àra àcaka zum cecəwekeni na ti àdəm ahkado : « Tūwi goro dek àgrava àndava. » Àra àdəma nahkay ti àzəgad ahàr gəzak mək àmət.

Zal slewja nahaŋ àtəhad Yezu àna awasl

³¹ Vad gani nani ti hajəŋ gani vad məpəsabana, nahkay mis təbu təslamalavu. Vad məpəsabana gani nani ti àtama vad məpəsabana ndahaŋ na, nahkay ndam *Zəde tawayay ti kisim ge mis ya ti *tàdarfəŋ tay kà təndal ni tənjàhadfəŋiyu kà təndal ni a vad məpəsabana ba ba. Nahkay tòru afa ge Pilet, təhi ahàr àdəm tēhebi asak ana tay ti tēmət weceweci, tēhəlfəŋa tay kà təndal na. ³² Nahkay Pilet àsləroru ndam slewja gayaŋ. Tàra tinja ti tēhebi asak ni ana mis bəlaŋ gani ya tàdarfəŋ naŋ kà təndal akaba Yezu ni, mək tēhebi ana naŋ ye cə ni. ³³ Tàra tərəkia ka Yezu a, tawayay tēhebi asak ti tēdi ahàr naŋ məmətani àndava, nahkay ti tēhebi asak ni ndo. ³⁴ Ay bəlaŋ e kidiŋ ga ndam slewja ni bu àtəhad Yezu àna awasl a jamaŋgay vu gək. Àra àtəhada naŋ a ti mimiz àŋgəzaya

---

† 19:28 Mənjay Limis 69.22.

huya, yam day àngəzaya. ³⁵ Àgrakia sedi ka zlam gani nana ti, maslaŋa ya èpia ni. Àgrakia sedi a, pakama gayan ya ti àdəm ni ti jiri ededīŋ. Naŋ day àsəra pakama gayan ya àdəm ni jiri ededīŋ. Àdəm nahkay ti awayay ti lekələm day kəgəsunkabu pakama gani, kəfumki ahər ka Yezu. ³⁶ Zlam gani nani àgravu ti, ti zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni mǎgravu. Pakama gani nani ti nihi : « Ku aslat ga vu gayan tekedī etehe6 do. † » ³⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi keti : « Ndam ya ti tətəhad mis ni atamənjələŋ ka maslaŋa ya ti nday tətəhad ni. § » Pakama gani nani day àgrava.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(Meciyə 27.57-61 ; Mark 15.42-47 ; Lək 23.50-56)

³⁸ Zal nahan àbu slimi gani Zəzef, naŋ ga kəsa Erimete. Naŋ ti bay madəbay Yezu, ay adəbay naŋ akal-akal adaba aŋgwaz awərfəŋa naŋ kà ndam *Zude a. Yezu àra àməta ti Zəzef nakəŋ òru afa ge Pilet, èhindifiŋa divi ga mazay kisim ga Yezu na, mək Pilet àvi divi gani. Nahkay òru àzay kisim ga Yezu ni. ³⁹ Nikodem day òra ka mələŋ gana. Nikodem ti naŋ ya ti a vad nahan àrəkioru ka Yezu ga mələvad ni. Òru ti, àzay haf mebedeni gərgəri cə, bələŋ gani təzalay mir, nahan ti ni eləwes, àgray kilə kru kru mahkə. Haf gani nani ti mizi gani àbələy. ⁴⁰ Tàra təzaya kisim na ti ata Zəzef nday ata Nikodem nakəŋ tütədey àna gabaga ; ka ya ti təbu tütədey nahəma, təbəki haf ni ke kisim ni hi

† 19:36 Mənjay Mahərana 12.46 ; Macalani 9.12 ; Limis 34.21.

§ 19:37 Zakari 12.10.

hi. Wudaka ndam Zude tili mis ti tagray nahkay day. ⁴¹ Kà gəvay ga məlan̄ ya *tədarfəŋ Yezu kà təndal ni ti dini nahan̄ àbu eslini. E dini gani nani bu ni ti mindiviŋ nahan̄ àvu, tili nihi guhwa təfiyu kisim ga maslan̄a faŋ ndo. ⁴² Ka fat nani ti ndam Zude təbu təslamalavu ga vad̄ *məpəsabana, nahkay ata Zuzef nday ata Nikodem nakəŋ təfiyu Yezu e mindiviŋ nani vu, adaba mindiviŋ ni drin̄ do.

20

Ndam maɖəbay Yezu takoru kə mindiviŋ (Meciyu 28.1-8 ; Mark 16.1-8 ; Luk 24.1-12)

¹ Də ge miledə àna zuzueni a vad̄ ye enjenjeni ga gosku nahəma, Mari ga kəsa Magədala òru ke mindiviŋ ni. Òru ènjua ti àdi ahàr ana mindiviŋ ni bəŋa, èpi belim ni àləŋ ana mindiviŋ ni bi. ² Nan̄ nakəŋ àra èpia belim ni àləŋ bi nahkay ti àcuhwakibiyu ka Simu Piyer nday ata bay maɖəbay Yezu ya Yezu awayay nan̄ kay ni, àhi ana tay ahkado : « Ndanaŋa təzaba Bay geli na e mindiviŋ ni ba, məsər məlan̄ ya təfəkad̄ ni do. »

³ Ata Piyer nday ata bay maɖəbay Yezu nahan̄ ni tàra ticia nahkay nahəma, təsləka təzay divi ga moroni ke mindiviŋ ni. ⁴ Nday cəeni tacuhworu, ay bay maɖəbay Yezu nahan̄ ni àcuhway àtam Piyer, ènjiyu ke mindiviŋ ni enji gayan̄. ⁵ Òru ènjua ti àndəhad̄ ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, èpi gabaga ni mabəhadani cilin̄, ay ti àhuriyu ndo. ⁶ Kələŋ gani Simu Piyer ti ni òru ènjua ke mindiviŋ na ti àhuriyu huya, èpi gabaga ni mabəhadani duca, ⁷ azana ya ti tìtədi ahàr ana Yezu àna nan̄ ni

day mifedekabani ka melaŋ nahaŋ, mabəhadani akaba gabaga ni do. ⁸ Eslini bay maɗəbay Yezu nahaŋ ya ènɗiyu ke mindiviŋ enji ge Piyer ni àhuriyu bilegeni. Àra àhuriya ti èpi zlam ya ti àgravu ni, àsəra Yezu àngaba e kisim ba. ⁹ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, ahàr àdəm Yezu amət mək aŋgaba e kisim ba, ay kekileŋa nday gani ticiaba pakama gana faŋ ndo. ¹⁰ Kələŋ gani ndam *maɗəbay Yezu nakəŋ təsləka, tòru a magam.

*Yezu aŋgazlivu ana Mari ga kəsa Magədala
(Meciya 28.9-10 ; Mark 16.9-11)*

¹¹ Ka sarta gani nani Mari naŋ àbu kà gəvay ge mindiviŋ ni, etəwi. Naŋ àbu etəwi ti àndəhad ahàr, àməŋjiyu e mindiviŋ ni vu, ¹² èpi *məslər ge Melefit cə məbakabu azana bəɗ-bəɗani. Nday manjəhadani digəs-gəs ka melaŋ ya təfəkad kisim ga Yezu ni ; bəlaŋ manjəhadani gwar ka melaŋ ga ahàr, bəlaŋ gani ti ni gwar ka melaŋ ga asak. ¹³ Eslini məslər ni tihindifiŋa ma, təhi ahkado : « Wal hini, kitəwi mam ? » Wal ni àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ndamaŋa təzaba Bay goro e mindiviŋ ba, nəsar melaŋ ya təfəkad ni do. »

¹⁴ Àra àdəma nahkay ti àmbatbiyu ma kələŋ, èpi Yezu naŋ jika, ay ti ŋgay Yezu ti àsər do. ¹⁵ Eslini Yezu àhi : « Wal ni, kitəwi mam ? Kaɗəbay way ? » Wal ni àhi ana ahàr maslaŋa ya àhi ma ni ti bay ya agray təwi e dini bu ni. Nahkay àhi : « Maslaŋa goro, tamal nak kəzaba naŋ a ti dəfuki melaŋ gani, nakoru nazay. » ¹⁶ Yezu àhi : « Mari. » Eslini Mari nakəŋ àmbatkioru ma, àhi àna ma *Hebri : « Rabuni. » Awayay adəmvaba : « Məsi. »

¹⁷ Yezu àhi : « Kàcafəŋa nu kà masləkana ba, adaba nəcəloru afa ga Baba faŋ ndo. Nihi ti ru afa ga bæza ga mmawa ni, hi ana tay ahkado : “Nəcəloru afa ga Baba, naŋ Bəŋ gekəli daya. Naŋ gani ti Melefit goro, Melefit gekəli daya.” » ¹⁸ Mari ga kəsa Magədala nakəŋ àra ècia ma ga Yezu na ti àrəkioru ka ndam madəbay Yezu ni, àhi ana tay ahkado : « Nìpia Bay geli na. » Mək àŋgəhadì ma ga Yezu ya àhi ni ana tay.

*Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay naŋ ni
(Meciya 28.16-20 ; Mark 16.14-18 ; Luk 24.36-49)*

¹⁹ Ka fat ga ladi gani nani ga mələkarawa ti ndam *madəbay Yezu ni təŋgasva a ahay ba mək təzləkkabá mahay a, adaba aŋgwaz awərfəŋa tay kà ndam *Zude ndahaŋ na. Nday təbu maŋgasvani nahkay ti Yezu àhurkiviyu ka tay, ècik jik e kidiŋ gatay bu, àhi ana tay : « Melefit mągray ti araŋa àhəli ahàr ana kəli ba. » ²⁰ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti aŋgazli ahar gayan ni akaba jamaŋgay gayan ni ana tay. Nday nakəŋ tàra tìpia Bay geli na ti təmərva dal-dal. ²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Melefit mągray ti araŋa àhəli ahàr ana kəli ba » keti. Mək àhi ana tay : « Melefit àslərbiyu nu, nahkay nu day nəsler kəli akada gayan ya àslərbiyu nu ni. »

²² Àra adəma nahkay ti èviteki aməɸ gayan ka tay mək àhi ana tay : « Nəvia Məsuf Njəlatana ana kəli a : gəsumkabá naŋ a. » ²³ Ndam ya ti akəmbərəŋumfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a ni ti, Melefit day aməmbərfəŋa kà tay a. Ay ndam ya ti akəmbərəŋumfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a do ni ti, Melefit day aməmbərfəŋa kà tay a do. »

Yezu anğazlivu ana Tumas

²⁴ Tumas ti nañ bəlan ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni, təzalay nañ Didim daya. Ka fat gani nani ya ti Yezu anğazlivu ana ndam madəbay nañ ndahan ni ti Tumas nañ àkibu ka tay bi.

²⁵ Ndam madəbay Yezu ndahan ni təhi ahkado : « Mìpia Bay geli na. » Àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Nawayay nipi məlan ga ahar ya tàdar àna masarşar ni, nawayay nətəliyu weleher a məlan gani vu. Nawayay nətəliyu ahar a məlan ga jamaŋgay ya tətəhad àna awasl ni vu. Tamal nàgray nahkay ndo ni ti nəgəskabu ma gekəli ni do. »

²⁶ Gosku sekw ka ahàr gani ndam madəbay Yezu ni təbu maŋgasvani a ahay bu keti, mahay məzləkkabani, Tumas day nañ àkibu ka tay. Yezu àrəkia ka tay a, ècik jik e kidin gatay bu, àhi ana tay ahkado : « Melefit màgray ti araŋa àhəli ahàr ana kəli ba. » ²⁷ Eslini àhi ana Tumas nakəŋ : « Mənjaki ka ahar goro ni, ti kətəliyu weleher gayak ni. Təliyu ahar gayak a jamaŋgay goro ni vu. Mbrəŋ gejewi, fəku ahàr, gəskabá nàŋgaba e kisim ba ededın a. » ²⁸ Eslini Tumas nakəŋ àhi : « Nak Bay goro, nak Melefit goro. » ²⁹ Yezu àhi : « Nak ti kípia nu a day kwa ti kəgəskabu nu nàŋgaba e kisim ni ba. Ndam ya ti təgəskabu nàŋgaba e kisim ba, tìpi nu ndo ni ti təmərvi. »

Ere ye ti àzəkiyu Zerj ga məbəki wakita hini ni

³⁰ Yezu ti àgra zlam magray ejep ndahan a gərgəri kay kə meleher ga ndam madəbay nañ na. Ay ti təbi məbəkiani a wakita hini bu bi. ³¹ Zlam ya ti nəbəki ni ti, nawayay ti kəgəsumkabu Yezu ti nañ *Krist, nañ Wur ge Melefit. Tamal kəgəsumkabá ti

Melefıt aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana kəli adaba kəbum kəfumki ahàr ka Yezu palam.

21

Yezu aŋgazlıvu ana ndam madəbay naŋ ni e Gelili

¹ Àra àgra vad a bal ka ahàr gana ti Yezu aŋgazlıvu ana ndam madəbay naŋ ni keti. Aŋgazlıvu ana tay ti kà gəvay ga dəluv Tiberiyat. Zlam gani àgravu ti nahkay hi : ² ka sarta gani nani ndam *madəbay Yezu ata Simu Piyer, Tumas naŋ ya təzalay naŋ Didim ni, Natanayel ga kəsa Kana ga had *Gelili ni, bəza ge Zebede akaba ndam madəbay Yezu ndahaŋ cə təbu ka ahar bəlaŋ eslini. ³ Nday təbu eslini ti Simu Piyer àhi ana nday ndahaŋ ni : « Nakoru nəgəsbiyu kilif. » Nday nakəŋ təhi : « Leli day makoru. »

Nahkay tòru təcəliyu a *slalah ga yam vu, tadəboru kilif. Təndəhadki hundum ga məgəsani, ay ku kilif bəlaŋ tekeđi təgəs ndo. ⁴ Məlaŋ àra àsla ti ndam madəbay Yezu nakəŋ tìpi Yezu naŋ àbu jika ka dəŋ-dəŋ, ay ŋgay naŋ ti təsər ndo. ⁵ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, zlam məzumani àfəŋ kə kəli gəzit aw ? » Təhi : « Àbi. » ⁶ Mək Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Təlumiyu zəva gekəli ni gwar ka ahar ga dəf. Nahkay ti akəgəsumaya kilif a. » Nday nakəŋ tàra tətəliya ti zəva ni àgəsa kilif a dal-dal. Tawayay tagəjahaya a slalah ga yam ni va, ay ti tìsliki ndo. ⁷ Eslini bay madəbay Yezu ya ti Yezu awayay naŋ kay ni àhi ana Piyer : « Hini ti Bay geli ci ni. »

Simu Piyer àra ècia ya təhi « Hini Bay geli » ni ti àfakabiyu endəwi gayan ya àzakaba ni, mək àdiyu

a yam ni vu cizliv. ⁸ Məlanə ya təgəsaya kilif a ni ti drin drin akaba dəŋ-dəŋ ni do, àgray ezewed bəlan ciliŋ, nahkay ndam maɗəbay Yezu ndahan ni t̄ara àna slalah ga yam na gwar k̄a dəŋ-dəŋ na, tagəjahbiyu zəva gatay ya akaba kilif dal-dalani ni. ⁹ Nday nakəŋ t̄ara t̄injia ka dəŋ-dəŋ na, t̄àhəraya a slalah ga yam ni ba ni ti, t̄ipi aku ŋgulusa, kilif àki baca akaba *dipeŋ. ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəguma àna kilif ya k̄əgəsumaya na. »

¹¹ Nahkay Simu Piyer àcəliyu a slalah ga yam ni vu keti, àgəjahaya zəva na ka dəŋ-dəŋ a. T̄ara tagəjahaya ti t̄ədiviyu ah̄ar ana kilif ḡədákani diŋ àna kru kru zlam mahar mahk̄ər. Akaba nani dek zəva ni àt̄ədkaba ndo. ¹² Yezu àhi ana tay : « Dəguma k̄əzumum zlam. » Ku maslaŋa bəlan e ki diŋ ga ndam maɗəbay naŋ ni bu ŋgay « Nak way ? » ti t̄isliki məhiani ndo, aɗaba t̄əsəra naŋ Bay geli. ¹³ Eslini Yezu àra àzay dipeŋ ni, àvi ana tay, mək àvikivu kilif ni ana tay. ¹⁴ Kwa ga Yezu ya àŋgaba e kisim ba ni ti àŋgazlivu ana ndam maɗəbay naŋ ni sak mahk̄ər àna hini.

Pakama ga Yezu ya ahi ana Piyer ni

¹⁵ T̄ara t̄əzuma zlam a ti Yezu àhi ana Simu Piyer ahkado : « Simu wur ge Zeŋ, kawayay nu k̄atama nday hina waw ? » Piyer nakəŋ àhi : « Iy Bay goro, k̄əsəra nawayay kur. » Mək Yezu àhi : « Jəgay bəza t̄əmbak goro ni. » ¹⁶ Yezu àhi ye c̄u : « Simu wur ge Zeŋ, kawayay nu aw ? » Piyer àhi : « Iy Bay goro, k̄əsəra nawayay kur. » Mək Yezu àhi : « Hətay t̄əmbəmbak goro ni. » ¹⁷ Yezu àhi ya mahk̄ər : « Simu wur ge Zeŋ, kawayay nu aw ? » Pakama ga Yezu ya àhi ana Piyer « Kawayay nu

aw ? » ya mahkər ni ti àhəlia ahàr ana Piyer a, nahkay àhi ana Yezu : « Bay goro ni, kəsəra zlam a dek ; kəsəra nəbu nawayay kur. » Eslini Yezu àhi : « Jəgay təmbəmbak goro ni. ¹⁸ Nəhuk nahəma, ka ya ti nak wur dagwa ni ti, nak nakani kəwəlvu àna maslpara, kòra ka məlan̄ ya ti kəwayay na dek. Ay ka ya ti ekigia medewel a ni ti akəhəloru ahar agavəla, maslan̄a nahan̄ aməwəlvukvù maslpara gayak ni, mək amazoru kur ka məlan̄ ya nak akawayay moroni do ni. » ¹⁹ Yezu àdəm nahkay ti, awayay adafaki ahəmamam Piyer amara məmət, mis atazləbay Melefit azuhva məmət gayan̄ ni. Yezu àra àhia ma nahkay ti àhi : « Dəbabiyu nu. »

Pakama ga Yezu ya adəmki ka bay ya Yezu awayay nan̄ kayani ni

²⁰ Eslini Piyer amənjabiyu gwar kələn̄, mək èpi bay madəbay Yezu ya ti Yezu awayay nan̄ kay ni. Nan̄ ti nan̄ ya ti a vad̄ ya ti təzum zlam akaba Yezu ni ti àzoru ahàr gayan̄ gwar ka məbərur̄v ga Yezu, àhi : « Bay geli, maslan̄a ya ara asəkumoru kur ni ti way ? » ni. ²¹ Piyer àra èpia nan̄ a nahkay ti àhi ana Yezu ahkado : « Ay nan̄ hini timey, Bay geli ? » ²² Yezu àhi : « Tamal nawayay ti mən̄jəhad̄ duk abivoru ana vad̄ goro ya anan̄ga ni ti, ma gani gayak mam ? Nak ti dəbabiyu nu cilin̄. » ²³ Bəza ga mən̄ geli ndahan̄ tàra ticia ma ga Yezu ya àdəm na ti, təbu tədəm e kidin̄ gatay bu bay madəbay Yezu nani ti aməmət do. Ay n̄gay aməmət do ni ti Yezu àdəm ndo. Ma gayan̄ ya àdəm ni ti nahkay hi : « Tamal nawayay ti mən̄jəhad̄ duk abivoru ana vad̄ goro ya anan̄ga ni ti, ma gani gayak mam ? Nak ti dəbabiyu nu cilin̄. »

²⁴ Àbèki zlam nday hini ka wakita ti bay maɗəbay Yezu nani; naŋ àbu agray sedi gani daya. Leli day mèsəra sedi gayanŋ ya agray ni ti sedi ge jiri.

²⁵ Yezu àgra zlam ndahanŋ a kay daya. Tamal təbèki ma gani bəlanŋ àna bəlanŋ ka wakita ti, amal wakita gani dal-dal àsabay. Nətamahay məlanŋ ga duniya ni ðek àhəca ga mabəhadvana.

Ma M^hweni Sulumani ge Melefit New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

7fea74f6-4ba4-5a54-a7cf-a6c88fbc1968